

univerzitná knižnica
v bratislave

ISSN 1210–2016

BULLETIN UNIVERZITNEJ KNIŽNICE V BRATISLAVE

2/2010

V čísle:

Informácie z UKB
Informácie zo seminárov a porád
Informácie zo zahraničia
Rôzne
Personálie
Kalendár akcií

Príloha: **Registre**

O b s a h

BAŠAGIČOVA ZBIERKA VO SVETE

Univerzitná knižnica vystavovala v Paríži <i>Klára Mészárosová</i>	5
--	---

Bratislava – Mostar. Viac ako výstava <i>Klára Mészárosová</i>	7
--	---

INFORMÁCIE Z UKB

Slovenské bezpečnostné fórum 2010 <i>Antónia Jasemová</i>	13
---	----

Československé légie 1914 – 1920 <i>Antónia Jasemová</i>	14
--	----

Činnosť Britského centra v roku 2010 <i>Zuzana Fusková</i>	16
--	----

Činnosť Centra ruských štúdií v roku 2010 <i>Beáta Strhanová</i>	19
--	----

Publikácie vydané Univerzitnou knižnicou v roku 2010 <i>Táňa Popová</i>	19
---	----

INFORMÁCIE ZO SEMINÁROV A PORÁD

Duchovné bohatstvo východného Slovenska – Knižná kultúra II. Vedecká konferencia <i>Katarína Pekařová</i>	21
--	----

Konferencia hudobných knihovníkov v Žiline 30. seminár hudobných knihovníkov <i>Dana Drličková</i>	23
---	----

Kolokvium českých, moravských a slovenských bibliografov 2010 <i>Bronislava Svobodová</i>	26
---	----

Z celoslovenského seminára – „Dejiny knižnej kultúry„ <i>Petronela Bulková</i>	27
--	----

Konferencia “Problematika historických fondů” Medzinárodná konferencia <i>Miriám Poriežová</i>	29
11. a 12. zasadnutie národnej komisie pre služby <i>Dagmar Kleinová</i>	31
Pracovný seminár “Prieskumy v knižniciach” <i>Dagmar Kleinová</i>	35
INFORMÁCIE ZO ZAHRANIČIA	
Pridelovanie ISSN elektronickým archívom seriálov Peking 2009 – Bratislava 2009 – Paríž 2010 – Boston Spa 2010 <i>Alojz Androvič, Beáta Katrincová</i>	39
35. konferencia riaditeľov Národných centier ISSN <i>Beáta Katrincová</i>	49
Niekoľko postrehov zo služobnej cesty v Maribore <i>Soňa Minárová</i>	54
RÔZNE	
Konzervovanie a reštaurovanie vzácnej tlače zo 16. storočia z fondov Univerzitnej knižnice v Bratislave <i>Ján Kollár, Ivana Palkovičová</i>	58
PERSONÁLIE	
PhDr. Juraj Paška in memoriam <i>Kamila Fircáková</i>	66
Pri životnom jubileu PhDr. Márie Kipsovej <i>Kamila Fircáková</i>	72
KALENDÁR AKCIÍ	
Podujatia uskutočnené v Univerzitnej knižnici v Bratislave v 2. polroku 2010 <i>Marcel Šustek</i>	78

UNIVERZITNÁ KNIŽNICA VYSTAVOVALA V PARÍŽI

Na pozvanie veľvyslanca stálej delegácie Slovenskej republiky pri UNESCO Igora Grexu, Univerzitná knižnica v Bratislave prezentovala časť svojich fondov v budove UNESCO v Paríži.

Slovenskej misii sa podarilo zabezpečiť výstavnú sálu Miró III. v centrálnej budove UNESCO, ktorú zdobí nástenná kompozícia Juana Miróa „Múr s mesiacom“, vytvorená v spolupráci s keramikárom José Llorens Artigasom roku 1958.

Univerzitná knižnica v Bratislave pripravila prezentáciu výstavy ...srdce v rukách...“ o Bašagičovej zbierke islamských rukopisov a tlačí, ktorú má vo svojich fondoch od roku 1924. Rukopisná časť zbierky je zapísaná do registra Pamäť sveta, ktorý v rámci UNESCO má na starosti úsek pre komunikáciu a informácie. Práve vďaka tejto skutočnosti sa spomenuté pracovisko zasadilo o to, že exkluzívnu výstavnú miestnosť pre našu výstavu poskytnú zdarma.

Univerzitná knižnica v Bratislave pripravila francúzsky preklad anglického katalógu výstavy. Prvýkrát sme predstavili osem exemplárov faksimile rukopisov z Bašagičovej knižnice, ukážkové, precízne práce doc. Ivana Galamboša. Výstavu dopĺňal krátky film, ktorý predstavuje Bratislavu, Univerzitnú knižnicu v Bratislave, jej fondy a osobitne Bašagičovu knižnicu. Film podľa scenára autorky výstavy veľmi citlivo natočil režisér Milan Homolka.

(Foto: PhDr. Klára Mészárosová)

Záštitu nad výstavou prevzala generálna riaditeľka UNESCO, Irina Bokova, ktorá spoločne s veľvyslancom SR Igorom Grexom bola uvedená aj na pozvánke výstavy. Výstavu, ako jednu z vybraných akcií, zaradilo UNESCO do rámca udalostí Medzinárodného roka pre zbližovanie kultúr.

Vernisáž sa konala 3. novembra 2010 o 12.30 hod. za účasti približne sto hostí, väčšinou veľvyslancov jednotlivých krajín vo Francúzsku alebo pri UNESCO. Do knihy hostí sa zapísali mnohí účastníci z európskych krajín: z Česka, Poľska, Maďarska, Francúzska, Talianska, Nórska, Ruska, Bosny a Hercegoviny; z Ázie: z Číny, Malajzie, ale najviac návštevníkov bolo z islamských krajín Ázie a Afriky: z Turecka, Maroka, Indie, Sudánu, Líbye, Kuwajtu, Saudskej Arábie, Afganistanu, Alžírsku, Senegal, Madagaskaru, Spojených arabských emirátov a ďalších, ktorí neuviedli pri zápise názov krajiny, ktorú zastupovali.

Výstavu otváral Igor Grexa, ktorý privítal hostí a upozornil na medzinárodný význam Bašagičovej knižnice a na jej multietnické a multikultúrne súradnice, ktoré sa stretávajú pri spracovaní a prezentácii tejto zbierky v Univerzitnej knižnici v Bratislave.

Veľvyslanec SR pri UNESCO Igor Grexa

(Foto: PhDr. Klára Mészárosová)

Rečníkom za UNESCO bol Janis Karklinš, zástupca generálnej riaditeľky UNESCO pre oblasť komunikácie a informácií (CI), oblasti, ktorá má v náplni činnosti aj register Pamäť sveta.

Krátkym, emotívnym prejavom vystúpil Almir Šahović, veľvyslanec Bosny a Hercegoviny vo Francúzsku a pri UNESCO. Zdôraznil, že Safvet beg Bašagić bol jedným z najvýznamnejších bosnianskych intelektuálov

konca 19. a začiatku 20. storočia. Pripomenul Bašagićov životopis, stručne spomenul históriu a význam jeho knižnice, venoval sa niektorým vybraným rukopisom a tlačiam, ktoré tvorili súčasť výstavy. Potvrdil pravdivosť citátu, z ktorého je aj názov výstavy, že „Knihy sú srdce v rukách ľudí“.

Za Univerzitnú knižnicu v Bratislave vystúpil riaditeľ úseku elektronizácie a integrácie Ing. Alojz Androvič, ktorý zdôraznil význam zápisu rukopisov Bašagićovej knižnice do registra Pamäť sveta a fakt, že práve pri spracovaní tohto fondu sa pripravili metodické a technické odporúčania UNESCO na moderné spracovanie starých rukopisov.

Po oficiálnych prejavoch a kultúrnom programe, sa premiérovu premietal spomenutý krátky film v anglickej a francúzskej verzii. Film odmenili hostia spontánnym potleskom. Po oficiálnej časti hostia i novinári ešte dlho študovali exponáty a konzultovali s prítomnými pracovníkmi Univerzitnej knižnice.

Stála delegácia v spolupráci so slovenským veľvyslanectvom v Paríži po výstave pripravili koktail, ktorý bol príjemnou bodkou za slávnostným otvorením výstavy. Dušou celej organizačnej prípravy výstavy bola pracovníčka stálej delegácie Slovenska pri UNESCO, pani Jarmila Fréaud. Aj vďaka nej sa podarilo náročné podujatie zvládnuť.

Výstava získala nové dimenzie tým, že sa konala v medzinárodnom prostredí, v podstate v kultúrnom centre sveta. Z reakcií návštevníkov vyplynulo, že si vysoko cenili myšlienku výstavy, ktorá sa niesla v duchu zbližovania kultúr. Záslužná práca Univerzitnej knižnice v Bratislave rezonovala medzi účastníkmi výstavy, rovnako aj v médiách, a to nielen vo Francúzsku, ale aj v mnohých ďalších krajinách, kam sa správa o výstave dostala.

PhDr. Klára Mészárosová

BRATISLAVA – MOSTAR. VIAC AKO VÝSTAVA

Úspešnú výstavu „... srdce v rukách ...“ o knižnici Safveta bega Bašagića, ktorá v poslednom období reprezentovala Univerzitnú knižnicu v Bratislave v mnohých štátoch sveta, pozvali aj do krajiny, odkiaľ knižnica pochádza, do Bosny a Hercegoviny (BiH).

O pozvanie do Mostaru sa zaslúžil známy zberateľ a podnikateľ Srećko Mustagrudić, ktorý touto výstavou zahájil činnosť svojej súkromnej galérie. Pán Mustagrudić dal na vlastné trovy vyhotoviť kópie pôvodných panelov výstavy, ktoré sme scenáristicky doplnili o časť rukopisov, ktorých autori alebo pisári boli Bosniaci, osobitne sme exponovali tvorcov z Mosta-

ru. K výstave Univerzitná knižnica v Bratislave zabezpečila katalógy v anglickom jazyku, exponáty v podobe faksimile rukopisov a krátky film o Bratislave, o Univerzitnej knižnici, jej fondoch a špeciálne o fonde knižnice Safveta bega Bašagića.

Galéria MM, kde sa výstava konala, sa nachádza na deliacej čiare štvrtí jednotlivých náboženských komunít Mostaru, mesta, v ktorom ešte aj dnes, po 15-ich rokoch, sú vojnou zničené budovy, so stopami zásahov zo samopalov a na voľných priestranstvách cintoríny s tisíckami náhrobníkov. Pre budúcnosť sú povzbudením obnovené budovy, signály návratu života do mesta. Patrí k nim aj obnovená budova Galérie MM.

Hlavný organizátor urobil pre propagáciu výstavy výnimočne veľa práce. Už niekoľko dní pred výstavou sa o nej písalo v časopisoch a denníkoch (Slobodna Bosna z 18. 11. 2010, Dnevni Avaz z 25. 11. a 4. 12. 2010, Azra z 1. 12. 2010, Oslobođenje zo 6. 12. 2010 a Kultúra 82 zo 7. 12. 2010) a veľký priestor jej venovali televízie i rozhlas. Na galérii visel päťmetrový pútač s názvom výstavy „*SRCE U RUKAMA*“. Veľa ľudí – dobrovoľníkov sa v meste angažovalo pri úspešnej príprave výstavy. Organizátor doplnil pôvodnú výstavu nielen o reprodukcie rukopisov bosenských autorov, ktoré sme mu poskytli, ale aj o ďalšie obrazy, ktoré prevzal z katalógu výstavy. Na jednej stene umiestnil obrazy budov Univerzitnej knižnice v Bratislave, nad ktorými viseli zástavy Slovenska a Bosny a Hercegoviny. Výstavu doplnil grafikami a maľbami o Mostare, jeho symboloch (slávik a granátové jablko) a zaujímavými kovovými obrazmi s vytepanými citátmi z koránu. Naša pôvodná výstava tu začala žiť iný, nový, samostatný život a vystavené rukopisy v tomto kontexte získali nateraz nepoznaný rozmer.

Otvorenie výstavy sa konalo 7. 12. 2010 o 18.00 hod. v prítomnosti pozvaných hostí a zástupcov médií. Okrem predstaviteľov politického a kultúrneho života prijali pozvanie aj zástupcovia cirkví: za islamskú komunitu hlavný mufti mesta, Seid Sajkić, zástupca ortodoxnej cirkvi a židovský rabín. Výstava, ktorá poskytla rámec ich stretnutiu a umožnila im prekročiť deliace čiary mesta, sa stala historickou udalosťou pre Mostar, stala sa viac než výstavou.

Samotné otvorenie sa uskutočnilo v slávnostnom ovzduší, za prítomnosti zástupcov médií. Program moderovala Misijana Brkić-Milinković. Medzi prejavmi odzneli básne Safveta bega Bašagića v podaní mostarského herca Šerifa Aljića.

Hlavným rečníkom bol profesor univerzity v Sarajeve Amir Ljbović. Vo svojom prejave zdôraznil, že výstava sa koná v roku, keď sa pripomínajú dve výročia Safveta bega Bašagića, 140 rokov od narodenia a 100 rokov od získania doktorátu z orientalistiky na univerzite vo Viedni. Výstava predstavuje Bašagića ako bibliofila a zberateľa vzácných dokumentov islamskej civilizácie na území Bosny a Hercegoviny. Hodnotil význam knižnice, osobitne niektorých unikátnych dokumentov a svoj prejav dokončil slovami, ktoré potom zdôraznili aj ostatní rečníci a prítomní

zástupcovia médií: „Pravdepodobne bolo lepšie, že sa táto zbierka dostala do Bratislavy, ako keby bola bývala ostala v krajine, kde pôvodne vznikla.“ Azda si spomenul na osud vypálenej Národnej knižnice v Sarajeve počas vojny roku 1993. Pán profesor osobitne ocenil starostlivosť pracovníkov kabinetu rukopisov, starých a vzácných tlačí o knihy Safveta bega Bašagića, o ktorej sa presvedčil aj osobne pri návšteve Univerzitnej knižnice v Bratislave.

PhDr. Tibor Trgiňa, riaditeľ Univerzitnej knižnice v Bratislave, ju predstavil ako významnú kultúrnu a vedeckú inštitúciu a v súvislosti s Bašagićovou zbierkou zdôraznil, že je to kultúrne dedičstvo nielen Bosny a Hercegoviny, ale už aj súčasťou kultúry Slovenska a vlastne celého ľudstva.

Josip Muselimović v mene Spolku spisovateľov BiH pripomenul, že verejnosti treba predstaviť Bašagićovo kultúrne a politické dedičstvo na seminároch, konferenciách alebo na podobných výstavách. Srečko Mustagruđić zdôraznil, že by bolo dôležité, aby mesto a jeho deliaca čiara, ulica Bulevar, sa stali mestom a ulicou mieru a priateľstva a galéria, ktorú otvára touto výstavou, sa stala miestom stretávania sa ľudí dobrej vôle. Pavol Demeš, prvý minister zahraničných vecí SR, spomínal na prvé stretnutie organizátora výstavy s Bašagićovým dedičstvom v Bratislave a na cestu výstavy do Mostaru. Pripomenul jedinečnosť výstavy „doviezli sme vám vaše dedičstvo z mojej krajiny do vašej krajiny“.

Výstavu otvoril veľvyslanec SR v BiH J. E. Miroslav Mojžita. Pripomenul, že výstava sa koná na mieste, ktoré rozdeľovalo mesto na dva svety a ktoré sa stáva miestom stretávania a potvrdil, že Slovensko aj na medzinárodných fórach zastáva nielen záujmy BiH, ale aj výnimočného mesta Mostaru.

Účastníci vernisáže dlho pobudli v priestoroch galérie, prezerali si prezentované exponáty, pozreli si krátky film o knižnici a diskutovali o význame výstavy pre mesto a krajinu. Medzi hosťami rezonovali slová vďaka Slovensku, nielen preto, že uchováva ich kultúrne dedičstvo, ale aj za podporu pri nastolení pokoja a pri návrate života do mesta. Prítomní zástupcovia médií informovali o priebehu výstavy už v deň otvorenia a aj nasledujúce dni. Televízie, rozhlasové stanice nielen BiH, ale aj Čiernej Hory a Chorvátska rozsiahlymi reportážami komentovali význam výstavy. Denník Dnevni list z 9. 12. 2010 v prílohe Kultúra priniesol dvojstránkový článok pod názvom „*Srce Slovačke za Mostar*“, s bohatou fotoreportážou a citátmi z prejavov z otvorenia výstavy. V novinách Dnevni avaz a Oslobođenje z 9. 12. 2010 (*U galeriji MM Safvetovo srce opet u rukama Mostara*) tiež hodnotili výstavu v rozsiahlych článkoch. Presvedčili sme sa, že verejnosť mesta aj krajiny považovala predstavenie rukopisov a tlačí z knižnice Safveta bega Bašagića za oveľa viac, než výstavu, za akýsi symbolický akt na začiatku cesty zmierenia.

Pri príležitosti návštevy pracovníkov Univerzitnej knižnice v Bratislave v Mostare a Sarajeve sme obohatili našu fotodokumentáciu o náhrobok básnika Šejh Juja, od ktorého máme u nás rukopis a o náhrobok pôvodného majiteľa knižnice, Safveta bega Bašagića.

PhDr. Klára Mészárosová

Starý most v Mostare
(Foto: PhDr. Klára Mészárosová)

Otvorenie výstavy

(Foto: PhDr. Klára Mészárosová)

Náhrobný pomník Safveta bega Bašagića v Sarajeve
(Foto: PhDr. Klára Mészárosová)

SLOVENSKÉ BEZPEČNOSTNÉ FÓRUM 2010

Štvrtý ročník konferencie „Slovenské bezpečnostné fórum 2010“ o aktuálnych otázkach zahraničnej a bezpečnostnej politiky SR, ktorú UKB/DK NATO každoročne organizuje v spolupráci s MZV SR a Euroatlantickým centrom, sa uskutočnil v pondelok 11. októbra 2010. Na barokovom nádvorí UKB sa zišlo 151 významných osobností štátnej správy, zastupiteľských úradov, vedeckých a akademických kruhov, mimovládnych organizácií ako aj novinárov.

Účastníkov konferencie privítal na pôde UKB jej generálny riaditeľ Tibor Trgiňa a zástupca EAC Lukáš Chocholáček. Rokovanie prebiehalo v štyroch programových paneloch. Prvý panel „Slovenská zahraničná a bezpečnostná politika – prvých sto dní a čo ďalej?“ pružne reagoval na nové priority v danej oblasti po parlamentných voľbách v júni 2010 a účastníkom ponúkol vízie novej vlády SR na nadchádzajúce štyri roky. Medzi prominentných diskutérov patrili štátny tajomník MZV SR Milan Ježovica, bývalá štátna tajomníčka MZV SR Diana Štrofová a vysokoškolský pedagóg Jozef Bátora.

Druhý panel „Nová strategická koncepcia NATO po slovensky“, v ktorom vystúpili politický riaditeľ MZV SR Ľubomír Rehák, generálny riaditeľ SEOPMVL Ministerstva obrany SR Jaroslav Nad' a analytik Centra pre bezpečnostné štúdie Matúš Korba, otvoril diskusiu o dopadoch pri-

pravovaného zásadného dokumentu na bezpečnostnú stratégiu SR ako aj na budúce aktivity a priority Aliancie.

Tretí panel „Parlamentný kompas slovenskej zahraničnej a bezpečnostnej politiky“ bol príležitosťou pre zástupcov novokonštituovaných parlamentných výborov NR SR – Františka Šebeja, Ivana Štefanca, Martina Fedora a Jaroslava Bašku, predstaviť vlastné vízie a predstavy o aktuálnych témach v danej oblasti, vrátane výdavkov na obranu a spájania kapacít a spôsobilostí členských krajín NATO a EU.

Záverečný panel „Obrazopis sveta“ bol venovaný kvalite slovenského zahraničného spravodajstva a približovaniu medzinárodnopolitického diania slovenskej verejnosti. V rámci mapovania aktuálnej situácie na Slovensku vystúpili zástupcovia popredných printových a elektronických médií na Slovensku Zuzana Kohútiová (Slovenský rozhlas), Miroslav Čaplovič (Pravda), Ivo Kunsch (TASR) a Jakub Laca (Markíza).

Sprievodným podujatím konferencie bola vernisáž výstavy fotografií „Slovensko na západnom Balkáne“ za účasti štátneho tajomníka Ministerstva obrany SR Roberta Ondrejcsáka. Pre účastníkov konferencie pripravila Depozitná knižnica NATO výstavku najnovších titulov vo svojom fonde.

Slovenské bezpečnostné fórum 2010 opätovne potvrdilo, že patrí k prestížnym podujatiam UKB v oblasti verejnej diplomacie.

PhDr. Antónia Jasemová

ČESKOSLOVENSKÉ LÉGIE 1914 – 1920

Od 18. októbra do 15. novembra 2010 sa na barokovom nádvorí UKB konala unikátna výstava „Československé légie 1914 – 1920“, ktorá vznikla vďaka spolupráci UKB/DK NATO s Československou obcou legionárskou, Vojenským historickým ústavom a Veľvyslanectvom ČR na Slovensku. Jej slávnostná vernisáž sa uskutočnila 18. októbra, pripomínajúc blížiac sa 92. výročie vzniku Československej republiky.

Zástupca českého veľvyslanectva Michal Ryšavý na otvorení výstavy zdôraznil úlohu, ktorú légie zohrali pri vzniku samostatného československého štátu a udržaní jeho celistvosti a integrity v prvých rokoch existencie. Zástupca Čs. obce legionárskej Ing. Emil Cigánik oboznámil prítomných s ďalšími aktivitami ČsOL v rámci projektu „Legie 100“ a na znak vďaky za spoluprácu odovzdal Univerzitnej knižnici pamätnú plaketu. Autor výstavy plk. v.z. MVDr. Milan Žuffa-Kunčo privítal vzácnu príležitosť predstaviť históriu čs. légii aj slovenskému publiku, najmä

mladej generácii a informoval prítomných o pripravovanom projekte Lé-giovlaku, ktorého maketu si mohli pozrieť.

V rámci slávnostnej vernisáže vystúpil pplk. Miloslav Čaplovič, riaditeľ Vojenského historického ústavu, s prednáškou o vzniku a pôsobení čs. légii vo Francúzsku, Taliansku a Rusku ako aj o podpore zo strany amerických Slovákov. Skonštatoval, že vojenská účasť na strane Dohodových mocností v konečnom dôsledku prispela k vzniku Československej republiky na troskách rakúsko-uhorskej monarchie a predstavovala vyvrcholenie diplomatického a vojenského úsilia hlavných politických reprezentantov českého a slovenského národa.

Prítomní hostia so zaujatím zhliadli dokumentárny film „Československé légie – malá armáda s veľkými víťazstvami“ Miroslava Bilského z Klubu vojenskej histórie Tatraci. K dôstojnému priebehu otvorenia výstavy prispeli aj členovia klubov vojenskej histórie oblečení v pôvodných uniformách francúzskych a ruských legionárov, nesúci zástavu 23. streleckého pluku čs. légie vo Francúzsku.

Prítomných na záver pozdravil vojenský pridelenec Talianskej republiky generál Carlo Landi, ktorý vyzdvihol význam spoločného boja Čechov, Slovákov a Talianov v rokoch prvej svetovej vojny. Zároveň zdôraznil potrebu spolupráce rôznych národov v súčasnosti, keď tak isto ako pred

90 rokmi, sa príslušníci ozbrojených síl týchto národov bok po boku usilujú o spoločný cieľ.

Výstava na 19 paneloch dokumentovala vznik a priebeh prvej svetovej vojny, formovanie a pôsobenie čs. légií vo Francúzsku, Taliansku a Rusku, ich návrat do Československa a zapojenie sa do bojov na Těšínsku a južnom Slovensku. Unikátna zbierka artefaktov spojených so vznikom čs. légií a každodenným životom vojakov na fronte (zbrane, denníky, listy zo zajatia, medaily, časopisy, obrazy) sa stretla s mimoriadnym ohlasom návštevníkov. Podľa vyjadrení profesionálnych vojenských historikov ako aj mnohých ďalších návštevníkov sa výstava takéhoto rozsahu a kvality exponátov, venovaná problematike čs. légií, uskutočnila v Bratislave po prvý raz.

PhDr. Antónia Jasemová

ČINNOSŤ BRITSKÉHO CENTRA V ROKU 2010

Britské centrum, založené v spolupráci s British Council, pôsobí v Univerzitnej knižnici v Bratislave už tretí rok. Jeho otvorenie sa uskutočnilo 2. októbra 2007. Prevádzka a práca v centre je zmluvne zabezpečená *Memorandum o porozumení*. Každoročne ho podpisujú riaditeľ British Council Slovensko a generálny riaditeľ Univerzitnej knižnice v Bratislave.¹

Britské centrum v Bratislave patrí do siete šiestich centier, ktoré sú umiestnené vo vybraných knižniciach slovenských miest. Okrem Bratislavy je Britské centrum možné nájsť aj v Nitre, Žiline, Banskej Bystrici, Prešove a v Košiciach. Cieľom jednotlivých centier je sprostredkovanie informácií o britských reáliách, možnostiach vzdelávania vo Veľkej Británii a britských skúškach pre študentov anglického jazyka a literatúry. Nielen študentom, ale i širokej čitateľskej verejnosti sú určené a sprístupňované všetky druhy literatúry.

Fondy Britského centra patria v Univerzitnej knižnici medzi sedem profilových zahraničných zbierok, ktoré sú budované na základe medzinárodnej spolupráce.² Knižnica Britského centra je umiestnená na druhom poschodí a personálne je obsadená dvoma konzultantkami.

¹ V marci 2010 ho podpísali pán Andrew Spells, riaditeľ British Council na Slovensku a PhDr. Tibor Trgiňa, generálny riaditeľ Univerzitnej knižnice v Bratislave.

² Okrem Britského centra sa v Univerzitnej knižnici nachádzajú aj Centrum ruských štúdií, Česká knižnica, InfoUSA, Mamateyova zbierka, Nemecká knižnica a Rakúska knižnica.

Fond Britského centra tvorí cca 10 200 knižných dokumentov, kaziet, CD a DVD nahrávok. Používatelia knižnice majú možnosť vypožičať si absenčne 6 kníh na jeden mesiac. V prípade potreby si ich môžu trikrát predĺžiť. Zvukové dokumenty sú sprístupnené len prezenčne. Ročne sa z centra vypožičia cca 8 000 kníh. Britské centrum je tak najnavštevovanejšou zahraničnou zbierkou kníh. Podľa pravidelne pripravovanej štatistiky bolo do konca novembra 2010 z Britského centra žiadaných a vypožičaných spolu 7 898 kníh.

British Council v spolupráci s Britským centrom organizuje v priestoroch Univerzitnej knižnice v Bratislave rôzne akcie. 5. mája 2010 sa konal workshop pre študentov anglického jazyka, 12. októbra 2010 bol usporiadaný seminár pre riaditeľov stredných škôl o uznávaní CESOL certifikátov. Získanie certifikátu má slúžiť ako náhrada maturitnej skúšky z anglického jazyka. Akcie „reading group“, t. j. spoločné čítanie vybraného titulu s lektorkou, prebehli v mesiacoch január, február, marec, apríl, jún, september, október a december.

Každý mesiac je návštevníkom sprístupnená jedna výstavka. Tematickú rôznorodosť výstav dokazuje zoznam:

január – Nové knihy Britského centra,
február – marec – Učebnice anglického jazyka,
apríl – Zaujímavé knihy z oblasti životného štýlu,
máj – Britská kultúra, politika a šport,
jún – Detektívna literatúra – Crime fiction,
júl – august – Vtipné a oddychové letné čítanie – Witty and light reading for the summer,
september – Business English,
október – Classic English Literature,
november – Good and interesting reading december – New books / merry Christmas.

Z poskytnutého grantu od British Council /1 500 €/ bolo do knižnice objednaných 106 nových kníh. Všetky boli už spracované a postupne zaradené do fondu. Každoročne sú z nového balíka kníh žiadané najmä učebnice anglického jazyka. Aj tento rok boli doplnené o nové vydania učebnice New Headway a English for Life. Používatelia majú možnosť vybrať si učebnicu podľa stupňa pokročilosti v jazyku od začiatočníkov až po pokročilých. Nemenej žiadaná je i beletria. Tento rok sme fond obohatili o 15 diel klasickej anglickej literatúry. Nechýbajú medzi nimi diela Jane Austenovej, Arthura Conana Doylea, Waltera Scotta, Henryho Jamesa, Virginie Woolfovej či Johna Galsworthyho. 15 nových titulov pribudlo aj k mimoriadne obľúbeným knihám zjednodušeného čítania s posluchovými CD. Ostatné prírastky tvorí moderná beletria, odborná literatúra, populárno-náučné diela a cestopisy. Súčasných a moderných autorov zastupujú napr. Hilary Mantel, Sophie Kinsella, Sue Townsend, Nick Hornby, Doris Lessing a mladý autor Markus Zusak s jeho medzinárodne úspešným dielom *The Book Thief*. Medzi najnovšie tituly patrí aj kniha pamätí bývalého britského premiéra Tonyho Blaira s názvom *The Journey*. Nepatrnú časť svojho fondu získava Britské centrum aj darmi. Ide o jedinečné publikácie, ktoré rozšíria ponuku kníh počas celého roka.

Súčasná výška poskytovaného grantu však neumožňuje pokračovať v predplácaní britských časopisov, na ktoré boli čitatelia v minulosti zvyknutí. Momentálne sa spracovávajú staršie ročníky časopisov. Jednou z úloh Britského centra v budúcom roku 2011 je ich definitívne sprístupnenie čitateľskej verejnosti.

Mgr. Zuzana Fusková

ČINNOSŤ CENTRA RUSKÝCH ŠTÚDIÍ V ROKU 2010

Základným poslaním Centra ruských štúdií je šíriť kultúrne dedičstvo Ruska, prinášať informácie o krajine, politike, ekonomike, kultúre a ďalej propagovať ruský jazyk. Knihy sú spracované a dostupné absenčne a prezenčne podľa Knižničného poriadku UKB.

Fond v Centre ruských štúdií bol v máji 2010 obohatený o knihy, ktoré sme dostali darom od manželky premiéra Putina z Ruskej federácie. Tento dar obsahuje 96 kníh rôzneho zamerania pre tých, ktorí sa zaujímajú o Rusko, o ruský jazyk, ruskú kultúru a históriu.

Tohto roku sa v Centre ruských štúdií, tak ako každý rok, uskutočnilo niekoľko zaujímavých výstav. Za všetky hádam možno spomenúť výstavy „Výber z diela autorskej dvojice bratov Strugackých“, „Prierez dejinami Ruska“ a „Anton Pavlovič Čechov – autor a dielo“.

Na ruské reálie bola zameraná výstava „Architektúra ruských miest – Moskva, Petrohrad.“

V tomto roku sa obnovila spolupráca s Ruským centrom vedy a kultúry, vďaka ktorému sme obohatili knižný fond aj o noviny a časopisy. V Centre ruských štúdií sa zvyšuje záujem o ruskú literatúru a dúfame, že v nastúpenom trende budeme pokračovať a vychádzať v ústrety našim čitateľom.

Mgr. Beáta Strhanová

PUBLIKÁCIE VYDANÉ UNIVERZITNOU KNIŽNICOU V ROKU 2010

1. Bulletin Univerzitetnej knižnice v Bratislave. Zodp. redaktor Tatiana Popová. Bratislava: UKB, 2010. (2 čísla).
Periodikum obsahujúce informácie zo seminárov a porád, o činnosti UKB, personálie, ocenenia, kalendár akcií a pod.
2. Dôveryhodné digitálne úložiská. Vlastnosti a úlohy. Kolektív autorov. Bratislava: UKB, 2010, 55 s.
3. Hudobné knihovníctvo v jubilejnom roku Eugena Suchoňa. Zborník z 28. seminára hudobných knihovníkov. Zost. Dana Drličková. Bratislava: UKB, 2010. 108 s.
Zborník obsahuje referáty zamerané na osobnosť a dielo Eugena Suchoňa, slovenskú operu ako súčasť hudobnej kultúry, slovenskú hudbu ako

súčasť európskeho kultúrneho dedičstva, hudobné knihovníctvo na Slovensku, vývoj hudobných oddelení verejných knižníc, možnosti uplatnenia IAML v činnosti a koordinácii hudobného knihovníctva, prezentačné aktivity ŠVK a Literárneho a hudobného múzea v Banskej Bystrici pre znevýhodnené deti, hudobné projekty J. Hatrika pre deti, aktivity hudobných oddelení Krajskej knižnice K. Kmeťku v Nitre, Krajskej knižnice Ľudovíta Štúra vo Zvolene, Knižnice Juraja Fándlyho v Trnave a Tekovskej knižnice v Leviciach.

4. KALENDÁR výročí 2011. HUDBA. Zost. Dana Drličková. Bratislava: UKB, 2010. 124 s.

Informácia pre širší okruh kultúrnych pracovníkov, redaktorov, dramaturgov o životných jubileách muzikológov, skladateľov, spevákov, inštrumentalistov, pedagógov, hudobných knihovníkov, ale aj významných dramatikov, teoretikov, estetikov a filozofov.

5. Na počiatku (ne)bol fonograf. História záznamu zvuku. Zost. Dana Drličková. Bratislava: UKB, 2010. 79 s.

Zborník z 29. seminára hudobných knihovníkov obsahuje 6 referátov, a to: Na počiatku (ne)byl fonograf, Poznámky k pamiatkam dokumentujúcim vývoj záznamu zvuku vo vybraných múzeách, K recepcii a reflexii Haydnovej hudby na Slovensku, Osobnosti hudobnej kultúry regiónu Trenčína, Karol Pádívý v spomienkach a dokumentoch, Situácia hudobného knihovníctva v roku 2008.

6. Prírodovedné a lekárske spolky na území Slovenska. (1850 – 1918) so zvláštnym zreteľom na zdravotnícko-medicínsku tematiku a biologické vedy v ich publikačných aktivitách. Pekařová, Katarína. Bratislava: UKB, 2010. 323 s.

Autorka dizertačnej práce sa venuje spoločenským pomerom v Uhorsku v rokoch 1850 – 1918, vzniku lekárskeho a prírodovedného spolku vo svete a v Uhorsku, regionálnym a vedeckým spolkom na území Slovenska, medicíne a balneografii v publikačných aktivitách lekárskeho a prírodovedného spolku, verejnému zdravotníctvu v publikačných aktivitách regionálnych vedeckých spolku, biologickým vedám v optike ročeník prírodovedných a lekárskeho spolku.

7. Studia Bibliographica Posoniensia. Zost. Miriam Poriežová. Bratislava: UKB, 2010. 231 s.

Univerzitná knižnica v Bratislave pripravila v poradí piate číslo zborníka Studia Bibliographica Posoniensia. Zborník obsahuje pätnásť štúdií, ktoré tematicky nadväzujú na predchádzajúce číslo ako aj štyri recenzie.

8. Súpis článkov o masmédiách za roky 2009. Zost. Terézia Kamenická. Bratislava: UKB, 2010. 14 s.

Súpis obsahuje články o masmédiách uverejnené vo vybraných perio-

dikách v roku 2009. Články sú zoradené do piatich tematických skupín, v rámci ktorých sú zoradené chronologicky.

9. *Výročná správa za rok 2009*. Sprac. Tatiana Popová a pracovníci UKB. Bratislava: UKB, 2010. 206 s.

Správa o činnosti knižnice za uplynulé obdobie, poslanie a strednodobý výhľad organizácie, činnosti organizácie, rozpočet, personálne otázky, ciele a prehľad ich plnenia, hodnotenie a analýza vývoja organizácie, hlavné skupiny používateľov.

Mgr. Táňa Popová

DUCHOVNÉ BOHATSTVO VÝCHODNÉHO SLOVENSKA – KNIŽNÁ KULTÚRA II.

Prešov, 22. – 23. 9. 2010 – 2. ročník vedeckej konferencie

V dňoch 22. – 23. septembra 2010 sa v priestoroch Štátnej vedeckej knižnice v Prešove konal už druhý ročník vedeckej konferencie pod názvom Duchovné bohatstvo východného Slovenska – Knižná kultúra. Podujatie sa konalo v organizačnej spolupráci Štátnej vedeckej knižnice, Slovenskej asociácie knižníc a Spolku slovenských knihovníkov.

Interdisciplinárne stretnutie historikov a odborných pracovníkov knižníc, múzeí i archívov ponúkalo priestor pre prezentáciu výsledkov vlastných výskumov, ktorými sa snažili prispieť k rozšíreniu poznatkov vzťahujúcich sa k dejinám knižnej a duchovnej kultúry východného Slovenska.

Konferenciu zahájila *Valéria Zavadská*, riaditeľka ŠVK v Prešove, ktorá vo svojom príhovore krátko zhodnotila doterajšie aktivity (akými boli nielen odborné konferencie v minulosti, ale aj zborníky z konferencie alebo ďalšie monografické práce vydané knižnicou) a načrtla plánované projekty knižnice v oblasti výskumu dejín knižnej kultúry v blízkej budúcnosti.

Program konferencie bol členený na viaceré tematické okruhy. Prvú sekciu tvorili muzikologicky zamerané príspevky, ktoré skúmali zachované hudobniny vo vzťahu k východoslovenskému regiónu. Hudobné tlače v zbierkach Hudobného múzea v Bratislave analyzovala *Sylvia Urdová*, rukopisné hudobniny v rodovej knižnici rodu Berzeviczi priblížila *Slávka Kopčáková* a polychorickú hudbu v hudobných tlačiarach 17. storočia zachovaných v Levoči predstavila *Janka Petőczová*. Všetky tri prednášky boli doplnené o hudobné ukážky. Okruh problematiky spracovávanía inkunábul reprezentovali príspevky *Kataríny Takácsovej* (Inkunábuly

v zbierkach SNM – Múzea Betliar), *Marcely Doménovej* (Inkunábuly vo fonde Kolegiálnej knižnice v Prešove) a *Lenky Bischof* (Vybrané postinkunábuly nemeckej proveniencie v zbierkach Múzea v Betliari), v rámci ktorých odznela aj informácia o objave novej inkunábuly vo fonde knižnice Múzea v Betliari.

Nasledujúci okruh zahŕňal vzácne historické knižnice, resp. zaujímavé a pozoruhodné vydania tlačí súvisiacich s regiónom. *Patrik Derfiňák* sledoval dejiny školy i knižnice Kráľovského katolíckeho gymnázia v Prešove a *Jana Kušniráková* predstavila historický fond Podtatranského múzea a jeho vzácne tlače (ale priblížila aj najnovšie podujatia v knižnici). Na mimoriadne zaujímavú košickú tlač z roku 1691 poukázala vo svojom príspevku *Gabriela Žibritová*. Pod názvom *Gazophylacium...* vydal Ch. Warmer konverzačnú príručku obchodných fráz v 10 jazykoch, medzi nimi i v latinskom, nemeckom, maďarskom a českom (so slovakizujúcimi prvkami). K dôkladnejšiemu poznaniu dejín evanjelickej cirkvi nepochybne prispeje obsahová analýza ročenky Prvej evanjelickej matkocirkvi augsburského vyznania v Prešove, ktorú podala *Kamila Fircáková*. Analýza bola vypracovaná na základe rozpisu článkov pripravovanej Bibliografie almanachov, ročeník a zborníkov na Slovensku 1701 – 1918, na ktorej sa autorka príspevku podieľala v kabinete retrospektívnej bibliografie Univerzitnej knižnice v Bratislave. Okruh vydavateľsko-tlačiarenských dejín z oblasti východného Slovenska otvoril príspevok *Agáty Klimekovej*, ktorý sa zaoberal prvou tlačou vytlačenou v Prešove z roku 1656 Tomášom Scholtzom. Vydavateľskej činnosti Lekársko–lekárnického spolku Zemplínskej župy sa vo svojom príspevku venovala *Katarína Pekařová*; jej príspevok vychádzal z heuristických prieskumov súvisiacich so spomínanou bibliografiou retrospektívneho pracoviska Univerzitnej knižnice v Bratislave. Spolok Kníhkupec a papiernický obchodník ako aj rovnomenný časopis charakterizoval vo svojom príspevku *Ján Džujko*. Tento blok uzavrela *Lucia Němcová* referátom, v ktorom predstavila poloniká do roku 1900 vo fonde Štátnej vedeckej knižnice v Prešove.

Príspevok nazvaný Autori a adresáti dedikácií v tlačiach vydaných na Slovensku do roku 1700 – so vzťahom k Prešovu a Šarišskej stolici od autorskej dvojice *Klára Komorová* a *Helena Saktorová* demonštroval význam príležitostných tlačí pre biografický a genealogický výskum. Biografie menej známych evanjelických kňazov pôsobiacich na východnom Slovensku boli predmetom príspevku *Angely Stahovcovej-Kurucovej*, v ktorom vychádzala z nevydaného 4. zväzku diela Johana Samuela Kleina zachovaného vo fonde Štátnej vedeckej knižnice v Prešove. K okruhu prednášok biografického charakteru prispel aj *Viktor Szabó* analýzou doteraz neznámeho rukopisu prešovskej osobnosti Ľudovita Frenyóa, ktorý sa zachoval pod názvom „Z mojich cestovných poznámok“. Dejiny vývoja pohľadníc a znalecký prehľad producentov košických pohľadníc podal *Ján Gašpar*. Mimoriadne zaujímavá bola prednáška *Kataríny*

Závadovej, ktorá sledovala Prešov v grafike minulých storočí s osobitným zameraním na veduty. *Františka Marcinová* predstavila knihy mestskej samosprávy a mestského súdu v Podolínci z rokov 1600 – 1800 z pohľadu diplomatiky.

Témy dvoch záverečných prednášok súviseli s dejinami grécko-katolíckej cirkvi. *Michal Glevaňák* poukázal na historickú úlohu vydania Veľkého zborníka biskupom Jozefom Gagancom v roku 1866 pre liturgický život gréckokatolíckej cirkvi a *Peter Koval'* skúmal jej multietnický charakter, ktorý sa odrazil aj v slovenskej prešovskej regionálnej tlači v 30. a 40. rokoch 20. storočia.

Východné Slovensko postupne zaplňa biele miesta v dejinách regiónu aj vďaka vzácnej tvorivej atmosfére mladých bádateľov sústredených okolo Mgr. Marcely Domenovej, PhD, vedúcej bibliografického oddelenia v prešovskej ŠVK. Spája ich nielen spoločný záujem o región, ale aj vrelý vzťah k písomným tlačným dokumentom.

Katarína Pekařová

KONFERENCIA HUDOBNÝCH KNIHOVNÍKOV V ŽILINE

28. – 29. september 2010 – 30. seminár hudobných knihovníkov

Univerzitná knižnica v Bratislave bola v spolupráci so Žilinskou univerzitou v Žiline hlavným organizátorom vedeckej konferencie, ktorá mala ambíciu zavŕšiť tri dekády odborných seminárov pracovníkov hudobných oddelení verejných knižníc na Slovensku.

30. seminár hudobných knihovníkov sa tak vzhľadom na akademického partnera, medzinárodnú účasť, odbornú úroveň programu, ktorú podporili vysoko erudovaní prednášatelia prevažne z akademického prostredia slovenských a českých vysokých škôl, pretransformoval na konferenciu.

Ďalšími partnermi, ktorí sa podieľali na zabezpečení konferencie finančne a organizačne, boli: Slovenská národná knižnica v Martine, Slovenská národná skupina IAML, Žilinská knižnica v Žiline a Spolok slovenských knihovníkov.

Konferenciu v Žiline svojou osobnou účasťou podporili: Mgr. Monika Lopusanová, riaditeľka odboru múzeí, galérií a knižníc sekcie kultúrneho dedičstva Ministerstva kultúry SR, PhDr. Dušan Lechner, riaditeľ úseku knižničných činností Univerzitnej knižnice v Bratislave, Ing. Milan Rakús, námestník generálnej riaditeľky Slovenskej národnej knižnice v Martine,

prof. Milan Konvit z Katedry mediamatiky a kultúrneho dedičstva Fakulty prírodných vied Žilinskej univerzity ako i zástupcovia akademického vedenia Žilinskej univerzity.

Odbornými garantmi konferencie boli: prof. Milan Konvit, PhDr. Dušan Lechner, Mgr. Dana Drličková.

Na konferencii sa zúčastnilo 40 registrovaných účastníkov – knihovníkov zo slovenských verejných a školských knižníc, archívov a múzeí, 12 prednášateľov a neregistrovaní návštevníci, študenti a pedagógovia Žilinskej univerzity.

V sprievodnom programe účinkovali klavirista Kamil Mihalov a organistka Marta Gáborová, ktorých úvodné vystúpenie predznamenal hudobný aspekt celého podujatia.

Po úvodných slovách a hudobnom programe prebehla odborná časť dvojdnového prednáškového cyklu, ktorý sme v dramaturgickom zámere uviedli pod názvom: Hudobné knihovníctvo na polceste? – s podnázvom: Hudba a knihovníctvo v informačnom prostredí 21. storočia.

V programe sme diferencovali tri prednáškové bloky:

- I. Slovenské hudobné knihovníctvo v novom tisícročí
- II. Príspevky k slovenskej hudobnej scéne na začiatku 21. storočia
- III. Rok kresťanskej kultúry 2010 na Slovensku

V rámci jednotlivých blokov odznali prednášky:

- prof. Ing. Milan Konvit, PhD. – Slobodný prístup k informáciám a knižnice;
- Mgr. Norbert Adamov, PhD. – Hudobné dielo v kontexte autorského práva;
- PhDr. Emese Duka-Zólyomi – Komisia pre hudobné knižnice 1980 – 2010;
- Mgr. Matilda Hýrošová – Hudobné oddelenia na Slovensku očami knihovníkov;
- PhDr. Halina Molinová – Současnost hudebních oddělení v českých knihovnách;
- PhDr. Libuše Foberová – Zkušenosti s menezmentem hudebních oddělení;
- prof. PhDr. Lubomír Chalupka, PhD. – Slovenská kompozičná tvorba na prelome tisícročí;
- Mgr. art. et Mgr. Monika Bažíková – Slovenský hudobný priemysel;
- Mgr. art. Ľubica Záborská, PhD. – World music, súčasná slovenská scéna;

- PaeDr. Peter Hochel, PhD. – Tradície kresťanskej hudby na území dnešného Slovenska;
- Mgr. Silvia Urdová – Hudba na našom území v období tereziánstva;
- doc. PhDr. Yvetta Kajanová, PhD., CSc. – Súčasná kresťanská hudba – worship („chvály“) – reč mladého človeka;
- doc. PhDr. Yvetta Kajanová, PhD., CSc. – Premeny gospelovej hudby na Slovensku.

Všetky prezentované prednášky budú publikované v zborníku, ktorý je v edičnom pláne Univerzitetnej knižnice v Bratislave v budúcom roku.

Úroveň a priebeh celej konferencie potvrdili opodstatnenosť takýchto podujatí nielen v zmysle permanentného vzdelávania hudobných knihovníkov. Prepojenie s akademickým prostredím bolo síce vybočením z tradície stretávania sa na pôde knižníc, ale bolo hodnotené ako mimoriadne pozitívne. Mladá Katedra mediamatiky a kultúrneho dedičstva Fakulty prírodných vied Žilinskej univerzity poskytla tohtoročnému podujatiu moderné priestory koncertnej sály, príjemné sprievodné programy a odbornú podporu. Nové poznatky z minulosti i súčasnosti hudobnej kultúry, informácie o minulosti, súčasnosti a otáznosti budúcnosti hudobných oddelení v knižniciach na Slovensku a v Čechách rezonovali v diskusiách účastníkov aj mimo oficiálneho programu.

Hudobné knihovníctvo je možno na polceste, možno na konci cesty. V každom prípade transformácia súčasného stavu, nové trendy v chápaní informačného prostredia, legislatívne zmeny v zmysle autorského práva a zásadný posun v myslení kompetentných pracovníkov sú nevyhnutné a môžu kvalitatívne modifikovať orientáciu a ďalšie smerovanie hudobného knihovníctva a knihovníctva vôbec.

Stretnutia takéhoto druhu, akým bola konferencia v Žiline, sú dôkazom toho, že letargia ešte neprevládla a v radoch knihovníkov je záujem veci meniť.

Naším hostiteľom a spoluorganizátorom zo Žilinskej univerzity aj v tomto príspevku chceme poďakovať za pomoc a podporu a tešíme sa na ďalšie podnetné stretnutia.

Mgr. Dana Drličková

KOLOKVIUM ČESKÝCH, MORAVSKÝCH A SLOVENSKÝCH BIBLIOGRAFOV 2010

Trnava, 3. – 5. október 2010

Tohto roku bola miestom tradičného stretnutia českých, moravských a slovenských bibliografov Trnava. Organizátori kolokvia, Slovenská národná knižnica – Národný bibliografický ústav v Martine, Spolok slovenských knihovníkov, Trnavský samosprávny kraj a Knižnica Juraja Fándlyho v Trnave, pripravili dobre zorganizovaný seminár a bohatý sprievodný program. Záštitu nad podujatím prevzal predseda Trnavského samosprávneho kraja Ing. Tibor Mikuš.

Počas dvoch dní odznelo celkom 23 kvalitných a zaujímavých príspevkov v dvoch základných tematických okruhoch:

1. *význam osobnosti v kontexte bibliografického spracovania,*
2. *regionálne monografie miest a obcí a článková regionálna produkcia.*

Účastníci kolokvia predstavili vo svojich príspevkoch zaujímavé historické i súčasné osobnosti zo Slovenska, Čiech a Moravy. Mnohé z nich prekročili svojím dielom hranice regiónu a dosiahli význam v celoštátnom, resp. medzinárodnom meradle (vzdelanci Ioannes Bocatius, Peter Fradelius, Karel Hynek Mácha, Anton Augustín Baník, športovci Ján Bezrouk a Ján Koutný, hudobník Jaromír Nohavica). Ďalšie referáty upozornili na budovanie tematických personálnych databáz v knižniciach a ich potenciál pri zostavovaní jednoduchých kalendárií, medailónov osobností ako i personálnych bibliografií (osoby a osobnosti v jarmočných a púťových tlačoch, bibliografia baťovskej literatúry, personálne bibliografie rusínskych a ukrajinských maliarov na Slovensku, kalendáriá osobností Banskej Bystrice, Galanty, Liptovského Mikuláša, Nitry a Trnavy) a zhrnuli aktivity knižníc v tejto oblasti. Českí kolegovia predstavili najmä tvorbu regionálnych monografií a bibliografií miest a obcí a pestrú historicko-vlastivednú zborníkovú a časopiseckú produkciu z oblasti južných, stredných, severných Čiech, Hradca Králové a Pardubíc.

Príspevky, ktoré na podujatí odzneli, budú publikované tlačou v pripravovanom zborníku ako i v elektronickej podobe na adrese:

http://www.snk.sk/?BZ_2010.

Mgr. Bronislava Svobodová

Z CELOSLOVENSKÉHO SEMINÁRA – „DEJINY KNIŽNEJ KULTÚRY“

Púchov, 8. 10. – 10. 10. 2010 – celoslovenský seminár

V dňoch 8. – 10. 2010 sa uskutočnil v Púchove ďalší ročník celoslovenského seminára *Dejiny knižnej kultúry*. Organizátorsky sa na ňom podieľali Slovenská národná knižnica – Národný bibliografický ústav, Historický ústav SAV, Slovenská historická spoločnosť pri SAV-sekcia pre dejiny knižnej kultúry, Spolok slovenských knihovníkov – komisia pre historické knižné fondy a bibliografická sekcia.

Odborníci z archívov, knižníc, i akademických pracovísk a Slovenskej akadémie vied predstavili svoje príspevky orientované do troch tematických okruhov. V prvom sa autori zamerali na odraz problematiky lekárstva a liečiteľstva na stránkach dobovej monografickej a periodickej tlače, v druhom otvárali otázky teórie i praxe výskumov dejín knižného obchodu a na záver sa venovali pôsobeniu, genealógii a prínosu významnej rodiny Tešedíkovcov, resp. jej jednotlivým príslušníkom a to z viacerých aspektov.

Úvodným slovom sa účastníkom prihovoril primátor mesta Púchova Marián Michalec. Seminár otvorila svojím príspevkom *O more v staršom písomníctve* Eva Frimmová. Venovala sa pôvodu, zmienkam o tejto chorobe, okrem iného, i v spise Daniela Basilia *De pestilentia* (1610). Angela Škovierová si všímala odraz vnímania morovej nákazy v renesančnej poézii, konkrétne v básnickej zbierke Ondreja Rochotského *Poematium de peste* (Praha, 1614). Zita Pappová sa venovala reflexii prírodných vied a medicíny v diele talianskeho humanistu Galeotta Marzia. Michal Bada predstavil vo svojom príspevku – *Hygienické opatrenia súvisiace s korunováciami v ranonovovekej Bratislave* – dobovú prax v oblasti ochrany obyvateľstva Bratislavy pred šírením nákazlivých chorôb. Autorská dvojica – František Šimon a Diana Kojecká – priblížila osobnosť, životné osudy a dielo významného košického lekára Jozefa Kiš-Vicaia (1746 – 1810). Význam rukopisného diela *Opuscula artis chymicae* (17. st.) z aspektu výskytu slovenskej lekárskej terminológie zdôraznila Jana Skladaná. Na záver prvého dňa vystúpil Václav Pumpřla a účastníkov oboznámil s novinkami týkajúcimi sa biobibliografického diela *Knihopisný slovník českých, slovenských a cizích autorů 16. – 18. století*, s prístupom k jeho spracovaniu a príprave tlačenej verzie i výstupu na CD-ROM-e.

Ďalší cyklus prednášok uviedla Vlasta Okoličányová svojím príspevkom o bohatej a tematicky rozmanitej publikačnej činnosti slovenských lekárov a prírodovedcov na stránkach tzv. Bratislavských análov (1716 – 1726) a nemeckého periodika *Miscellanea physico-medico-mathematica* (1727 – 1730). Herbáre ako zdroj informácií pre liečiteľov sa stali ústredným námetom príspevku autorskej dvojice Eva Trúchla a Alena Pro-

kopová. Viliam Čičaj sa venoval počiatkom špecializovaných lekárskejších knižníc, východiskovým charakteristikám ich obsahovej i provenienčnej skladby, otázkam cenovej prístupnosti odbornej literatúry a profesijnej i študijnej profilácie vlastníkov zbierok. Problematiku lekárskej literatúry v produkcii slovenských tlačiarň do roku 1700, jej autorské, typografické i tematické aspekty predstavila Klára Komorová. Najstaršej odbornej spise slovenských lekárov, ich pôsobeníu i tematickej orientácii sa venovala Helena Saktorová. Katarína Karabová ilustrovala dobovú prax v oblasti pôrodnictva a starostlivosti o novorodenca v 18. storočí na príklade diela J. J. Czepeca „*De cura infantum recens natorum*“ (1776). Problematiku vydávania odbornej literatúry pre potreby pôrodných asistentiek a jej využitie vo vzdelávacom procese priblížila autorská dvojica Anna Falisová – Eva Morovicsová. O zaujímavostiach z lekárskej literatúry 18. a 19. storočia v bohatých fondoch Čaplovičovej knižnice v Dolnom Kubíne referovala Renáta Jedláková (ČK DK). Lenka Fišerová analyzovala dielo *Ars longaevae vitae* (...) (BA, Belay, 1804), ktoré vyšlo na náklady významného mecéna bernolákovského hnutia – F. X. Fuchsa (1744 – 1807), pričom sa venovala jeho štruktúre, ale i otázkam autorskej zodpovednosti vo vzťahu k dielu. Objektom záujmu Ewy Augustínovej (SNK) sa stala tematika veterinárneho lekárstva na stránkach starých tlačí v časovom horizonte od 17. až do 19. storočia. Marie Marečková sa zamerala na vývoj zdravotnej politiky, budovanie ústavov a nemocníc či legislatívnych úprav vo vzťahu k lekárom, hygienikom, rannhojičom atď. Andrea Korečková načrtla vývoj a zdôraznila význam prekladov biblickej apologetiky v 18. storočí a venovala sa viacerým kontextom známej práce J. B. Magina – *Apologia* (1728, D. Chrastina, Púchov). Elena Krasnovská hovorila o slovenčine administratívno-právnych písomností, ktoré sa provenienčne viazali k mestu Púchov a jeho okoliu. Juraj Hladký predstavil literárnu tvorbu Karla Körpera-Zrínskeho v leopoldovskej väznici. Okrem jej autobiografickej časti analyzoval titul *Hody v Leopoldove* s podnázvom Novembrové Mysterium, ktorý vydalo riaditeľstvo väznice v roku 1948. Blok prednášok venovaných otázkam knižného obchodu a jeho výskumom otvorila Ivona Kollárová. Predstavila knižný obchod ako „teoreticko-výskumný koncept v dejinách knižnej kultúry“. Agáta Klimeková a Miriam Poriezoová uvažovali o bádateľskom potenciále a prístupoch k vybraným typom prameňov relevantných pre výskum dejín knižného obchodu (kníhkupecké katalógy rukopisné i tlačené, periodiká). Kontext, stav, súvisiace témy a východiská výskumu dejín knižného obchodu načrtla Petronela Bulková.

Posledný deň podujatia bol venovaný osobnosti významného osvietenca, pedagóga Samuela Tešedíka (1742 – 1820). Miloš Kovačka podčiarkol význam publikácie pre deti a mládež z pera Samuela Tešedíka – *Knižečka k čítaní* (1780, BA, F. A. Patzko), ktorá je považovaná za prvú slovenskú knihu pre deti a mládež. Predstavil i zaujímavý koncept kníhkupeckej činnosti evanjelického biskupa, spisovateľa a predsedu Matice

slovenskej – Jura Janošku (1856 – 1930), ktorý sa však nepodarilo zrealizovať. S vnímaním rodu Tešedíkovcov Slovákmi v Maďarsku a ich vzťahmi v priestore slovenských periodík vychádzajúcich na území Maďarska účastníkov oboznámila Gabriela Hamranová. Hovorila o inštitúciách, realizovaných podujatiach aj ich publikačnom ohlase vo vzťahu k tejto významnej rodine. V bloku venovanom rodu Tešedíkovcov pokračovala Michaela Kerešová, ktorá zamerala svoj príspevok na pôsobenie evanjelických kňazov v Súl'ove a príslušníkov tohto významného rodu – Pavla Tešedíka st. a jeho syna Pavla Tešedíka ml. Vzájomnými reláciami dvoch významných uhorských rodín Tešedíkovcov a Hajnóczyovcov sa zaoberala Eva Kowalská. Pôsobenie a väzby rodiny Tešedíkovcov vo vzťahu k Trenčínu podrobne priblížil Milan Šišmiš st.

V priebehu záverečného dňa bola na podujatí predstavená aj nová publikácia z edície *Pramene k duchovným dejinám Slovenska – pod názvom Akty a závery – Zákony a ustanovenia Žilinskej synody z roku 1610* (Martin: Slovenská národná knižnica, Národný bibliografický ústav v Martine, 2010¹).

Mgr. Petronela Bulková

¹ Podrobnejšie informácie o publikácii sú dostupné na internete: <<http://www.snk.sk/?BZS>>.

KONFERENCIA „PROBLEMATIKA HISTORICKÝCH FONDŮ“

Olomouc, 20. – 21. 10. 2010 – medzinárodná konferencia

V dňoch 20. – 21. októbra sa konala v Olomouci medzinárodná konferencia venovaná téme historických fondov. Hlavným organizátorom už 19. ročníka bola Vedecká knižnica v Olomouci (ďalej VKOL). V priestoroch Arcidiecézneho múzea odznelo počas dvoch dní 26 príspevkov domácich a zahraničných autorov z múzeí, knižníc a akademických pracovníkov.

Napriek množstvu zaujímavých výsledkov, téma historických fondov nie je stále vyčerpaná. Dôvodom sú najmä zmeny a pohyby vo fondoch knižníc či múzeí a analýzy archívnych dokumentov, ktoré poskytujú nové podnety k ich výskumu a rozborom.

Ako prvý odznel príspevok Michala Janatu o zložení historického fondu Národnej technickej knižnice v Prahe v súvislosti s klasifikáciou vied a vývojom techniky. Jiřina Todorová predstavila osobnosť a pozostalosť (predmety osobnej povahy, denníky, korešpondencia) významného

českého cestovateľa Josefa Kořenského (1847 – 1938), autora viacerých cestopisov. Výskyt produkcie Akademickkej tlačiarne v Trnave (17. – 18. st.) vo fondoch VKOL a ich analýzu (obsahovú a autorskú) prezentovala Erika Juríková. Osudy zámockej knižnice v Hradci nad Moravicí, jej založenie a skladbu fondu predstavil Ivo Baran. Rozbor rukopisných poznámok v českom jazyku v jedinečnom exemplári herbára Arnalda z Villanovy (1502) pripravil Jiří Glonek. Františka Vrbenská informovala o projektoch a nových metódach pri reštaurovaní a konzervovaní dokumentov 19. storočia. Projekt Manuscriptorium ako medzinárodný zdroj rukopisov a starých tlačí netreba zvlášť predstavovať. Zdeněk Uhlíř priblížil možnosti jeho využitia v digitálnej kodikológii. Osobnosť barokového spisovateľa a evanjelického kňaza Daniela Krmana (1663 – 1740) a osudy jeho knižnice predstavil Igor Zmeták. Na význam výročných správ škôl a možnosti ich využitia pri historickom výskume upozornila Marta Dobrotková. Ako príklad uviedla výročné správy československého reálneho gymnázia J. Hollého v Trnave. Iva Bydžovská poukázala na rôzne variácie opisu nešťastných udalostí (živelné pohromy, epidémie...) na stránkach jarmočných tlačí. Rostislav Krušínský sa venoval téme vzniku a šírenia kariet a predstavil nekolorované hracie karty, ktoré sa našli pri reštaurovaní vo väzbe spisu C. Gessnera. Katarína Karabová prezentovala výsledky analýzy knižnej pozostalosti jazykovedca a ústrednej postavy Slovenského učeného tovaríšstva Antona Bernoláka (1762 – 1813). Z pôvodnej knižnice je momentálne známych 161 titulov, ktoré tvoria časť fondu knižnice Spolku sv. Vojtecha v Trnave. Richard Mahel priblížil osobnosť moravského historika Bedu Dudíka (1815 – 1890), ktorý študoval a následne uverejňoval úryvky z olomouckých kroník obdobia prvej polovice 17. storočia, predovšetkým k udalostiam tridsaťročnej vojny. Matyáš Franciszek Bajger predstavil neskoršieho varadínskeho biskupa a diplomata v službách Mateja Korvína, Jána Filipca (cca 1431 – 1509) a poukázal na jeho vzťah ku knihám. Analýzu slovenských učebníc vydaných do roku 1918, ktoré sa nachádzajú vo fonde Slovenskej pedagogickej knižnice, pripravila Katarína Bokrosová. Eszter Kovács informovala o maďarskej retrospektívnej bibliografii (v klasickej aj elektronickej podobe) a poukázala na možnosti jej využitia pre české literárne dejiny a knižnú kultúru. Netypickú tému si vybral Cyril Měsíc. Predstavil všetky historicky známe presuny knižnice na zámku v Kroměříži, založenej v roku 1694. Milena Secká sa venovala vydavateľskej činnosti Vojtěcha Náprstka (1826 – 1894) v štáte Wisconsin (USA), kde vydával prvý krajanský časopis *Milwaukie Flugblätter* (1852 – 1854). Preklady románu Boženy Němcovej *Babička* do španielčiny a katalánčiny sa stali námetom príspevku Jaroslavy Kašparovej. Predstavila osobnosť prekladateľa Bedřicha Jana Slabého a jeho vydavateľsko-prekladateľskú činnosť v Španielsku. Ako a kam cestovali členovia moravskej strednej vrstvy pred druhou svetovou vojnou, skúmal Lubomír Novotný. Dvojica autoriek Petronela Bulková a Miriam Poriezová poukázala na význam almanachov, ročeniek a zborníkov ako prameňov pre výskum súdobej vedy

a literatúry. Michaela Novosadová pripravila kartometrickú analýzu portolánového atlasu Jaume Olivesa z roku 1563, ktorý sa nachádza vo fonde VKOL. Staré tlače a mapy vo vzťahu k Morave vo fondoch Čaplovičovej knižnice v Dolnom Kubíne predstavila Katarína Ileninová. Monika Veverková sa venovala činnosti jezuitského matematika Theodora Moreta (1602 – 1667) a skúmala možnosti jeho pôsobenia ako prefekta pražskej jezuitskej tlačiarne. Okolnosti vydania diela Bible prešpurská (1787) priblížil Jan Pišna. Na záver konferencie vystúpila Jindra Pavelková a predstavila opátsku knižnicu benediktínskeho kláštora v Rajhrade.

Okrem zaujímavých prednášok mali účastníci konferencie možnosť navštíviť katedrálu sv. Václava aj s odborným výkladom k dejinám a architektúre tejto významnej pamiatky.

Miriam Poriezová, PhD.

11. a 12. ZASADNUTIE NÁRODNEJ KOMISIE PRE SLUŽBY

Liptovský Mikuláš, 1. 6. – 2. 6. 2010, Martin, 26. 10. 2010

Členovia národnej komisie pre služby, ktorá je poradným orgánom generálneho riaditeľa Slovenskej národnej knižnice (ďalej SNK) pre oblasť knižnično-informačných služieb, sa stretávajú na svojich zasadnutiach raz do roka spravidla vždy v inej knižnici. Členmi komisie sú vedúci pracovníci knižnično-informačných služieb vedeckých, krajských, niektorých akademických ako aj vybraných regionálnych knižníc a od roku 2009 je členkou aj predsedníčka Spolku slovenských knihovníkov Silvia Stasselová. Členmi komisie sú taktiež zástupcovia troch najväčších českých knižníc – Národní knihovny ČR, Moravské zemské knihovny a Národní technické knihovny v Prahe. V roku 2010 sa výnimočne uskutočnili až dve zasadnutia. 11. zasadnutie zvolala predsedníčka komisie Darina Janovská, riaditeľka odboru služieb SNK na 1. a 2. júna 2010 do Akademickkej knižnice Akadémie ozbrojených síl generála M. R. Štefánika v Liptovskom Mikuláši. 12. zasadnutie sa uskutočnilo 26. októbra 2010 v SNK v Martine.

V úvode 11. zasadnutia prorektor pre vedu Pavel Nečas predstavil Akadémiu, informoval o jej organizačnej štruktúre, úlohách a poslaní. Milan Majerko, vedúci Akademickej knižnice, oboznámil členov komisie s knižnicou, pracoviskami, knižničnými fondami a službami, ktoré poskytujú pedagógom, študentom a zamestnancom Akadémie. Prostredie Akadémie ozbrojených síl bolo pre väčšinu účastníkov zasadnutia nezvyčajné a atraktívne.

Program zasadnutí komisie sa tradične delí na tematické bloky, pričom úvodný blok vychádza najmä zo záverov a odporúčaní predchádzajúceho rokovania komisie. Darina Janovská sa tentokrát venovala najmä výpožičným službám, napr. otázkam osobných údajov. Prečítala záväzné stanovisko č. 1/2010 Úradu pre ochranu osobných údajov k rozsahu osobných údajov, ktoré môžu knižnice vyžadovať od svojich čitateľov a následne spracovávať v automatizovanej a inej ako automatizovanej forme pre účel poskytovania knižnično-informačných služieb. Stanovisko je v platnosti od 10. 5. 2010 a ruší stanovisko č. 1/2005 z 1. 5. 2005. Komisia vo svojich záveroch odporučila knižniciam rešpektovať toto stanovisko.

V ďalšej časti Darina Janovská informovala o povinnosti likvidovať osobné údaje čitateľov (§ 13 zákona č. 428/2002 Z.Z. o ochrane osobných údajov) a prečítala právny rozbor k možnosti nahradiť občiansky preukaz pasom a k možnosti overovania osobných údajov čitateľov z občianskeho preukazu. Podľa tohto právneho rozboru nie sú občiansky preukaz a pas rovnocenné doklady. Slovenského občana, slovenského štátneho príslušníka možno registrovať len na základe občianskeho preukazu.

Široká diskusia bola aj o výpožičkách zahraničných študentov a o novej skupine čitateľov – bezdomovcoch. Tu knižnice kolíšu medzi dvomi zákonmi – povinnosťou chrániť štátny majetok a na druhej strane povinnosťou dodržiavať zákon č. 365/2004 o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou, tzv. antidiskriminačný zákon.

Podnetom na diskusiu o absenčnom požičiavaní povinného výtlaku a audiovizuálneho dokumentu bolo absenčné požičiavanie beletrie. Podľa právneho výkladu SNK je možné na odborné a vedecké účely požičiavať povinný výtlak vrátane povinného výtlaku beletrie, pričom za písomnú žiadosť možno chápať žiadanku na výpožičku. V UKB sa povinný výtlak získaný na základe zákona o povinnom výtlaku č. 212/000 Z.Z. zásadne absenčne nepožičiava.

Darina Janovská sa venovala aj v súčasnosti najpálčivejším otázkam – výpožičkám audiovizuálnych dokumentov, audiokníh, CD a DVD. Informovala o hromadnej licenčnej zmluve medzi SNK a LITOU a prečítala písomné stanovisko LITY k absenčnému požičiavaniu audiovizuálnych dokumentov. Tu sa prejavuje aj nejednoznačný právny výklad. LITA medzičasom predložila nové stanovisko, ktoré sa líši od stanoviska, ktoré odznelo na seminári o audioknihách v Mestskej knižnici v Bratislave pri príležitosti 110. výročia založenia knižnice. Týmto otázkami sa zaoberalo aj 12. zasadnutie komisie. Jeden z troch záverov 11. zasadnutia komisie je aj úloha rešpektovať pokyny SNK k požičiavaniu elektronických dokumentov (CD) a zvukových dokumentov (audiokníh) v súlade s autorským zákonom a dohodnutými licenčnými podmienkami. SNK má za úlohu hľadať možnosti na rozšírenie hromadnej licenčnej zmluvy o verejné rozširovanie elektronických dokumentov (CD).

Súdne vymáhanie nevrátených výpožičiek, ich úspešnosť, časová a finančná náročnosť, možnosť vymáhania prostredníctvom špecializovanej firmy a skúsenosti knižníc, to boli ďalšie okruhy otázok, o ktorých sa referovalo a diskutovalo. Nasledovali skúsenosti knižníc s predregistráciou čitateľov a skúsenosti s výpožičkami elektronických kníh a využitím čítačiek elektronických kníh.

Aktuálne otázky medziknižničnej výpožičnej služby a medzinárodnej medziknižničnej výpožičnej služby sú pravidelnou témou zasadnutí komisie. Darina Janovská informovala o možnostiach súdneho vymáhania v MVS a Ľubica Galuščáková zo SNK o druhoch a formách úhrady poplatkov a postupoch pri strate zásielky. V tomto bloku predstavila Henrieta Gabrišová pripravovaný model MVS a MMVS v UKB a hradenie poplatkov za služby MVS a MMVS v centrálnej pokladni.

Okrem vystúpenia Silvie Stasselovej, predsedníčky Spolku slovenských knihovníkov, ktorá predstavila IFLU, odznali ešte vystúpenia v troch ďalších blokoch. Darina Janovská vyhodnotila prehľad dvojzmennej prevádzky v knižniciach, prácu v sobotu a odmeňovanie práce nadčas a v sobotu. V ďalších dvoch blokoch Elektronické informačné zdroje a Digitalizácia, si účastníci zasadnutia vypočuli niekoľko vystúpení. Spomeniem len vystúpenie našich kolegyň z Univerzitnej knižnice v Bratislave (ďalej UKB). Katarína Kovačičová informovala o zmenách vo financovaní EZB, o nových možnostiach EZB – vkladanií titulov, používateľskom náhlade, štatistike a administrácii EZB. V bloku o službe eBooks on Demand (EOD) vystúpila okrem Petry Procházkovej z Národnej technickej knihovny v Prahe aj Jaroslava Dollerová z UKB. Práve naša knižnica poskytuje túto elektronickú službu najdlhšie a má najväčšie skúsenosti pri poskytovaní elektronických kníh na objednávku používateľa.

Pôvodne sa predpokladalo, že predmetom rokovania 12. zasadnutia bude predovšetkým prezentácia portálu služby Spýtajte sa knižnice a odznejú príspevky, ktoré neodznali pre nedostatok času na 11. zasadnutí. Veľká časť zasadnutia sa však venovala výkladu autorského zákona v súvislosti s výpožičkami dokumentov na rôznych médiách. Darina Janovská informovala o záveroch z odborného seminára Audioknihy v knižniciach.¹⁾

Na seminári sa diskutovalo o možnosti požičiavania zvukových dokumentov, načítaných bez umeleckého výkonu, ktorých obsah nie je sprevádzaný ani doplnený hudobnou zložkou, možnosť požičiavania tlačенých dokumentov, ktorých súčasťou tvorí príloha – pevný nosič (CD, DVD) a možnosť rozšírenia výpožičných služieb Slovenskej knižnice pre nevidiacich Mateja Hrebendu v Levoči na všetky skupiny zdravotne postihnutých občanov.

LITA následne poskytla k záverom zo seminára stanovisko, podľa ktorého je absenčné požičiavanie zvukových dokumentov možné iba vtedy, ak má knižnica súhlas na použitie diela od nositeľa práv (autora, ktorý dielo načítal) a súhlas od výrobcu zvukového záznamu. Ak tento súhlas nie je,

absenčné požičanie zvukových dokumentov nie je prípustné a to ani vtedy, ak zvukový dokument je prílohou tlačenej knihy. Hromadná licenčná zmluva medzi SNK a LITOU na rok 2010 sa na zvukové dokumenty nevzťahuje.

Otázkami autorského zákona a výpožičkami dokumentov na rôznych nosičoch, možnosťou pripojenia obálky a obsahu ku katalogizačnému záznamu, úlohami organizácií kolektívnej správy práv a licenčnými zmluvami sa zaoberal Ján Kováčik z právneho oddelenia SNK.

V bloku Zahraničné knižnice odzneli tri vystúpenia – informácia Kataríny Krištofovej zo SNK o niektorých významných knižniciach USA (napr. New York Public Library, New York Queens Library, Library of Congress), ktoré navštívila v rámci programu International Visitor Leadership Program, skúsenosti Miriam Rajterovej z ÚK SAV, ktorá takmer 3 roky pracovala ako manažérka v jednej z verejných knižníc v Londýne. Blok uzatvorila predsedníčka SSK Silvia Stasselová. Informovala o svojej činnosti tajomníčky IFLA pre manažment knižničných asociácií.

UKB sa na 12. zasadnutí prezentovala dvoma vystúpeniami. Bola to informácia Henriety Gábrišovej a Veroniky Gyalogovej o novom modeli MVS a MMVS, ktorý sa priamo dotýka všetkých knižníc, ktoré si požičiavajú dokumenty z fondov UKB alebo pre ktoré UKB získava dokumenty prostredníctvom MMVS zo zahraničných knižníc.

Účastníkov zasadnutia zaujali aj informácia o prieskume spokojnosti používateľov CVTI SR, ktoré predniesla Terézia Mišovičová a informácia Dagmar Kleinovej o prieskume spokojnosti čitateľov so službami UKB.

Zápisnice a prezentácie zo zasadnutí komisie nájdete na webovej stránke SNK.²⁾

Na zasadnutiach komisie sa riešia úlohy knižnično-informačných služieb, s ktorými je potrebné sa zaoberať. Preto je členstvo v komisii potrebné. Zasadnutia národnej komisie sú inšpiratívne a posúvajú knižničné služby na Slovensku dopredu.

Poznámky

1. <http://www.infolib.sk/index/podstranka.php?id=1&idm=0&prm1=1&prm2=1&prm3=3661>. Na tejto adrese sú uvedené aj závery a odporúčania z tohto seminára, ktoré vychádzali aj zo stanovísk LITY.
2. <http://www.snk.sk/?zapisnice>

PhDr. Dagmar Kleinová

PRACOVNÝ SEMINÁR "PRIESKUMY V KNIŽNICIACH"

Bratislava, 24. 11. 2010

V rámci už tradičných seminárov „Nové vlny v knižničných službách“ pripravila Univerzitná knižnica v Bratislave (ďalej UKB) v spolupráci so Spoločnosťou priateľov UKB a s krajskou pobočkou Spolku slovenských knihovníkov 24. novembra 2010 v priestoroch knižnice pracovný seminár Prieskumy v knižniciach.

Prvý okruh vystúpení predstavovali príspevky na tému spokojnosť s knižničnými službami, druhý okruh príspevkov sa zamerával na prieskum využívania dokumentov najmä v akademickom prostredí a tretí okruh sa venoval prieskumu čítania detí mládeže.

Jedným z podnetov na výber témy boli v roku 2009 realizované prieskumy spokojnosti s knižničnými službami v UKB a v CVTI SR. Výsledky prieskumu prezentovali zástupcovia týchto veľkých bratislavských knižníc len v odborných periodikách, resp. hodnotenie prieskumu v UKB odznelo aj na konferencii CASLIN 2010.¹⁾ Prezentácia na seminári umožnila obidvom inštitúciám predstaviť dôvody uskutočnenia prieskumu, jeho metodiku a niektoré zaujímavé výsledky.

Napriek tomu, že prieskumy v knižniciach na Slovensku sa realizujú desaťročia, boli to najmä prieskumy zamerané na čítanie a na schopnosť využívať knižnicu a jej fondy na prácu a zábavu čitateľov. Spravidla boli tieto prieskumy ideologizované a poplatné dobe. Prieskumy zamerané na spokojnosť s knižničnými službami, ktoré by aj hodnotili knižnicu a jej zamestnancov, knihovníkov, sú ojedinelé a ani nemáme správu o tom, že by sa v UKB takýto seriózny prieskum uskutočnil.

Dušan Lechner, riaditeľ úseku knižničných činností a vedúci tímu spomenul dôvody, ktoré viedli knižnicu pripraviť takýto projekt. V úvode referoval o doterajšom priebehu spracovávaní získaných údajov a ďalej upozornil na niektoré výsledky. Dotazník obsahoval 28 otázok, z toho 19 s pevným škálovým hodnotením a 9 informatívnych otázok. Metodika pripúšťala fakultatívnosť odpovedí. Súčasťou vyhodnotenia bol prepočet na index spokojnosti v klasifikácii od 1. V závere vystúpenia porovnal niektoré indexy a ukazovatele UKB, CVTI SR a Národné knihovny ČR.

Nasledovalo vystúpenie Márie Džavíkovej, ktoré sa venovalo metodike realizácie a vyhodnoteniu prieskumu spokojnosti v UKB a technickej realizácii tohto projektu. Nevyužili sa ponúkané služby firiem, ktoré sa zaoberajú vyhodnocovaním prieskumov, ale výsledky sa spracovávali v novom redakčnom systéme na tvorbu a správu webových stránok – WebJet. Vyplnenie dotazníka respondentmi sa okamžite premietlo nielen do číselných tabuliek, ale aj do prehľadných grafov. Takto sa priebežne sledovali výsledky počas celého trvania prieskumu.²⁾

Fakultatívnou časťou hodnotiacich otázok bolo verbálne vyjadrenie názoru, postrehu k danej téme. Pri analýze výsledkov sa ukázalo, že práve voľné vyjadrenie názoru respondentov na daný problém je mimoriadne významné. Návrhy, názory a pripomienky čitateľov v prieskume spokojnosti čitateľov so službami Univerzitnej knižnice v Bratislave a ich hodnotenie boli témou vystúpenia Dagmar Kleinovej. V úvode zdôraznila, že až 1 141 (41 %) odpovedajúcich reagovalo aspoň na jednu otázku písomným neklasifikovaným názorom. Dagmar Kleinová konštatovala, že knižnica si váži skutočnosť, že čitatelia nielen hodnotili služby, či už pozitívne alebo negatívne, ale že aj aktívne navrhovali možnosti riešenia. Na základe týchto pripomienok a návrhov vytypovala pre UKB niekoľko „úloh“.

Uvádzam niektoré:

- napriek znižovaniu nákladov a šetreniu, nepristúpiť k obmedzeniu prevádzkových hodín,
- zlepšiť komunikačnú úroveň zamestnancov knižnice a zvyšovať ich odbornú úroveň,
- presne a jasne informovať čitateľov a používateľov knižnice o zmenách, krokoch a nových pracovných postupoch,
- zlepšiť propagáciu podujatí UKB,
- zlepšiť orientačný systém v knižnici,
- zabezpečiť pre používateľov knižnice ďalší samoobslužný skener,
- hľadať cesty na skultúrnenie neštudijných, oddychových priestorov a realizovať v priestoroch knižnice klubovú miestnosť,
- systematicky budovať prestíž knižnice.

Ako konštatoval v diskusii Tibor Trgiňa, generálny riaditeľ UKB, mnohé z „úloh“, ktoré vzišli z návrhov respondentov a ktoré formulovala Dagmar Kleinová vo svojom vystúpení, sú len deklaratívne a pre knižnicu z rôznych dôvodov nerealizovateľné.

Niektoré návrhy respondentov sa však akceptovali a v priebehu roka aj realizovali. Na úvodnej webovej stránke UKB je prístupná virtuálna prehliadka knižnice, UKB je na stránkach sociálnych sietí, na Facebook-u. Zaviedol sa jednotný systém platieb prostredníctvom centrálnej pokladne, zabezpečila sa lepšia informovanosť o kultúrnych a vzdelávacích podujatiach knižnice, okrem tradičných propagačných prostriedkov sa podujatia UKB prezentujú priamo na úvodnej webovej stránke knižnice. Ďalej sa zlepšila komunikácia medzi zamestnancami knižnice a čitateľmi prostredníctvom stránky Pýtajte sa knižnice a na webovej stránke sa uverejňujú všetky informácie o zmenách, krokoch a nových pracovných postupoch. Hala na Ventúrskej ulici sa vďaka novému zariadeniu a organizovaniu rôznych výstav stáva miestom stretávania sa, rozhovorov a oddychu.

Prieskum tohto istého typu ako v UKB, s tým istým dotazníkom a podobnou metodikou, uskutočnilo v tom istom čase aj CVTI SR. O výsledkoch prieskumu informovala v svojom príspevku Terézia Mišovičová.

V rámci prieskumu bolo doručených 2492 výziev na vyplnenie dotazníka, vrátilo sa vyše 40%, 1036 dotazníkov. Celkovo respondenti predložili 902 písomných pripomienok, prevládali pripomienky a výhrady k výpožičnej politike, k akvizičnej politike a k prevádzkovej dobe. CVTI SR prijalo aj opatrenia, o ktorých Terézia Mišovičová referovala.

Poslednou vystupujúcou doobedňajšieho programu bola Eva Matušovičová z Univerzitnej knižnice P. J. Šafárika v Košiciach. Prieskum sa uskutočnil medzi poslucháčmi piatich fakúlt univerzity so zámerom získať od študentov a používateľov Univerzitnej knižnice spätnú väzbu. Ako konštatovala Eva Matušovičová, meranie spokojnosti je tak isto dôležité ako meranie kvantitatívnych výsledkov. Dotazník spokojnosti so službami bol anonymný a jednoduchý – 10 otázok, pri negatívnej odpovedi mali respondenti možnosť písomne vyjadriť dôvod, prečo takto odpovedajú.

Po prestávke odzneli ďalšie vystúpenia. Slovenská asociácia knižníc, konkrétne pracovná skupina sekcie akademických knižníc pre informačné vzdelávanie, pokračovala v roku 2009 vo výskume informačnej gramotnosti. Bola realizovaná 2. etapa rozsiahleho dotazníkového prieskumu používateľov akademických knižníc (IGPAK2), ktorý sledoval, okrem iného, v akej miere využívajú študenti akademické knižnice a ich služby, aké sú rozdiely medzi študentmi rôznych študijných odborov a ako stimuluje vysokoškolské vzdelávanie študentov k využívaniu informačných zdrojov. Prieskum taktiež zisťoval názory študentov o škole, o výučbe, jej metódach a formách a zisťoval aj úroveň informačnej gramotnosti, vedomosti, zručnosti schopnosti študentov. Jednou z organizátoriek tohto významného projektu je Daniela Džuganová, riaditeľka Univerzitnej knižnice P. J. Šafárika v Košiciach, ktorá sa v svojom vystúpení – Informačná gramotnosť a služby akademických knižníc na Slovensku – zamerala na služby akademických knižníc a na úroveň informačnej gramotnosti vysokoškolákov pri práci s informačnými zdrojmi.

Na jej vystúpenie obsahovo nadviazal Michal Sliacky s príspevkom Národný informačný systém podpory výskumu a vývoja na Slovensku – prístup k elektronickým informačným zdrojom (NISPEZ), ktorý sa venoval dotazníkovému prieskumu efektívneho využívania elektronických zdrojov, pričom respondenti, ktorí reagovali na dotazník, boli predovšetkým vysokoškolskí učitelia a výskumní pracovníci. V rámci národného projektu NISPEZ sa sprístupňuje 16 kolekcii licencovaných odborných a vedeckých elektronických zdrojov. Na nákup licencií sa vynakladajú nemalé finančné prostriedky, preto je potrebné pravidelne hodnotiť efektívnosť využívania týchto zdrojov. Podklady na hodnotenie získava riešiteľ úlohy – CVTI SR nielen zo štatistík využívania jednotlivých databáz, ale aj z dotazníkového prieskumu. Michal Sliacky sa zamerával vo vystúpení predovšetkým na používateľa zdrojov a na jeho informačnú gramotnosť.⁴⁾

Posledný blok vystúpení sa niesol v znamení čítania detí a mládeže a ich vzťahu k informačným technológiám. Silvie Uhliarová z UKB prezen-

tovala výsledky prieskumu na vzorke 120 13- až 15-ročných detí v štyroch triedach dvoch bratislavských (dúbravských) základných škôl.

Seminár uzavrela Judita Kopáčíková, riaditeľka Staromestskej knižnice v Bratislave s príspevkom Výskum čítania mládeže vo veku 15 – 19 rokov. Cieľom výskumu bolo nielen analyzovať čitateľské zvyky, záujmy a potreby, ale aj zistiť vzťah detí a mládeže ku knižniciam. Respondentmi boli žiaci ôsmych a deviatych ročníkov a žiaci druhých ročníkov stredných škôl, z toho 27 bratislavských a 11 mimobratislavských škôl Bratislavského kraja, teda potencionálni čitatelia UKB a budúci používatelia našich knižničných služieb.⁵⁾ Napriek rozdielu vo veľkosti vzorky obidva prieskumy dospeli k podobným záverom.

Vyhodnotenia prieskumov a sociologických analýz výskumov čítania a závery prieskumov a ankiet knihovníkov neprekvapujú. Cieľom prieskumov, či už spokojnosti so službami knižníc, či využívania informačných zdrojov alebo čítania a čitateľských návykov, je aj odhaliť rezervy, ktoré knižnice majú pri poskytovaní knižničných služieb.

Poznámky:

1. Dostupné z www: LECHNER, Dušan – DŽAVÍKOVÁ, Mária – GYALOGOVÁ, Veronika – KLEINOVÁ, Dagmar – POPOVÁ Tatiana. Čo chceme my a čo chcú naši používatelia alebo o prieskume spokojnosti používateľov informácií v Univerzitnej knižnici v Bratislave. Dostupné z www http://www.library.umb.sk/caslin2010/material/idete_mi_na_nervy/text.pdf
2. Dostupné z www: <http://www.ulib.sk/sk/o-kniznici/prieskum-spokojnosti-pouzivatelov-ukb/>
3. Podrobnú správu publikovala autorka v odbornom periodiku ITLib. Dostupné z www: <http://www.cvtisr.sk/itlib/itlib103/misovicova.htm>.
4. Kompletné spracovanie výsledkov prieskumu je uvedené v elektronickej verzii časopisu ITLib na adrese <http://www.cvtisr.sk/itlib/itlib103/sliacky.htm>
5. Výsledky prieskumu publikovali autori v knihe GAŠPAROVIČOVÁ, Anna – HRDINÁKOVÁ, Ľudmila – KOPÁČIKOVÁ, Judita – RANKOV, Pavol. Čítanie mládeže v Bratislavskom kraji. Interpretácia výsledkov výskumu. Bratislava : CVTI SR. 2009. 108 s.

PhDr. Dagmar Kleinová

PRIDEĽOVANIE ISSN ELEKTRONICKÝM ARCHÍVOM SERIÁLOV

Peking 2009 – Bratislava 2009 - Paríž 2010 - Boston Spa 2010

Úvod

Rozvoj elektronických archívov digitalizovaných ako aj pôvodných digitálnych pokračujúcich prameňov (continuing resources) sprevádza celosvetová diskusia o metodike ich identifikácie a registrácie. Digitálne knižnice pre posteriórne online sprístupnenie a dlhodobé uchovávanie digitalizátov tlačených periodík predstavujú v systéme ISSN osobitný identifikačný problém. Opätovne sa tu nastoľuje otázka bibliografického spracovania reprodukcí, ktorú umocňujú svetové trendy rozvoja metodiky opisu prameňov (RDA) a potreba priemetu súčasných spôsobov spracovania do hierarchického modelu FRBR. V dňoch 16. – 18. septembra 2009 sa v Pekingu konala 34. výročná konferencia riaditeľov medzinárodného systému ISSN [2]. Medzinárodné centrum ISSN (ISSN IC) predložilo na rokovanie návrh, v ktorom sa uvažovalo o pridelení ISSN online digitalizovanej verzii alebo online sprístupňovanému digitálnemu archívu tlačenej verzie bez osobitného zohľadnenia vzťahu originálu a kópie [1]. V diskusii zaznela aj informácia o našej praxi pri retrospektívnej digitalizácii historických periodík, keď národná agentúra ISSN (NA ISSN) najskôr prideli číslo ISSN a vytvorí záznam pôvodného tlačenej titulu a digitalizovaná verzia (t.j. elektronická kópia) dedí identifikačné znaky originálu vrátane ISSN. Podobná prax sa zaviedla aj v ďalších krajinách (ČR, ...). Opiera sa o metodiku ISBD, podľa ktorej sa reprodukciam nové ISSN neprideľuje. Návrh ISSN IC smeruje k modifikácii tohto pravidla, ktoré sa aplikuje aj v aktuálnej metodike prideľovania ISSN. V prípade jeho prijatia by sa ISSN mohli prideliť digitalizovanej verzii alebo elektronickému archívu digitalizátov bez potreby prideliť ISSN originálnemu tlačenej vydaniu.

Naša skúsenosť, ktorá plne korešponduje s platnými pravidlami, vychádza zo zásady primárnej registrácie originálu. Rešpektuje pôvodnú tlačenu alebo elektronickú formu. Naša informácia predstavovala iný pohľad na identifikáciu digitalizátov a naznačila možnú alternatívu riešenia. Hlasovanie pléna o oficiálnom a alternatívnom návrhu dopadlo na prekvapenie nerozhodne. Konferencia riaditeľov prijala obidva spôsoby bez určenia ich preferencie a požiadala našu Národnú agentúru (NA ISSN SK) o formálne dopracovanie alternatívneho návrhu. Na 18. zasadnutí valného zhromaždenia ISSN, konanom v apríli 2010 v Paríži, sa zostavil a prijal dokument *Prideľovanie ISSN elektronickým archívom seriálov* (*Assignment to Electronic Archives of serials*) [3], ktorým sa predložili oba alternatívne návrhy na pripomienkovanie v celosvetovom systéme ISSN a ktorý sa stal

predmetom niekoľkomesačnej živej diskusie. V nasledujúcich dvoch odsekoch sa uvádza podrobný opis oboch návrhov – Option 1 (ISSN IC) a Option 2 (NA ISSN SK).

Návrh ISSN IC na všeobecné pravidlá na identifikáciu digitalizovaných archívov

Návrh metodiky identifikácie digitalizovaných archívov pokračujúcich prameňov z dielne ISSN IC (Option 1) vychádza z nasledujúcich úvah. Mnohé digitalizované archívy slúžia na online sprístupnenie tlačенých prameňov, ktoré už nevychádzajú. V mnohých prípadoch neexistujú online vydania týchto prameňov a teda žiadne ISSN nemohlo byť pridelené. V takomto prípade navrhuje ISSN IC prideliť špecifické ISSN digitalizovanému archívu tohto prameňa. Záznam ISSN bude vychádzať z digitalizovaného archívu a bude obsahovať okrem bibliografických údajov o pokračujúcom prameni špecifické údaje (kód fyzického nosiča, formát originálu, URL archívnej organizácie). Ak existuje online vydanie pokračujúceho prameňa, ISSN IC navrhuje použiť toto ISSN pre prípadný digitalizovaný archív. ISSN záznam online vydania sa doplní o špecifické údaje o digitalizovanom archíve (forma jednotky, forma originálnej jednotky, URL archívnej organizácie). Tieto pravidlá sa navrhujú na zabezpečenie dobrej identifikácie digitalizovaných archívov pokračujúcich prameňov prostredníctvom ISSN. Digitalizované archívy považuje ISSN IC za elektronické vydania pokračujúcich prameňov a preto vidí ako logické a praktické, že ISSN pridelené online vydaniu prameňa bude možno použiť pre digitalizovaný archív tohto prameňa. Záznam zostavený pre online vydanie by sa doplnil o špecifické údaje o digitalizovanom archíve a osobitne o URL adresu archívnej organizácie. ISSN IC si myslí, že pridelenie osobitného ISSN digitalizovanému archívu možno odporúčať v prípade, ak existuje iba tlačené a neexistuje online vydanie prameňa. V tomto prípade by bolo korektné priradiť osobitné ISSN digitalizovanému archívu a nepoužiť ISSN pridelené tlačnému vydaniu. Rôzne prípady digitalizovaných archívov a pravidlá na ich identifikáciu odpovedajúce vyššie uvedenej metodike (Option 1) sa uvádzajú v súhrnnej tabuľke z dielne ISSN IC (Tab. 1).

Tab. 1

Case	PRINTED FORM			ONLINE FORM			DIGITIZED ARCHIVE			
	Published	Status	ISSN-A	Produced	Status	ISSN-B	Made	Specificity	ISSN	
C1	Yes	Current	Yes	Yes	Current	Yes	Yes		ISSN-B	
C1a	Yes	Current	Not yet*1	Yes	Current	Yes	Yes		ISSN-B	
C1b	Yes	Current	Yes	Yes	Current	Not yet*3	Yes		ISSN-B	
C1c	Yes	Current	Not yet*1	Yes	Current	Not yet*3	Yes		ISSN-B	
C2	Yes	Current since year 1	Yes	Yes	Current since year 1+X	Yes	Yes	Old issues before online publ.	ISSN-B	
C3	Yes	Current	Yes	No	-	-	Yes		ISSN-C	
C4	Yes	Dead	Yes	No	-	-	Yes		ISSN-C	
C4a	Yes	Dead	Not yet*2	No	-	-	Yes		ISSN-C	
C5	Yes	Dead	Yes	Yes	Current	Yes	Yes		ISSN-B	
C5a	Yes	Dead with regist. since year 1	Yes	Yes	Current since year 1+X	Yes	Yes	Old issues before online publ.	ISSN-B	
C6	Yes	Dead	Not yet*2	Yes	Current since year 1+X	Yes	Yes	Old issues before online publ.	ISSN-B	
C6a	Yes	Dead	Not yet*2	Yes	Current	Not yet*3	yes		ISSN-B	

*1 Not yet: ISSN-A musí byť pridelené

*2 Not yet: ISSN-nemusí byť pridelené

*3 Not yet: ISSN-B musí byť pridelené

ISSN-A pre tlačené vydanie

ISSN-B pre online vydanie a niektoré digitalizované archívy

ISSN- pre niektoré digitalizované archívy

Tab. 1 Súhrnná tabuľka rôznych prípadov identifikácie digitalizovaných archívov – Option 1

Na identifikáciu digitalizovaných archívov pokračujúcich prameňov v rôznych prípadoch navrhuje ISSN IC tieto pravidlá (Tab. 1):

C1: Prameň vychádza (current) ako tlačené a online vydanie a je registrovaný v systéme ISSN (Yes) počnúc prvým vydaním. Ak sa tento

prameň zdigitalizuje, ISSN pridelené online vydaniu (ISSN-B) možno použiť pre digitalizovaný archív.

C1a: Prameň vychádza (current) ako tlačené a online vydanie, tlačené vydanie nemá zatiaľ pridelené ISSN. ISSN sa musí pridať tlačnému vydaniu. ISSN online vydanie sa použije aj pre digitalizovaný archív.

C1b: Prameň vychádza (current) ako tlačené a online vydanie, online vydanie nemá zatiaľ pridelené ISSN. ISSN sa musí pridať, aby sa identifikovalo online vydanie. ISSN online vydanie sa použije aj pre digitalizovaný archív.

C1c: Prameň vychádza (current) ako tlačené a online vydanie. Ani tlačené ani online vydanie nemajú pridelené ISSN. ISSN sa musí pridať tlačnému aj online vydaniu. ISSN online vydanie sa použije aj pre digitalizovaný archív.

C2: Prameň vychádza (current), tlačené vydanie je registrované v systéme ISSN od prvého čísla (issue). Online vydanie vychádza (current) a je registrované od neskoršieho čísla. ISSN pridelené online vydaniu sa používa aj pre digitalizovaný archív, aj keď archív obsahuje staré čísla (old issues).

C3: Prameň vychádza (current), tlačené vydanie je registrované v systéme ISSN. Online vydanie neexistuje a žiadne ISSN nie je pridelené. Preto, ak neexistuje online vydanie s príslušným ISSN, musí sa digitalizovanému archívu pridať osobitné ISSN.

C4: Prameň už nevychádza (dead), tlačené vydanie je registrované v systéme ISSN. Online vydanie neexistuje a žiadne ISSN nie je pridelené. Preto, ak absentuje online vydanie a príslušné ISSN, musí sa digitalizovanému archívu pridať osobitné ISSN.

C4a: Prameň už nevychádza (dead), tlačené vydanie nie je registrované v systéme ISSN a ISSN nie je pridelené. Online vydanie neexistuje a ISSN nie je pridelené. Preto, ak absentuje online vydanie a príslušné ISSN, musí sa digitalizovanému archívu pridať osobitné ISSN. Výnimočne, ak sa pre tlačené vydanie ISSN nevyžaduje, nemusí sa pridať.

C5: Prameň už nevychádza (dead), tlačené vydanie je registrované v systéme ISSN. Online vydanie vychádza (current), je registrované v systéme ISSN. ISSN pridelené online vydaniu sa používa aj pre digitalizovaný archív.

C5a: Prameň už nevychádza (dead), tlačené vydanie je registrované v systéme ISSN od prvého čísla (issue). Online vydanie vychádza (current) a je registrované od neskoršieho čísla. ISSN pridelené online vydaniu sa používa aj pre digitalizovaný archív, aj keď archív obsahuje staršie čísla (old issues).

C6: Prameň už nevychádza (dead), tlačené vydanie nie je registrované v systéme ISSN a ISSN nie je pridelené. Online vydanie vychádza (current)

a je registrované v systéme ISSN od neskoršieho čísla. ISSN pridelené online vydaniu sa používa aj pre digitalizovaný archív, aj keď archív obsahuje staré čísla (old issues). Výnimočne, ak sa pre tlačené vydanie ISSN nevyžaduje, nemusí sa prideliť.

C6a: Prameň už nevychádza (dead), tlačené vydanie nie je registrované v systéme ISSN a ISSN nie je pridelené. Online vydanie vychádza (current), ale ISSN nie je pridelené. ISSN sa musí prideliť online vydaniu. Toto ISSN sa používa aj pre digitalizovaný archív, aj keď archív obsahuje staršie čísla (old issues). Výnimočne, ak sa pre tlačené vydanie ISSN nevyžaduje, nemusí sa prideliť.

Návrh NA ISSN SK na identifikáciu digitalizovaných archívov pokračujúcich prameňov

Návrh metodiky identifikácie digitalizovaných archívov pokračujúcich prameňov z dielne NA ISSN SK (Option 2) sa opiera o túto definíciu: Digitalizované vydanie (archív) tlačeného prameňa je elektronickou reprodukciou tohto pôvodného prameňa vytvorenou metódami digitálnej konverzie, ktorá v úplnosti zachováva výraz a formát originálneho prameňa a jeho častí (elektronické faksimile). Na identifikáciu digitalizovaných archívov navrhuje NA ISSN SK prijať tzv. *Golden Rule* (zlaté pravidlo):

“*Golden Rule*”: Originálny (tlačený) prameň sa musí identifikovať vždy a prednostne pred ľubovoľným digitalizovaným vydaním. Pred digitalizáciou sa musí prideliť ISSN (print) a v registri ISSN sa musí vytvoriť pre tlačené vydanie osobitný bibliografický záznam.

Golden Rule možno bez ohľadu na stav vychádzania tlačeného vydania (current, dead) a nezávisle od prípadnej existencie online vydania uplatniť jedným z dvoch alternatívnych navrhovaných spôsobov – Option 2.1 alebo Option 2.2 (Tab.2).

Case	PRINTED FORM			ONLINE FORM			DIGITIZED ARCHIVE			
	Publish ed	Status	ISSN-A	Produ ced	Status	ISSN-B	Made	Specific ity	Option 2.1 ISSN	Option 2.2 ISSN
C0	Yes	Irre levant	Yes / Not yet *1	Irre levant	Irre levant	Irre levant	Yes	No	ISSN-A	ISSN-C

*1 Ešte nie: ISSN-A sa musí prideliť

ISSN-A pre tlačené vydanie seriálu (preferované)

ISSN-B pre online vydanie

ISSN-C pre niektoré digitalizované archívy prameňa

Tab.2 Návrh na identifikáciu digitalizovaných archívov pokračujúcich prameňov – Option 2

Option 2.1: Originálny (tlačený) prameň sa musí identifikovať vždy a prednostne pred ľubovoľným digitalizovaným vydaním. Pred digitalizáciou sa musí prideliť ISSN (print) a v registri ISSN sa musí vytvoriť pre tlačené vydanie osobitný bibliografický záznam (*Golden Rule*).

Existencia digitalizovaného vydania sa zaznamená v bibliografickom zázname originálneho (tlačeného) vydania prameňa a preberá identifikačné prvky svojho originálu. Digitalizované vydanie používa ISSN tlačeného vydania na účely sieťového prístupu (URL) a v ďalších identifikačných schémach (SICI, ...)

Aplikácia tohto pravidla sa opiera o tieto definície:

ISBD: Každý rôzny fyzický nosič alebo rôzne výstupné médium možno opísať v jednom bibliografickom zázname tak, že každý nosič/médium sa uvedie v samostatnom riadku alebo sa zoskupia v jednom pokračujúcom riadku v popise [4].

ISSN: 2.2.6 Reprodukcie a reprinty – Reprodukcia je kópia jednotky a má mať funkciu jej náhrady. Reprodukcia môže byť na inom fyzickom nosiči (micro, digital) ako originál, ale nie je to iné vydanie. ISSN pridelené originálu je platné aj pre reprodukciu, reprodukciu sa neprideluje nové ISSN [5].

Option 2.2 Originálny (tlačený) prameň sa musí identifikovať vždy a prednostne pred ľubovoľným digitalizovaným vydaním. Pred digitalizáciou sa musí prideliť ISSN (print) a v registri ISSN sa musí vytvoriť pre tlačené vydanie osobitný bibliografický záznam (*Golden Rule*).

Digitalizované vydanie ľubovoľného tlačeného prameňa musí byť identifikované samostatne.

ISSN (digital) musí byť pridelené a v registri treba vytvoriť osobitný bibliografický záznam pre toto vydanie.

Aplikácia tohto pravidla sa opiera o tieto definície:

ISBD: Odporúča sa, aby národné bibliografické agentúry a príslušné katalogizačné agentúry, ktoré sa zúčastňujú v sieti, v ktorej sa zdieľajú bibliografické údaje, vytvorili jeden bibliografický záznam pre každý fyzický formát alebo výstupné médium prameňa [4].

ISSN: Iba jedno ISSN sa prideluje pokračujúcemu prameňu na definovanom médiu. Pokračujúce pramene publikované na rôznych fyzických nosičoch, (napr. tlačené seriály, e-časopisy, CD-ROM-y, mikroformáty atď.), s výnimkou reprodukcií, majú samostatné ISSN a kľúčový názov pridelený každej manifestácii [5].

Popri rešpektovaní platných zásad a logických súvislostí treba pri rozhodovaní o prijatí niektorého z návrhov zvážiť nasledujúce otázky a argumenty.

Identifikuje sa prameň alebo jeho obsah? Podľa platnej metodiky je každé ISSN *jedinečný identifikátor pre špecifický seriál alebo iný pokračujúci prameň na definovanom fyzickom nosiči. ISSN možno aplikovať na seriály a iné pokračujúce pramene minulé, súčasné alebo pripravované na vydanie, bez ohľadu na médium a spôsob produkcie* [5]. Pre budúcnosť si treba položiť aj základnú otázku "Quo vadis ISSN ?" Buď sa bude rozvoj metodiky ISSN opierať o bibliografické základy (ISBD, RDA, ...) s ambíciou udržať a posilniť „autoritné“ vlastnosti a charakter záznamov v Registri ISSN, alebo sa uberie smerom ku komerčným a/alebo pragmatickým potrebám a požiadavkám (ISSN-L, ISSN pre agregácie, ISSN pre archívy...). Každá modifikácia týmto smerom však môže oslabiť súčasnú autoritnú váhu a bibliografickú hodnotu Registra ISSN. Navyše, žiadna z týchto zmien nikdy neuspokojí všetky komerčné záujmy a potreby použitia.

ISSN IC v návrhu (Option 1) uvádza: *„Ak existuje online vydanie pokračujúceho prameňa, navrhujeme použiť ISSN pridelené tomuto online vydaniu pre digitalizovaný archív prameňa“*. Z praxe však vieme, že ak existuje súčasne tlačené a online vydanie, zriedka sú identické a navzájom sa líšia v stvárnení, funkcionalite a čiastočne aj v obsahu. Ak sa digitalizovaná tlačaná verzia (digitálna konverzia 1:1) sprístupní na sieti, vznikne konflikt medzi dvomi „online“ verziami s rovnakým ISSN, ktoré však nie sú identické. V prípade archivácie WWW stránok je tento rozpor zjavný. Online vydanie určitého titulu nemusí byť identické s digitalizovanou verziou tlačeneho vydania. Online vydanie má svoj vlastný „život“ vrátane vlastného dátumu vzniku. Digitalizovaná verzia je odvodeninou tlačeneho vydania titulu a môže sa líšiť od online vydania. Táto môže mať interaktívne časti, komentáre, ilustrácie a ďalšie prvky, ktoré sa v tlačnom vydaní nenachádzajú a nemôžu nachádzať. Digitalizovaná verzia seriálu je statická, online vydanie je dynamické.

Príklad z praxe: nové ISSN sa neprideľuje, ak je prameň statický a obsahuje iba archív článkov, ale neobsahuje nové články. Rovnaká situácia nastane, ak existujú obidve vydania, tlačené aj online a online je ekvivalentom tlačenej verzie (napríklad PDF), ale sprístupňuje sa s oneskorením niekoľkých čísel. Táto verzia je iba archívnou a má to isté ISSN ako tlačené vydanie. Aktívne online vydanie musí obsahovať vydavateľské údaje, plnotextové články a vlastný archív. Ďalším dôvodom, prečo nemôže mať digitalizovaná verzia rovnaké ISSN ako online vydanie je skutočnosť, že archívy starých časopisov často existujú a sprístupňujú sa samostatne a aktívny online časopis má vlastnú URL adresu. Na Slovensku sa realizuje projekt digitalizácie historických časopisov. V prípravnej fáze sa pre každý titul vykoná bibliografický prieskum a pasportizácia

zbierky. Na základe toho sa titul identifikuje a dostáva ISSN, ide o retro-spektívnu registráciu. Toto ISSN sa stáva súčasťou názvových konvencií – adresárov, súborov, názvov stránok, metaúdajov a pod. Najlepšou praxou je prideliť ISSN starému tlačnému vydaniu prameňa t.j. ISSN sa priradí originálu a použije sa aj pre digitalizovanú verziu. Ak by sa prijal návrh ISSN IC (Option 1), situácia by sa pre budúcnosť mohla skomplikovať. V niektorých prípadoch by nebolo možné pomocou ISSN rozlíšiť tlačné vydanie, jeho kópiu a online vydanie.

Diskusia a kompromisný návrh ISSN IC

Dokument [3] s uvedenými návrhmi sa na základe uznesenia valného zhromaždenia ISSN predložil v júli 2010 na pripomienkovanie, do ktorého sa zapojilo 35, t.j. asi polovica členských krajín ISSN. Hlasovanie o návrhoch ISSN IC (Option 1) a NA ISSN SK (Option 2.1 a 2.2) bolo takmer vyrovnané. Návrh ISSN IC podporilo bez výhrady 13 krajín (Bulharsko, Čína, Cyprus, Dánsko, Nemecko, Grécko, Maďarsko, Japonsko, Kórea, Holandsko, Rumunsko, Španielsko a Švédsko) a 6 krajín s výhradou uplatnenia alternatívy 2.1 v prípade historických prameňov (Česko, Lotyšsko), v prípade digitalizácie knižnicou a nie vydavateľstvom (Nórsko), v niektorých špecifických prípadoch (Moldavsko), ak existuje len tlačné vydanie a digitalizuje sa (Švajčiarsko) a v prípade tzv. sekundárnej reprodukcie (USA).

Návrh NA ISSN SK podporilo bez výhrady 10 krajín (Brazília, Čile, Estónsko, Írsko, Poľsko, Portugalsko, Singapur, Slovinsko, Srbsko, Taliansko), 3 krajiny hlasovali za alternatívu 2.2 (Fínsko, Čierna Hora a Filipíny).

Tri krajiny sa zdržali voľby s odporúčaním, aby sa k reprodukciam v elektronickej forme pristupovalo ako ku všetkým ostatným reprodukciam (Francúzsko, Chorvátsko, Spojené kráľovstvo). Zástupcovia uvedených krajín poukázali na potrebu vymedzenia pojmu elektronický archív: *elektronické faksimile tlačenej publikácie (bez ohľadu na stav vychádzania), vydané komerčným alebo sekundárnym vydavateľom. Môže a nemusí koexistovať s vydávanou elektronickou verziou.*

Viacerí zaslali podrobné komentáre a uviedli rad ďalších otázok, na ktoré bude treba hľadať odpovede. Ako sa určí začiatok vychádzania pri koexistencii elektronickej verzie a archívu? Ktoré národné centrum bude zodpovedné za identifikáciu elektronického archívu sekundárneho vydavateľa z inej krajiny? Ako sa zaznamenajú možné rozdiely medzi elektronickým vydaním a elektronickým archívom? Ako sa zmenia platné katalogizačné pravidlá? Bude treba tvoriť špecifické metaúdaje pre elektronické archívy? ISSN IC zároveň položilo otázku: Čo si o týchto možných nových pravidlách myslia vydavatelia? Názory najvýznamnejších vydavateľov a archívnych agentúr (J-Stor, Portico, ...) považuje ISSN IC za veľmi

užitočné na nájdenie spoločného riešenia pre celú „seriálovú“ komunitu a nie len pre systém ISSN.

ISSN IC vyhodnotilo prvé kolo „hlasovania“ v prospech (svojho) návrhu Option 1 (pre digitalizovaný archív sa použije ISSN online). Uznalo však potrebu výnimky pre archívy „historických“ prameňov (dead) tvorené sekundárnymi vydavateľmi (knížnice, archívy, JSTOR, ...), pre ktoré skôr vyhovuje Option 2.1 (pre digitalizovaný archív sa používa ISSN tlačenej originálu). Dôvodom je potenciálna kontradikcia pri identifikácii digitalizovaného archívu existujúceho súbežne s elektronickým vydaním komerčného vydavateľa (online?). Na základe toho ISSN IC navrhlo kompromisné riešenie, ktoré sa predložilo do druhého kola:

K1/2.1: Elektronickému archívu tlačenej publikácie sa prideli samostatné ISSN, ak publikácia nevychádza (tlačené ani elektronické vydanie nevychádza, v tomto prípade je ISSN pre tlačené vydanie platné pre elektronický archív). Ak elektronický archív existuje súčasne s vychádzajúcim online vydaním, zdieľajú spoločné ISSN.

Do druhého kola „hlasovania“ sa zapojilo 33 národných agentúr. 20 NA kompromis podporilo (Nepál, Chorvátsko „podmienečne“, Kórea, Taliansko, Dánsko, Španielsko, Nórsko, Island, Estónsko, Poľsko, Spojené kráľovstvo „s výhradou“, Grécko, Česko, Bosna a Hercegovina, Rumunsko, Malajsko, Bulharsko, Portugalsko, Maurícius, Írsko „s poznámkami“). 12 NA hlasovalo proti (Kanada, Švédsko, USA, Fínsko, Slovinsko, Čile, Holandsko, Francúzsko, Nemecko, Japonsko, Slovensko, Singapur). Maďarsko sa hlasovania zdržalo.

Kompromisné riešenie síce získalo väčšinu hlasov, podľa ISSN IC však argumenty tých agentúr, ktoré hlasovali proti, nemožno prehliadnuť, nakoľko poukazujú na riziko nekonzistentnosti identifikácie. To bolo dôvodom na to, aby sa ISSN IC vrátilo k pôvodnej alternatíve Option 1, bez akýchkoľvek výnimiek. V tom zmysle sa pripravil na 35. konferenciu riaditeľov súhrnný materiál [6], ktorý okrem pôvodného návrhu obsahoval niektoré ďalšie odporúčania a podnety na diskusiu :

- ISSN IC sa musí spýtať na názor používateľov (archívne agentúry, vydavatelia, ..);
- definícia elektronického archívu nie je dostatočne jasná na stanovenie politiky identifikácie;
- systém ISSN nemôže stotožniť elektronický archív a online vydanie, nemali by zdieľať spoločné ISSN;
- ako sa bude katalogizovať elektronický archív?
- ako sa bude riešiť problém v prípade súbežného vychádzania tlačenej vydania, online vydania a digitalizovaného archívu?

Záver

V záverečnom dokumente Zhrnutie rozhodnutí [7] prijatom na 35. zasadnutí riaditeľov národných center ISSN sa pod bodom 2. *Pridelovanie ISSN elektronickým archívom* uvádza: Po podrobnej diskusii boli účastníci konferencie vyzvaní na hlasovanie o otázke: *Súhlasíte s prijatím alternatívy „Option 1“, ak bude v období nasledujúcich 6 mesiacov považovaná za provizórnu a ako podklad na budúce konzultácie s používateľmi ISSN?* Konferencia hlasovala takto: áno 17, nie 1, zdržalo sa 5. Návrh bol prijatý. Žiadne konečné rozhodnutie sa nespraví predtým, než sa získa vyjadrenie používateľov ISSN, digitalizátorov, tvorcov archívov a bez odpovedí na otázky ohľadom zápisu údajov. Na pomoc pri získaní názorov jednotlivých komunit a na vypracovanie odporúčaní na vyjasnenie zápisu údajov pre elektronické archívy sa vytvorí pracovná skupina (USA, Nemecko, Holandsko, Spojené kráľovstvo, Francúzsko, ...). Nakoniec, Françoise Pellé (riaditeľka ISSN IC) upozornila konferenciu, že podľa platnej metodiky ISSN, prideluje sa osobitné ISSN tlačnému vydaniu a osobitné ISSN online vydaniu; je to rozhodnutie a nie teória.

Odkazy

1. Item 8.2 of the Agenda: *Electronic archives*. ISSN International Centre. 34th Meeting of Directors of ISSN National Centres. National Library of China, Beijing, 16th-18th September 2009.
2. Androvič, A., Katrincová, B.: Výročná konferencia ISSN 2009. In *ITlib. Informačné technológie a knižnice* [online], 2009, č. 04 [cit. 2009-12-14]. Dostupné na internete
<http://www.cvtisr.sk/itlib/itlib094/andr_katrincova.htm>. ISSN 1336-0779.
3. Item 7 of the Agenda: *ISSN Register (3). Assignment to Electronic Archives of serials*. ISSN International Centre, 18th Meeting of the General Assembly of the International ISSN Centre. The ISSN IC, Paris, 27th-28th April 2010.
4. International standard bibliographic description (ISBD). München: K.G. Saur, 2007. IFLA series on bibliographic control; vol. 31. ISBN 978-3-598-24280-9.
5. ISSN Manual. Cataloguing part. January 2009.
http://www.issn.org/files/issn/Documentation/ISSN_Manual_ENG_ED_2009.pdf
6. Item 7.2 of the Agenda: *ISSN Assignment to Electronic Archives2. Electronic archives: Synthesis to be discussed during the Directors meeting 2010*. ISSN International Centre. 35th Meeting of Directors of ISSN National Centres. The British Library, Boston Spa, 6th-8th October 2010.
7. *Summary of decisions*. 35th Meeting of Directors of ISSN National Centres. The British Library, Boston Spa, 6th-8th October 2010.

Ing. Alojz Androvič, PhD., PhDr. Beáta Katrincová

35. KONFERENCIA RIADITEĽOV NÁRODNÝCH CENTIER ISSN

Boston Spa (Anglicko), 6. – 8. október 2010

35. konferencia riaditeľov národných centier ISSN sa konala v dňoch 6. 10. – 8. 10. 2010 v Anglicku (Boston Spa). Hostiteľom bola Britská národná knižnica. Na konferencii sa zúčastnili zástupcovia národných centier ISSN a medzinárodného centra ISSN v Paríži.

Pracovisko British Library v Boston Spa je súčasťou British Library (British Library pozostáva z 3 častí, 2 sú v Londýne: hlavná budova je na ulici St. Pancras a časopisecká časť – British Library Newspaper na ulici Colindale Avenue). British Library je jednou z najmodernejších knižníc v Európe, časť v Boston Spa sa nachádza neďaleko od starobylého mesta York (asi 280 km od Londýna) a bola prebudovaná zo starej vojnovnej továrne na muníciu. Jej súčasťou sú výpožičné oddelenie, moderné digitalizačné pracovisko a rozsiahly plne automatizovaný depozitný sklad (Obr. 1).

Obr.1/ Depozitný sklad British Library Boston Spa (foto Jan Bayer)

Medzi hlavné body rokovania konferencie patrili:

1. Pridelovanie ISSN elektronickým archívom

Predbežne sa prijala prvá možnosť, navrhnutá medzinárodným centrom, podľa ktorej by digitalizovaným časopisom prináležalo ISSN pridelené on-line verzii, v tom prípade sa budú musieť zmeniť aj pravidlá ISSN, pretože doposiaľ boli digitalizované publikácie považované za náhrady tlačенých časopisov a ISSN sa pridelovalo tlačенým originálom a súčasne platilo aj pre digitalizované verzie. Medzinárodné centrum chce zrealizovať prieskum medzi používateľskými skupinami, aby sa zistilo, či im bude daná možnosť vyhovovať.

2. Pravidlá RDA (Resource Description Access)

V lete 2010 sa uskutočnil v rámci systému ISSN experiment s cieľom zistiť vplyv popisu RDA na záznamy ISSN, ktorého sa zúčastnila aj naša agentúra. V rámci experimentu sa porovnávali Pravidlá RDA a ISSN, spracovali sa porovnávacie tabuľky, vychádzajúc z pravidiel ISSN (spracovalo sa 15 pokusných záznamov pôvodne spracovaných vo formáte MARC 21 (ISSN MARC)).

Na experimente sa zúčastnilo medzinárodné centrum (ako koordinátor), ďalej Nemecko, Čína, Francúzsko, Slovensko.

Centrá zúčastnené na experimente vypracovali pokusne niekoľko záznamov podľa pravidiel RDA, pracovalo sa s už existujúcimi záznamami, ktoré sa upravili podľa pravidiel RDA a zaslali do medzinárodného centra. Testovací formát bol MARC, obdobie – 1. júl – 31. august.

Na konferencii sa prezentovali výsledky experimentu; uvádzam stručné závery:

- RDA sú obsiahle a vyčerpávajúce, ale komplikované na používanie,
- katalogizačné pravidlá RDA sú štruktúrované podľa jednotlivých úrovní entít FRBR: work, expression, manifestation, item. (Ukázalo sa, že je stále veľa otázok o aplikácii modelu RDA/FRBR na seriály a integrujúce pokračujúce pramene).

Dve základné, zatiaľ nie celkom vyjasnené otázky sú:

- Čo je v zmysle jednotlivých úrovní (work, expression, manifestation) vlastne seriálové dielo?
- Čo je výraz (expression) u seriálov?

Ďalšie problémy:

- Inkompatibilita v prístupe k tvorbe záznamov RDA verzus ISSN

RDA: vytvára sa nový popis v prípade integrujúceho prameňa, napr.: v prípade nového setu základného vydania pre pokračujúcu publikáciu na voľných listoch;

ISSN: v prípade nového setu základného vydania sa pokračujúcej publikácii na voľných listoch neprideľuje nové ISSN, ak sa názov titulu nemení;

RDA: nový popis pokračujúceho prameňa sa robí v prípade zmeny integrujúceho prameňa na monografiu vydanú vo viacerých častiach alebo seriál alebo ak sa viacväzková monografia alebo seriál zmení na pokračujúci prameň;

ISSN: pri zmene typu publikácie sa v záznamoch ISSN zmení len kód typu publikácie (008/21, 110 UNIMARC a 008 h ISSN MARC). Táto zmena si nevyžaduje nový popis;

RDA: pri zmene korporácie sa vyžaduje nový záznam i keď sa názov nezmení. Toto je problém, ktorý už existoval v AACR2 a pretrváva v RDA;

ISSN: pri zmene korporácie sa nevytvára nový záznam;

RDA: pokračujúci prameň nevyžaduje podľa RDA (ani podľa AACR2) nový záznam pri veľkých zmenách názvov;

ISSN: pri zmene názvu pokračujúceho prameňa sa prideľuje nové ISSN.

■ Rozdiely v kódach RDA verzus ISSN

Prvky, ktoré obsahuje formát ISSN/MARC a ktoré chýbajú v RDA:

Dátum tvorby záznamu

Status publikácie (vydáva sa, ukončené vydávanie)

Začiatok a koniec vydávania

Krajina vydávania

Centrum ISSN

Typ publikácie

Abeceda originálneho názvu

ISSN-L (má sa doplniť pri najbližšej revízii RDA)

Medzinárodné desatinné triedenie – UDC

Deweyiho desatinné triedenie – DDC

Nové prvky v RDA už doplnené do MARC 21 – (doplňajú polia 008 a 007):

337 – typ nosiča (media type) doplnenie poľa forma originálnej časti 008/22 a 008/23,

338 – typ nosiča (carrier type) doplnenie poľa fyzický nosič 007.

- Názvy údajov v pravidlách RDA nie sú zhodné s názvami údajov v Manuáli ISSN: napr. periodicita: continuously updated, unknown, other chýbajú v pravidlách RDA, fyzický nosič: názvy údajov v ISSN pre fyzický nosič nie sú tie isté ako kódy v pravidlách RDA (3.3.1.3) zápis typu nosiča – pole 338.
- Ďalšie odlišnosti oboch pravidiel:
 - niektoré údaje sú opakovateľné v RDA, nie sú opakovateľné v Manuáli ISSN
 - rozdiely sú tiež v zápise údajov:
 - RDA: pri existencii viacerých miest vydávania publikácie alebo viacerých vydavateľov sa vyžaduje len zápis prvého z nich,
 - ISSN: zapisujú sa všetky miesta vydávania a všetci vydavatelia,
 - RDA: 260 podpole a [Place of publication not identified],
 - ISSN: 260 podpole a[S.l.],
 - RDA: 260 podpole b [Publisher not identified],
 - ISSN: 260 podpole b [S.n.].

3. Kritériá pre pridelenie ISSN pokračujúcim integrujúcim prameňom

Kritériá boli navrhnuté na experimentálne používanie počas prvého polroka 2010. Na konferencii sa prijali s drobnými zmenami. Oproti predchádzajúcim pravidlám sa medzi pramene vhodné na pridelenie zaradili blogy, ktoré spadajú do definície integrujúceho pokračujúceho prameňa v zmysle normy STN ISO 3297 2008^{2/} a spĺňajú nižšie uvedené kritériá. Predtým boli blogy z registrácie vylúčené. Upresnil sa tiež pojem *personal resources* (pramene súkromných osôb – osobné pramene). Z identifikácie ISSN sa vylúčili osobné pramene – (prameň tvorený súkromnou osobou pojednávajúci o tejto osobe).

Pokračujúce integrujúce pramene musia spĺňať tieto kritériá:

a/ Musia mať vydavateľský obsah (pramene obsahujúce text, ktoré majú vydavateľskú úpravu).

Príkladmi prameňov bez vydavateľského obsahu sú: webové stránky s počítačovými hrami, hudobné portály, kalendáre, programy podujatí, webové stránky pozostávajúce výlučne z fotografií, stránky pozostávajúce výlučne z odkazov.

b/ Musia obsahovať údaje o vydavateľskej zodpovednosti: názov vydavateľstva a minimálne krajina vydávania. Publikácia má mať viac redaktorov (minimálne dvoch).

c/ Musia mať konzistentný názov (názov zostáva rovnaký aj po aktualizácii stránky a dá sa ľahko vyhľadať).

d/ Musia mať platnú url adresu.

Uvedené kritériá platia pre databázy, webové stránky, publikácie na voľných listoch (loose leaf) a iné integrujúce pokračujúce pramene.

4. Elektronické pramene, ktoré ešte nemajú pridelené ISSN

Na zabezpečenie širokého záberu elektronických titulov v Registri ISSN sa v posledných rokoch robil prieskum v najväčších autoritatívnych databázach, v ktorom sa názvy titulov z týchto databáz porovnávali s názvami titulov v databáze ISSN. V tomto prieskume sa zisťovali tituly vedeckých časopisov, ktoré mali obe verzie – tlačенú aj elektronickú, avšak v databáze ISSN sa nachádzala len tlačená verzia. Prieskumy sa robili v roku 2007, 2008 a 2010 v databázach Crossref, Ebsco, Swets, FirstSearch.

Na základe prieskumu z roku 2010 pošle medzinárodné centrum národným centráom ISSN zoznam takýchto titulov. Národné centrum následne skontroluje zoznam, zváži pridelenie, pridelí ISSN titulom „vhodným na pridelenie“ a bude o tom informovať medzinárodné centrum. Je možné, že niektoré z titulov nebudú spadať medzi tzv. „vhodné na pridelenie“.

5. ISO 3297

Riaditeľka medzinárodného centra ISSN Françoise Pelle informovala o hlasovaní národných štandardizačných komisií za novelizáciu normy ISO 3297.

6. Zoznam skrátených slov názvov – LTWA (List of Title Word Abbreviations)

V poslednom čase sa znížil počet záujemcov o výtlačky LTWA. Zúčastnení zástupcovia národných centier ISSN sa dohodli na založení pracovnej skupiny, ktorá pripraví dotazník s prieskumom na identifikáciu používateľov LTWA ako aj na oblasti použitia. Dotazník bude vystavený na webovej stránke medzinárodného centra. Národné centrá budú informovať o dotazníku príslušných členov komunity. Dotazníky sa vyhodnotia a výsledky sa budú prezentovať na ďalšej konferencii. Predpokladá sa, že v budúcnosti sa nebudú spracovávať skratky všetkých názvov časopisov, ale len názvy vedeckých a odborných časopisov.

7. Spolupráca s GS1 (EAN)

Riaditeľka národného centra ISSN Maďarska Elizabeth Gazdag prezentovala výsledky dotazníkového prieskumu o vzťahoch národných centier a agentúr GS1, realizovaného v roku 2009. Medzinárodné centrum a Maďarské centrum sa dohodli ďalej spolupracovať, rozvíjať lepšie kontakty a zdokonaľovať vzťahy medzi národnými centrami a GS1.

Hovorilo sa tiež o vhodnosti zrealizovania opakovaného prieskumu v budúcnosti.

Poznámky

^{1/}Androvič, A., Katrincová, B.: Pridelovanie ISSN elektronickým archívom seriálov. In: Bulletin UKB, roč. 12, 2010, č.2.

^{2/} Integrujúci pokračujúci prameň (angl. ongoing integrating resource): pokračujúci prameň, ktorý sa dopĺňa alebo mení prostredníctvom aktualizácií, ktoré nezostávajú samostatne a integrujú sa do celku. Integrujúci pokračujúci prameň nemá dopredu stanovený termín ukončenia.

PhDr. Beáta Katrincová

NIEKOĽKO POSTREHOV ZO SLUŽOBNEJ CESTY V MARIBORE

V dňoch 25. 11. 2010 – 27. 11. 2010 som bola na zahraničnej služobnej ceste v Maribore v Slovinsku na medzinárodnom sympóziu Internationales Symposium anlässlich des 20-jährigen Jubiläums der Oesterreich-Bibliothek Maribor. Oesterreich-Slowenien Kulturelle Begegnungen. Organizovala ho Univerzitná knižnica v Maribore a Rakúske kultúrne fórum v Ľubľane.

Otvorenie sympózia, uvítací prejav riaditeľky Dr. Petermanec

(Foto: Mgr. Soňa Minárová)

Medzinárodné sympóziu, venované 20. výročiu vzniku Rakúskej knižnice v Maribore, začalo 25. novembra. Slávnostne ho otvorila riaditeľka Univerzitnej knižnice Maribor Dr. Zdenka Petermanec a veľvyslanec Rakúskej republiky v Slovinsku, Dr. Erwin Kubesch. Po oficiálnej časti nasledovala časť kultúrna, kde nám predstavili dvoch spisovateľov s ich literárnymi príspevkami. Vystúpila aj hudobná skupina Nota bene so svojím repertoárom klasickej hudby.

Na sympóziu odznelo viacero prednášok a príspevkov, ktoré boli rozdelené do blokov: *Dejiny, Literatúra, Knihovníctvo, Jazyk, Umenie a kultúra, Hospodárstvo a politika*.

V časti *Dejiny* sme si vypočuli príspevok zameraný na históriu vzťahov medzi Slovinskom a Rakúskom.

V časti *Literatúra* odznel príspevok, v ktorom nám predstavili slovinského básnika France Prešerena.

Časť *Knihovníctvo* bola zastúpená viacerými účastníkmi.

Dr. Ilone Slawinski, z inštitútu „Zentrum Ost-/ Südosteuropa“, St. Pölten /Rakúsko/, má na starosti fungovanie rakúskych knižníc v zahraničí. V referáte nás oboznámila s ich činnosťou. Vystúpila s príspevkom „Rakúske knižnice ako nástroj kultúrneho prepojenia. Pre zaujímavosť vyberám pár faktov z tejto prednášky.

Hlavným garantom celého projektu rakúskych knižníc v zahraničí je rakúske Bundesministerium für europäische und internationale Angelegenheiten (Spolkové Ministerstvo pre európske a medzinárodné vzťahy – BMeiA), s cieľom propagovať Rakúsko a jeho kultúrne záujmy a podávať informácie o rakúskej literatúre, dejinách, geografii a krajine, politike, umení a filozofii, vede, hospodárstve a práve. Za roky 1989 – 2010 sa podarilo otvoriť 59 rakúskych knižníc v 27 krajinách bývalej východnej Európy.

Pre BMeiA sú partnerskými inštitúciami v zahraničí knižnice, univerzity a akadémie vied. Každá hosťovská inštitúcia – knižnica má svoj personál, vlastné priestory a vlastnú infraštruktúru. Za viac ako dvadsať rokov spolupráce sa podarilo vybudovať v každej čiastkovej knižnici, ktorá pracuje v tejto sieti, fond s cca 3 000 – 7 000 knižničnými jednotkami. Cieľovou skupinou pre nás, knihovníkov, sú učitelia v oblasti germanistiky, dejín, vedy, študenti a rakúski lektori.

Rakúske knižnice organizujú rôzne podujatia ako čítania, semináre a sympóziá, prezentácie kníh, výstavy, koncerty a filmové predstavenia.

Z rakúskej strany túto činnosť podporujú:

- Referat V.2d der Kulturpolitischen Sektion des Bundesministerium für europäische und internationale Angelegenheiten,
- Österreichische Gesellschaft für Literatur,
- Zentrum Ost-/Südosteuropa.

Prepojenie je cez webportal www.oesterreich-bibliotheken.at.

Informácie získavame na seminároch, ktoré sa konajú každý rok v Klosterneuburgu, ďalej na sympóziách, ktoré organizuje BMeiA a prostredníctvom konferencií.

V tejto časti odzneli aj príspevky, ktoré sa venovali dlhoročnej odbornej spolupráci dvoch Univerzitných knižníc, Maribor a Graz. Na túto tému referovali Dr. Irena Sapač a bývalá dlhoročná riaditeľka Univerzitnej knižnice v Grazi, Dr. Sigrid Reinitzer.

**„Aj takto sa spoznávajú knihovníci „ – ochutnávka vína
v pivnici v Maribore.**

(Foto: Mgr. Soňa Minárová)

V časti *Umenie a kultúra* vystúpila Mgr. Nataša Kos na tému Maribor 2012 – hlavné mesto kultúry v EU.

V poslednej časti *Hospodárstvo a Politika* odznel príspevok Hospodárska spolupráca a projekt KBB (Knowledge for business in border regions) a prednáška o rakúsko-slovenskej kooperácii.

Absolvovali sme aj exkurziu po Univerzitnej knižnici Maribor a prehliadku mesta.

Výstavka kníh v Univerzitetnej knižnici Maribor

Priestory Univerzitetnej knižnice Maribor

(Foto: Mgr. Soňa Minárová)

Na záver môžem konštatovať, že seminár sa niesol vo veľmi dobrej atmosfére a každý účastník sa vracal domov s pocitom, že zase získal nové poznatky o našich knihovníckych susedoch.

Mgr. Soňa Minárová

KONZERVOVANIE A REŠTAUROVANIE VZÁCNEJ TLAČE ZO 16. STOROČIA Z FONDOV UNIVERZITNEJ KNIŽNICE V BRATISLAVE

V Univerzitnej knižnici

v Bratislave reštaurujeme knihy prevažne zo 16. storočia, ktoré sa nachádzajú v jej fondoch. Pracujeme však i s mladšími knihami, ktoré sú poškodené prevažne mechanicky alebo nevhodným uskladnením. Staršie diela sú napísané v latinskom, nemeckom, maďar-skom jazyku, ojedinele v staročeštine. Pri práci sa snažíme o maximálnu návratnosť do pôvodného stavu a o zachovanie všetkých originálnych častí diela. Preto aj pracujeme s prírodnými materiálmi, či už ide o kožu, nite alebo o použité lepidlá. Uvádzame postup reštaurovania knihy zo 16. storočia v staročeštine.

ZÁKLADNÉ ÚDAJE O REŠTAUROVANOM DIELE

Typ: kniha

Autor: Spangenberg Johannes

Názov: POSTYLLA ČZESKÁ, A NEBO WAYKLADOWÉ NA EPISSSTOLY
A EUANGELIA NEDĚLNÍJ Y TAKÉ SWÁTEČNÍJ PŘES CELÝ ROK.

Signatúra: 22 B 63931

Datovanie: 1557 – 1560

Rozmery: 27,6 cm x 20,3 cm

Tlač: Norimberg– Jan Berger a Ulrich Nayber

Začiatok reštaurovania: jún 2009

Koniec reštaurovania: september 2009

OPIS PAMIATKY

Ide o knihu s názvom *Postylla česká, a nebo waykladové na episstoly a euangelia nedělnij y také swátečnij přes celý rok*, od autora menom Johannes Spangenberg (1484 – 1550). Bol to známy kazateľ v meste Nordhausene, ktorý reformoval cirkev a školstvo v Nemecku. Kniha bola preložená z latinského a nemeckého originálu do staročeštiny Janom Stranenským. Vytlačená je medzi rokmi 1557 – 1560 v Norimbergu. Dôvodom nepresného datovania je chýbajúci titulný list. Aj keď sa vo fondoch starých tlačí Univerzitnej knižnice v Bratislave nachádzajú, vrátane tohto, dva výtlačky titulu, ani jeden z nich nemá titulný list. Dielo bolo vytlačené známymi norimberskými tlačiarňami Ulrichom Nayberom a Janom Berge-rom, nazývaným Montanus. Samotný titul sa skladá z 34 kapitol. Text ponúka príklad ako sa má správať mladý kresťan v danom období cez rok. Keďže sa nezachovala väzba knihy, rozmery jednotlivých listov sú približ-

ne 27,6 x 20,3 cm. Titul má 1032 tlačенých strán, plus 24 voľných strán s ručne písaným textom, ktoré nahrádzajú chýbajúce strany knihy. Doposiaľ však nie je zistené ich miesto v tlačенom texte.

Kniha má nasadzovanú väzbu na francúzsky spôsob. Blok bol šitý na štyri zapustené väzy. Dosky knihy sa nezachovali. Kožený pokryv je hnedej farby, zdobený v rohoch slepotlačou s rastlinným motívom. Na chrbte sa výzdoba nachádza na miestach väzov a na hlaviciach. Kapitálíky sa nezachovali. Jednotlivé zložky papiera, ktoré sú oddelené od šitia, sú voľne vložené v koženom pokryve.

STAV PAMIATKY

Knižný blok i väzba sú veľmi poškodené. Knižný blok nie je celistvý, pretože šitie sa nezachovalo. Zložky sú pooddeľované od seba. Nebolo zachované ani glejenie chrbta, pretože kniha bola v počiatočnom štádiu reštaurovania neznámym reštaurátorom. Jednotlivé zložky sú doliata papierovou zmesou s bielym odtieňom. Dosky sa zachovali. Rovnako vďaka predošlému reštaurovaniu, listy, ktoré sa použili na dosky, boli oddelené od pokryvu. Kožený pokryv sa tiež nachádza mimo bloku. Koža je znečistená prachom a ošúchaná, na prednej doske je poškodená v hornej časti červotočom, rohy sú obdrané. Chýba tam časť kože a roztrhnutie je do polovice šírky dosky. Koža na zadnej strane je nepoškodená, len zošúchaná, pri okraji je roztrhnutá asi päť centimetrovou trhlinou, ktorá sa nachádza v polovici výšky. Koža na chrbte je na oboch hlaviciach ošúchaná a potrhaná. Celkovo je celá koža polámaná.

REŠTAURÁTORSKÝ ZÁMER

1. Fotodokumentácia a písomná dokumentácia
2. Meranie pH
3. Mechanická očista vysávačom a štetcom
4. Oddelenie dolievanej časti na hárkoch
5. Mokrú očistu jednotlivých hárkov papiera
6. Skladanie a lisovanie
7. Mechanické strojové dolievanie papierovou zmesou na chýbajúcich miestach
8. Laminovanie doliatych miest japonským papierom
9. Lisovanie a skladanie
10. Neutralizácia ručne písaných textov
11. Šitie bloku
12. Zaglejenie a vylepenie chrbta
13. Šitie kapitálíkov
14. Reštaurovanie koženého pokryvu
15. Vytvorenie nových lepenkových dosiek
16. Nasadenie dosiek na blok

17. Aplikovanie novej kože na dosky
18. Aplikovanie pôvodnej kože na novú
19. Nalepenie predsádok
20. Vytvorenie obalu na knihu a fragmenty
21. Záverečná fotodokumentácia a písomná dokumentácia

PRIESKUM

Na listoch nie sú viditeľné známky po znečistení, plesniach a mikrobiologickom napadnutí, čo je asi dôsledok predchádzajúceho reštaurátorského zásahu. pH v tlačенých textoch bolo merané dotykovou elektródou na desiatich rôznych miestach. Priemerná hodnota pH bola 6,53. Pri ručne písaných textoch už boli badateľné stopy zožltnutia. Papier bol krehkejší, so škvrnami. Atrament použitý na písanie začal mierne korodovať, čoho následkom sú zrejme spomínané škvrny. Namerané priemerné pH na týchto listoch bolo 5,34.

POSTUP

Po písomnej dokumentácii a fotodokumentácii boli všetky zložky zbavené hrubých nečistôt pomocou štetca a vysávača. Následne sa pristúpilo k rozobratiu knihy. Vzhľadom na to, že kódex bol v minulosti čiastočne reštaurovaný, bolo porušené šitie bloku. Rovnako ani kožený pokryv nie je pôvodný. Po vybratí všetkých fragmentov, ktoré zostali po ušití, sa pristúpilo k mokrému čisteniu s prídavkom benátskeho mydla. Po vysušení fólií sa pokračovalo mechanickým dolievaním chýbajúcich častí papierovou hmotou. Doplnená papierová hmota bola vopred zafarbená na odtieň podobný originálu. Po rozmiestnení dolievacej zmesi v mechanickom dolievacom stroji sa pridala Tylóza T300 (0,3 % roztok). Následne sa pristúpilo k samotnému dolievaniu. Po krátkodobom zalisovaní doliatych fólií sa vylepili doliate miesta japonským papierom a znova sa fólie dali zalisovať na 24 hodín. Potom sa každá usušená fólia samostatne orezala. Hárky sa zložili do zložiek a dali sa vyvzdušniť na 24 hodín. Ďalej sa zložky skontrolovali podľa ďalšieho výtlaku toho istého titulu. Chýbajúce listy sa doplnili ručným papierom s vhodným dofarbeným odtieňom. Ku prvej a poslednej zložke sa obtočením pripevnila prvá časť zadnej a prednej predsádky. Následne sa pristúpilo k šitiu knižného bloku. Šilo sa na knižárskom stojane s ľanovou niťou, na štyri väzy, z ktorých každý bol urobený z dvoch konopných motúzov (podľa stôp pôvodného šitia). Šitie sa urobilo striedavé, pričom prvých a posledných sedem zložiek sa ušilo klasickým spôsobom. Po ušití sa prilepili krídelká na prednú i zadnú predsádku. Na krídelká sa prilepili rozvláknené konopné väzy pšeničným škrobom. Na takto pripevnené väzy sa pripevnila makulatúrna zložka. Potom sa pristúpilo k zaglejeniu chrbta kožným glejom. Keď bol glej spoločne zaschnutý, chrbát sme zaguľatili. Nakoniec sa knižný blok vložil do oklepávačky a po nanesení vrstvy škrobu s ajatínom sa vyklepala drážka

a prelepili medziväzové priestory prúžkami plátna. Takto pripravený knižný blok sa nechal zalisovaný v oklepávačke. Neskôr sa knižný blok dal do dreveného stojana a ušili sa oba kapitálky na konopné motúzy. Kapitálky sa šili priamo na knižný blok s dvomi farebnými niťami. Po ušití sa kapitálky i časť chrbta prelepili japonským papierom. Potom sa odstránila makulatúrna zložka z oboch strán knižného bloku a pristúpilo sa k nasadeniu dosák. Väzy nalepené na krídelku sa prilepili z vnútornej strany dosiek škrobovým lepidlom. Dosky sme vyrobili z neutrálnej lepenky. Po nalepení sa kniha nechala zalisovaná, aby sa väzy dostatočne pripevnili. Následne sa prilepila nová dofarbená koža na miesta, kde chýba pôvodná a na miesta veľmi opotrebované na pôvodnej koži. Potom sa nalepili fragmenty pôvodnej kože na chrbát knihy. Počas sušenia sa kniha zalisovala a väzy sme spevnili natiahnutými niťami. Po usušení sme nalepili zvyšok pôvodnej kože na dosky. Po vyľisovaní a usušení sa kožený pokryv natukoval tukovacou zmesou. Nakoniec sme vyrobili škatuľu z neutrálnej lepenky na uloženie knihy a fragmentov z knihy.

POUŽITÉ POMÔCKY

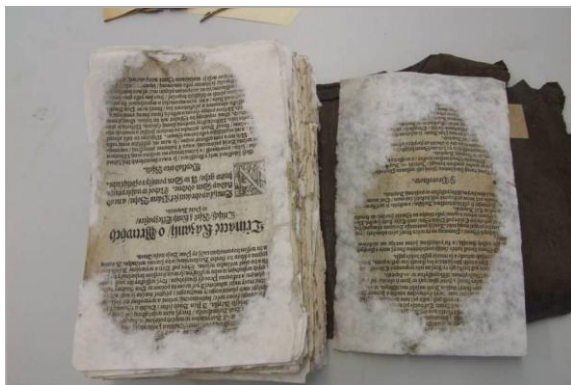
Štetce, pinzety, skalpely, šidlo, knihárska kosť, vysávač, dolievací stroj, laboratórne váhy, lisy, mixér... všetko patrí k vybaveniu reštaurátorského ateliéru.

POUŽITÉ MATERIÁLY

Lepidlá (škrob pšeničný a ryžový, kostný a kožný glej), papierovina, farby na papierovinu, liehové moridlá, koža, japonský papier, konopný motúz, nite ľanové a bavlnené, benátske mydlo, T 300 atď.

Ján Kollár, Mgr. Ivana Palkovičová

Fotodokumentácia pred reštaurovaním:

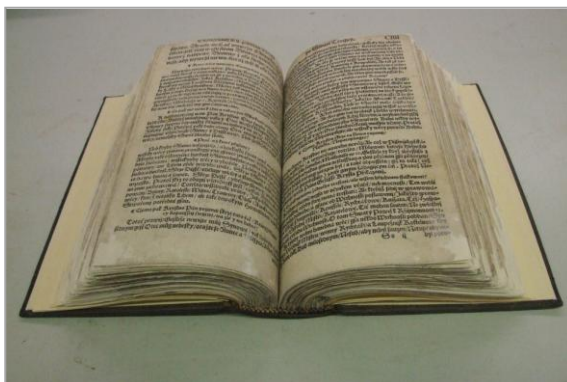
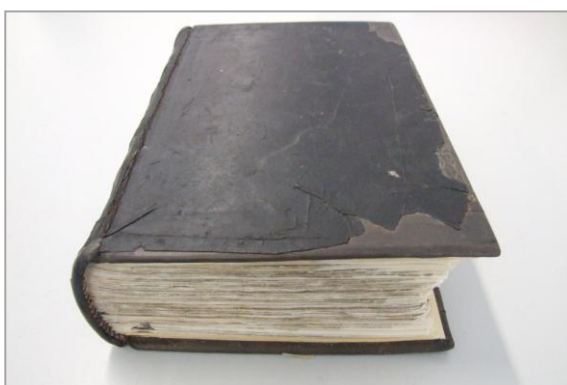
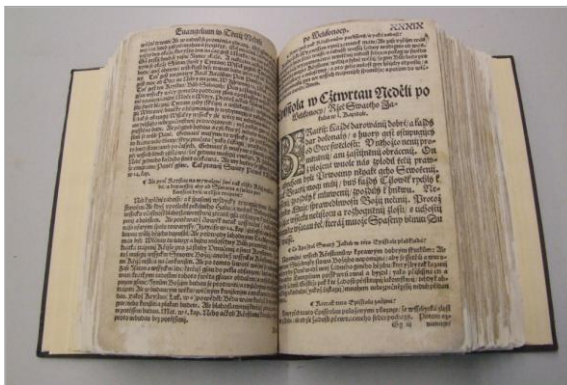
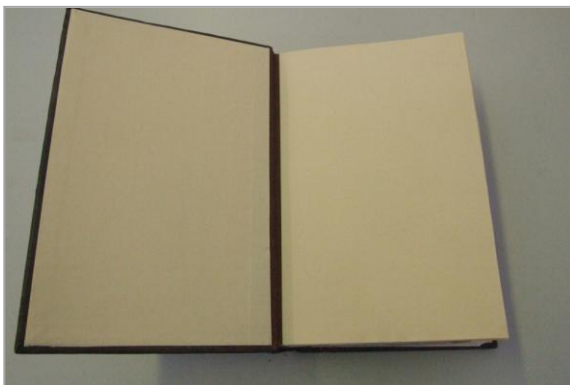
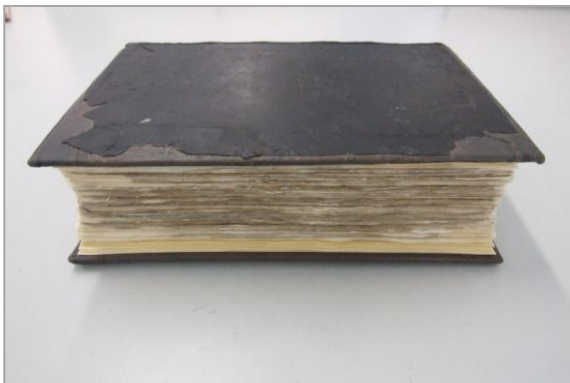

Priebeh reštaurovania :

Po reštaurovaní:

PhDr. JURAJ PAŠKA IN MEMORIAM

V apríli t. r. zomrel vo veku nedožitých 95 rokov PhDr. Juraj Paška. Jeho meno a jeho pôsobenie je v súčasnosti už medzi knihovníckou i ďalšou verejnosťou len málo známe: z verejného života odišiel takmer pred tridsiatimi rokmi.

PhDr. Juraj Paška bol v rokoch 1953 – 1959 riaditeľom Univerzitnej knižnice v Bratislave. Aj keď bolo jeho pôsobenie na tomto poste pomerne krátke, bolo významné v histórii Univerzitnej knižnice a nepochybne aj v jeho pracovno-profesijnom živote. V tomto príspevku sa pokúsime krátko ho pripomenúť.

Najprv však niekoľko základných biografických údajov. Juraj Paška sa narodil 9. júla 1915 v Zvolenskej Slatine. Študoval na gymnázium vo Zvolene a na Učiteľskom ústave v Lučenci. V rokoch 1933 – 1951 pôsobil v školských službách – ako učiteľ a školský inšpektor – a následne ako odborársky funkcionár (vedúci tajomník Zväzu zamestnancov školstva a osvety Slovenskej odborovej rady). Bol účastníkom Slovenského národného povstania a po skončení vojny vstúpil do politického života, kde postupne zastával viaceré funkcie. Bol tiež publikačne činný – písal a uverejňoval krátke poviedky, bol autorom agitačno-propagačných brožúr a materiálov. Prekladal z ruštiny.

S účinnosťou od 1. februára 1953 bol J. Paška vymenovaný za riaditeľa Univerzitnej knižnice. Knihovnícku vysokoškolskú kvalifikáciu si dopĺňal externým štúdiom na Filozofickej fakulte Univerzity Komenského; titul doktora filozofie (PhDr.) získal roku 1968.

Po šiestich rokoch pôsobenia na čele Univerzitnej knižnice stal sa v máji 1959 správcom Matice slovenskej v Martine a bol ním do roku 1968. Zaslúžil sa o jej celkový rozvoj a o výstavbu jej novej budovy; napísal tiež prácu *Dejiny Matice slovenskej* (Martin: Matica slovenská, 1969. 119 s.) – Po odvolaní z tejto funkcie žil a pôsobil v Prešove: bol odborným asistentom na Filozofickej fakulte Univerzity P. J. Šafárika (1968 – 1972), bibliografom v Štátnej vedeckej knižnici (1972 – 1975) a pracovníkom technickej knižnice Závodu valivých ložísk (1975 – 1980). Z jeho prác spracovaných v tomto období je významná *Bibliografia k dejinám prešovského školstva za roky 1803 – 1950* (Martin: Matica slovenská, 1984. 224 s.). – Po odchode z činnnej služby, ako senior, žil J. Paška v Bratislave. Zomrel 10. apríla 2010.

V čase, keď sa J. Paška stal riaditeľom Univerzitnej knižnice (v tom čase sa ešte nazývala Knižnicou Slovenskej univerzity – KSU), stál pred knižnicou a jej riaditeľom rad významných úloh. Ešte v 2. polovici 40. rokov sa začal proces premeny KSU z knižnice akademického typu na verejnú vedeckú knižnicu, ktorý vyžadoval zmeny v odbornej činnosti knižnice i v samotnej organizácii práce. Spreádzala ho postupne silnejúca

požiadavka ideologizácie práce knižnice (knižníc všeobecne) - propagácia marxizmu-leninizmu, aktívna podpora politickej línie štátu, aplikácia sovietskych skúseností, ktorá sa oficiálne deklarovala v uzneseniach celoštátnej ideologickej konferencie knihovníkov vedeckých knižníc roku 1952. Tieto uznesenia sa zohľadnili v príprave rozsiahlej reorganizácie práce KSU, ktorej prvá etapa (zmena organizačnej štruktúry knižnice, nové zásady dopĺňovania fondov) sa realizovala ešte v roku 1952.

Bolo treba dopracovať a uviesť do života druhú etapu, ktorá sa týkala spracúvania fondov a služieb knižnice. Nový riaditeľ J. Paška jej uvedenie do života (od apríla 1953) i následnú realizáciu plne podporoval a vytváral pre ňu podmienky. V rámci reorganizácie sa katalogizácia, vykonávaná dovtedy v niekoľkých organizačných útvaroch (na jazykovom princípe), sústredila v novovytvorenom katalogizačnom oddelení; systematická katalogizácia sa začala vykonávať podľa prevzatého sovietskeho triedenia (schémy Všeživého paláca knihy). V rámci katalogizačného oddelenia sa zriadil samostatný referát (neskôr kabinet) rukopisov, starých a vzácných tlačí. Zaviedla sa kontinuálna, priebežne vykonávaná revízia knižničných fondov. Takzvaná očista katalógov vyradovaním prohibítnej literatúry bola nahradená budovaním nových, výberových čitateľských katalógov. Rozšírili sa otváracie hodiny pre verejnosť a v systéme služieb sa kládol dôraz na rozvinutie práce s čitateľom; jednou z účinných foriem tohto pôsobenia sa malo stať spracúvanie odporúčajúcich bibliografií na aktuálne spoločensko-politické témy.

Paralelne s internými obsahovými a organizačnými inováciami činnosti knižnice si pozornosť jej riaditeľa v rovnakej – ak nie zvýšenej – miere vyžadovalo vymedzenie postavenia a úloh knižnice vo formujúcej sa knižničnej sústave. (A v takejto miere sa tomu aj pozornosti riaditeľa J. Pašku dostávalo.) Išlo predovšetkým o vzťah k spolkovej Slovenskej národnej knižnici (vytvorenej roku 1941 v Martine), ktorá po zrušení spolkov (1951) zostávala v správe Matice slovenskej. V súvislosti s úvahami o poštátnení Slovenskej národnej knižnice (SNK) sa uvažovalo o jej premiestnení do Bratislavy, kde pre ňu mala byť vyhradená časť priestorov v paláci Uhorskej komory, pridelenom Knižnici Slovenskej univerzity. Jednou z uvažovaných alternatív bola aj fúzia SNK s Knižnicou Slovenskej univerzity do „Národnej a univerzitnej knižnice“. Vedenie KSU prirodzene akceptovalo požiadavku umiestnenia SNK v paláci Uhorskej komory, no alternatívu jej inkorporovania, resp. fúzie oboch knižníc nepodporovalo. Po uzákonení Matice slovenskej ako národnej knižnice Slovenska v roku 1954 sa fondy spolkov SNK stali napokon jej súčasťou a zostali v Martine.

V súvislosti s kodifikáciou Matice slovenskej ako národnej knižnice bolo potrebné vymedziť vzájomné kompetenčné a kooperačné vzťahy oboch inštitúcií. Do Matice slovenskej boli delimitované niektoré úlohy, vykonávané dovtedy v KSU. Vzťahy oboch inštitúcií sa od začiatku rozvíjali

na princípe vzájomnej delby práce, vyplývajúcej z postavenia KSU medzi vedeckými knižnicami a knižnicami Univerzity Komenského a z jej formujúcej sa odborovej špecializácie na spoločenské a prírodné vedy, ako aj na princípe kooperácie pri plnení celoslovenských úloh. Predpoklady pre úspešnú spoluprácu vytváralo vzájomné zastúpenie vedúcich predstaviteľov vo vedeckých radách oboch inštitúcií i na pôde Slovenskej knižničnej rady.

Pre KSU najvýraznejšou zmenou bola delimitácia bibliografického ústavu a hlavnej náplne jeho činnosti – spracúvania súbežnej národnej bibliografie kníh – do Matice slovenskej. Vyžadovalo to vypracovať novú koncepciu bibliografickej činnosti knižnice, dať jej nové zameranie a novú náplň. Popri orientácii na spracúvanie retrospektívnej národnej bibliografie, dominantné postavenie v nej zaujala tvorba odporúčajúcich bibliografií. Rozbiehajúca sa bibliografická činnosť v tomto novom zameraní bola na istý čas prerušená tragickou udalosťou začiatkom roku 1956, kedy cestou na 1. slovenskú bibliografickú konferenciu zahynuli pri havárii lietadla pracovníci bibliografického oddelenia. Vedenie knižnice a jej riaditeľ sa postarali o dôstojnú rozlúčku s nimi. Tragická udalosť zostala natrvalo hlboko zapísaná v pamäti riaditeľa J. Pašku, s dojatím o nej hovoril aj s odstupom desaťročí, pri odhalení pamätnej tabule obetiam havárie v Univerzitnej knižnici v roku 1997 (*Boľavé spomienky*, 2000).

Rok 1954 bol istým spôsobom prelomový vo vývoji knižnice a nielen z hľadiska vymedzenia jej vzťahu k Matici slovenskej ako národnej knižnici. V tomto roku bola oficiálne deklarovaná ako samostatná štátna vedecká knižnica, slúžiaca širokej verejnosti, čo sa premietlo aj v zmene jej názvu: jej dovtedajší (už vcelku nevýstižný) názov Knižnica Slovenskej univerzity bol nahradený názvom Univerzitná knižnica v Bratislave. S Univerzitou Komenského ju však spájali aj naďalej úzke kontakty; riaditeľ J. Paška sa stal členom vedeckej rady Univerzity, zástupca Univerzity bol členom vedeckej rady knižnice. V tom istom roku 1954 vydalo ministerstvo školstva a kultúry organizačný štatút štátnych vedeckých knižníc, ktorý deklaroval Univerzitnú knižnicu v Bratislave ako ústrednú vedeckú knižnicu pre Slovensko s univerzálne budovaným knižničným fondom, ako slovenské stredisko pre tvorbu a vydávanie odporúčajúcich bibliografií a ako stredisko metodickej práce v odbore knihovníctvo a bibliografia na Slovensku. Ako ústredná vedecká knižnica bola tiež poverená hospodársko-administratívnym spravovaním niektorých ďalších vedeckých knižníc. V nadväznosti na vydanie uvedeného spoločného štatútu vedeckých knižníc, vypracoval sa aj samostatný organizačný štatút Univerzitnej knižnice (nachádza sa v archíve knižnice), ktorý však zostal v podobe návrhu (prvý samostatný štatút dostala knižnica až roku 1963). Okruh štatutárnych úloh knižnice sa postupne rozšíril o ďalšie úlohy celoslovenského charakteru: koordináciu dopĺňovania zahraničnej literatúry v knižniciach rezortu školstva a kultúry, koordináciu spoločenskovednej a prírodovednej bibliografie, odbornú pomoc knižniciam vysokých škôl.

Spolu s plnením základných úloh knižnice a vykonávaním ďalších funkcií mal riaditeľ J. Paška na zreteli tiež adekvátnu reprezentáciu knižnice – jej zastúpenie v odborných knihovníckych orgánoch, na odborných podujatiach a jej zapájanie sa do aktuálneho diania v knihovníctve. Za všetky tieto aktivity hodno spomenúť aspoň jednu – mnohostrannú účasť knižnice na príprave a organizačnom zabezpečení 2. celoštátneho zjazdu československých knihovníkov, ktorý sa konal roku 1958 v Bratislave (zúčastnilo sa na ňom 500 delegátov, 150 pozorovateľov a 11 zahraničných hostí). Usiloval sa taktiež o nadväzovanie kontaktov so zahraničnými knižnicami a knihovníctvom; v dobových kontextoch tieto kontakty smerovali predovšetkým k sovietskemu knihovníctvu.

Popri riadení knižnice, v pracovnej agende riaditeľa J. Pašku po celý čas významné miesto zaujímal rekonštrukcia budov knižnice. V prvej etape (1953 – 1956) to bola rekonštrukcia paláca Uhorskej komory (dnešné sídlo Univerzitnej knižnice na Michalskej ul. č. 1). Pôvodne sa tam rátať aj s umiestnením Slovenskej národnej knižnice; keď sa medzičasom rozhodlo, že SNK zostane v Martine, bolo treba projekt „za chodu“ prepracovať. Roku 1957 nasledovala rekonštrukcia Klarisea (pôvodného a až do roku 1955 jediného sídla knižnice), ktorá si vyžiadala umiestnenie časti fondov mimo Bratislavy (bola ukončená až po odchode J. Pašku z Univerzitnej knižnice). V tom istom roku 1957 získala knižnica budovu de Pauliho paláca a začala sa pripravovať jeho rekonštrukcia.

Celkove Univerzitná knižnica v Bratislave pod vedením J. Pašku zaznamenala značný rozvoj. Prejavoval sa najmä v prudkom raste jej fondov, v raste počtu čitateľov, výpožičiek, v rozširovaní objemu i repertoáru služieb, ako aj ďalších odborných aktivít (bibliografickej činnosti, práce s rukopismi a starými tlačami, práce s hudobnými fondmi, metodologickej činnosti, spomínaných koordinačných úloh). I keď bola činnosť knižnice do značnej miery určovaná celkovým spoločensko-politickým vývojom v období 50. rokov minulého storočia a tomuto vývoju poplatná, položili sa a zároveň upevňovali trvalé základy jej ďalšieho pôsobenia ako najväčšej vedeckej knižnice na Slovensku.

Bilanciu obdobia, kedy J. Paška stál na čele knižnice, ale i celkového vývoja knižnice priniesol zborník *Univerzitná knižnica v Bratislave 1914 – 1919 – 1959*, pripravený k 40. výročiu vzniku knižnice. Sám J. Paška doň spracoval štúdiu *Univerzitná knižnica v období 1945 – 1959: v službách ľudu*.

Ako riaditeľ najväčšej vedeckej knižnice zúčastňoval sa na širšom knihovníckom dianí, bol členom vrcholných knihovníckych orgánov – Slovenskej knižničnej rady a celoštátnej Ústrednej knižničnej rady. Podieľal sa na tvorbe knižničného zákona – zákona č. 53/1959 Zb. o jednotnej sústave knižníc. V knihovníckej i ďalšej tlači publikoval príspevky o Univerzitnej knižnici a o slovenskom knihovníctve. Spracoval tiež monografiu o L. V. Riznerovi (1956).

Vzťah k Univerzitnej knižnici v Bratislave si PhDr. Juraj Paška zachoval aj v nasledujúcom období, po odchode z postu jej riaditeľa. Keď sa už ako senior natrvalo vrátil do Bratislavy, navštevoval knižnicu a jej podujatia. S úctou si pripomínáme jeho pamiatku.

Štúdie a články J. Pašku o Univerzitnej knižnici

- Knižnica Slovenskej univerzity jubiluje. In *Pravda*, 12. 10. 1954, s. 7.
- Knižnica Slovenskej univerzity v boji o nového človeka. In *Knihovna*, roč. 7, č. 10 (1955), s. 298-307. – Referát o rovnomennej výstave.
- Z histórie Univerzitnej knižnice v Bratislave. In *Univerzitná knižnica v Bratislave: sprievodca*. Bratislava: Univerzitná knižnica, 1956, s. 5-10.
- Milé jubileum v Univerzitnej knižnici. In *Čitateľ*, roč. 7, č. 7/8 (1958), s. 61-262. – Životné jubileum pracovníka knižnice Karola Mahra.
- Riaditeľ Leninovej knižnice medzi nami. In *Čitateľ*, roč. 7, č. 1 (1958), s. 28.
- Bratská družba medzi knižnicami. In *Hlas ľudu*, 18.2.1959, s. 7. – *Pravda*, 19.2.1959, s. 3. – *Knihovník*, roč. 4, č. 4 (1959), s. 121. – Uzavretie dohody o spolupráci s Knižnicou Štátnej univerzity N. G. Černyševského v Saratove.
- Univerzitná knižnica v Bratislave. In *Čitateľ*, roč. 8, č. 2 (1959), s. 52-53.
- Univerzitná knižnica v období 1945 – 1959: v službách ľudu. In *Univerzitná knižnica v Bratislave 1914 – 1919 – 1959*. Martin: Matica slovenská, 1959, s. 45-75.
- Boľavé spomienky. In *Pocť bibliografom Univerzitnej knižnice v Bratislave : zborník*. Bratislava: Univerzitná knižnica, 2000, s. 91-92.

Ďalšie publikácie J. Pašku z rokov 1953 – 1959

- Desať rokov slovenského knihovníctva. In *Knihovna*, roč. 8, č. 4/5 (1955), s. 101-103.
- Problémy rozvoja vedeckých knižníc na Slovensku. In *Úloha knihojen v kultúrnej revolúcii*. Praha: SPN, 1955, s. 32-44.
- Výberový zoznam knižnej literatúry ku štúdiu dejín KSC. Bratislava: Univerzitná knižnica, 1955. 31 s. – Spoluautor Štefan Kántor.
- Ľudovít Vladimír Rizner. Martin : Osveta, 1956. 102 s.
- O niektorých problémoch štátnych vedeckých knižníc. In *Čitateľ*, roč. 8, č. 3 (1959), s. 96-100.
- Slovo o knižniciach. In *Kultúrny život*, roč. 14, č. 20 (1959), s. 6.

Z literatúry o PhDr. J. Paškovi

KARASOVÁ, Božena. Riaditelia Univerzitnej knižnice v Bratislave. In *Univerzitná knižnica v Bratislave 1965 – 1968*. Bratislava: Obzor, 1970, s. 163-166. Obr.

Paška, Juraj. In HALIENA, Ján. *Osobnosti knihovníctva na Slovensku 1945 – 1990: heslár k tematickej výskumnej úlohe č. 534-31-17-05 Knihovníctvo na Slovensku 1945 – 1990*. Martin: Matica slovenská, [1990], s. 158-159.

REHÁČKOVÁ, Valéria. „Blahoželáme“. In *Hlas Nového Mesta: noviny obyvateľov mestskej časti Bratislava – Nové Mesto*, roč. 14, č. 11 (2005), s. 4. 2 obr. – Oslavy životných jubileí seniorov, medzi jubilantmi Juraj Paška.

KLESNILOVÁ, Alžbeta. V poslednú septembrovú stredu sa stretli jubilanti. In *Hlas Nového Mesta: noviny obyvateľov mestskej časti Bratislava – Nové Mesto*, roč. 16, č. 11 (2008), s. 5. 3 obr. – Juraj Paška krátko o sebe, jeho foto.

Mgr. Kamila Fircáková

PhDr. Juraj Paška
(Foto: archív UKB)

PRI ŽIVOTNOM JUBILEU PhDr. MÁRIE KIPSOVEJ

Dlhoročná pracovníčka Univerzitnej knižnice v Bratislave PhDr. Mária Kipsová oslávila v tomto roku pekné životné jubileum – 80 rokov. Je to príležitosť pripomenúť si jej osobnosť, jej prácu pre Univerzitnú knižnicu i celkove pre slovenské knihovníctvo a bibliografiu.

Rodáčka z Čataja pri Senci (nar. 23. augusta 1930), absolvovala Učiteľskú akadémiu v Trnave (1946 – 1950) a svoju pracovno-profesijnú kariéru začala v školských službách – ako učiteľka v Jánošíkovej (dnes Dunajská Lužná), neskôr v Rasticiach a potom v Bratislave. Roku 1953 začala ďalšie študovať knihovníctvo a slovenčinu na Filozofickej fakulte Univerzity Komenského a v nasledujúcom roku (1954) sa stala pracovníčkou Univerzitnej knižnice v Bratislave. Univerzitná knižnica sa stala jej celoživotným pracoviskom, pôsobila tu až do ukončenia činnnej služby a odchodu do dôchodku (1989) a potom ešte krátko ako externistka (1990). Univerzitnej knižnici venovala plne svoj um a energiu, na úlohách knižnice vyrástla na uznávanú odborníčku.

Medzi knihovníkmi je M. Kipsová známa predovšetkým ako bibliografka, autorka niekoľkých fundamentálnych diel slovenskej národnej bibliografie. Jej odborný profil však významne dotvára aj ďalšia oblasť knižničnej práce – oblasť práce s periodikami. Bibliografia a periodiká – tieto dva fenomény sa v jej činnosti zavše vzájomne prelínali a zostali predmetom jej odborných a pracovných aktivít aj po odchode zo služieb Univerzitnej knižnice.

Na pracovisku periodík – na “úseku časopisov” v oddelení dopĺňovania fondov pracovala M. Kipsová v prvých rokoch svojho pôsobenia v Univerzitnej knižnici. Z tejto oblasti si zvolila aj tému svojej diplomovej práce (*Spracovávanie periodík vo vedeckých knižniciach*), po obhajobe ktorej roku 1958 úspešne ukončila vysokoškolské štúdium. V tom istom roku sa stala pracovníčkou bibliografického oddelenia. Podieľala sa na viacerých úlohách oddelenia, ťažisko jej činnosti však bolo v oblasti retrospektívnej bibliografie. Náplňou jej činnosti sa stala práca na jednom zo základných diel slovenskej národnej retrospektívnej bibliografie – na bibliografii novín a časopisov z rokov 1919 – 1938.

S prácou na tejto úlohe sa začalo ešte pred príchodom M. Kipsovej – v čase, keď sa bibliografická činnosť Univerzitnej knižnice po odovzdaní spracúvania súbežnej národnej bibliografie do Matice slovenskej (1954) preorientovala na tvorbu retrospektívnych bibliografií. (Pracoval na nej Jozef Bánsky, ktorý zahynul pri leteckej havárii v januári 1956 a po ňom krátko Magda Horsáková.) M. Kipsová projekt úlohy koncepčne a metodicky dopracovala a realizovala v praxi. Výsledky jej viacročných úsílí sa zavŕšili roku 1968 vydaním *Bibliografie slovenských a inorečových novín a časopisov z rokov 1919 – 1938*. Dielo je robustné nielen čo

do počtu strán (1088 s.), ale aj svojím obsahom. Bibliografický súpis registruje celkom 1754 titulov slovenských a inorečových periodík a spolu s 5 registrami poskytuje mnohoaspektný pohľad na ich produkciu. Kvalitu diela významne zvýšilo zaradenie historicko-prehľadovej štúdie (napr. Elena Jakešová), ktorá načrtáva širší pohľad na žurnalistiku na Slovensku v sledovanom období.

Roku 1963 sa M. Kipsová stala vedúcou samostatného pracoviska retrospektívnej bibliografie (organizačne bolo začlenené do referentského, neskôr bibliograficko-informačného útvaru). Na jeho čele stála až do roku 1979. Po celý čas sa usilovala o rozvoj jeho činnosti a v prvom období aj o personálne dobudovanie adekvátne k jeho novým úlohám. Hneď v nasledujúcom roku po jej príchode to bolo zapojenie sa do projektu Rozpis článkov z robotníckej a komunistickej tlače (projekt sa napokon realizoval zapojením externých spolupracovníkov). Roku 1965 vstúpil do platnosti nový programový dokument – smernica o spracovaní a pláne slovenskej retrospektívnej bibliografie, ktorý orientoval retrospektívnu bibliografiu v Univerzitnej knižnici novým smerom – na bibliografické spracúvanie tzv. „poloperiodík“ (širokej škály dokumentov, označovaných súhrnne ako nepravé periodiká alebo tiež seriály). Z časového hľadiska išlo o obdobie rokov 1701 – 1965.

V intenciách smernice o spracovaní a pláne SRB M. Kipsová s kolektívom spolupracovníčok formulovala a následne precizovala novú koncepciu bibliografickej činnosti, metodológiu, metodiku a postupnosť čiastkových úloh bibliografického spracúvania nepravých periodík. Prvou etapou bol heuristický prieskum týchto dokumentov v bibliografických prameňoch a v katalógoch slovenských, československých i zahraničných, najmä maďarských knižníc. Výstupom z tohto prieskumu bol trojzväzkový *Provizórny súpis poloperiodík za roky 1701 – 1965*, vydaný roku 1968 ako pracovný materiál, ako podklad pre bibliografické spracovanie jednotlivých typov dokumentov a tvorbu ich bibliografií. Bolo v ňom zachytených 4 268 titulov a približne 22-tisíc ročníkov. Predpokladalo sa, že sú to asi tri štvrtiny z reálnej produkcie týchto dokumentov.

Následne M. Kipsová viedla prácu a aj sama sa výrazne podieľala na tvorbe bibliografie kalendárov. Spracovanie bibliografie bolo náročnou úlohou, nielen vzhľadom na rozsiahle obdobie 265 rokov, ktoré zachytávala, ale i na značnú roztrúsenosť kalendárov vo fondoch knižníc. Prinieslo to aj veľa poznatkov o typologických charakteristikách týchto dokumentov a ich spoločenských funkciách, ktoré sa sprístupnili v úvodnej bibliograficko-prehľadovej štúdii. *Bibliografia slovenských a inorečových kalendárov 1701 – 1965* sa stala azda prvým dielom svojho druhu v širších európskych kontextoch. Práci na tejto bibliografii sa M. Kipsová venovala s osobitným zanietením, sama hovorievala, že kalendáre sú jej láskou. (Problematiku ich bibliografického spracovania si zvolila aj za tému svojej rigorózne práce; rigorózne pokračovanie absolvovala a titul doktorky

filozofie získala roku 1979.) V čase, keď bibliografia kalendárov vyšla (1984), M. Kipsová už na pracovisku retrospektívnej bibliografie nebola: ešte začiatkom roku 1979 bola vymenovaná za vedúcu oddelenia periodík.

Odchodom z oddelenia retrospektívnej bibliografie sa však práca M. Kipsovej – bibliografky nekončí. Pre Slovenskú národnú bibliografiu spracovala neskôr, už po odchode zo služieb Univerzitnej knižnice, *Bibliografiu slovenských a inorečových novín a časopisov 1971 – 1980*. (Aj to je jeden z návratov M. Kipsovej k periodikám, ktoré v jej bibliografickej práci zaujali dôležité miesto.) Rukopis bibliografie a jej prepis na elektronickom médiu sa nachádzajú v Národnom bibliografickom ústave Slovenskej národnej knižnice a pre chýbajúce finančné pokrytie nateraz len čakajú na svoje sprístupnenie – či už v tlačenej podobe alebo na webe.

V rámci svojich odborných záujmov M. Kipsová zhromažďovala od polovice 60. rokov materiál pre bibliografiu *Svetová história v krásnej literatúre*. Bibliografia vyšla v dvoch vydaniach a stretla sa so značným záujmom. Prvé vydanie vyšlo roku 1971; na základe predbežného prieskumu sa jeho náklad stanovil na 700 výtlačkov (bol to dvoj- až trojnásobok bežného nákladu vydaní Univerzitnej knižnice), neskôr sa zvýšil a presiahol tisícku výtlačkov. Druhé, rozšírené a doplnené vydanie bibliografie vyšlo roku 1988. Autorka ju doplnila o novšie vydania s tematikou zo svetových dejín a rozšírila o diela, týkajúce sa slovenských a českých dejín, ktoré pôvodne zamýšľala spracovať v samostatných zväzkoch.

Keď sa M. Kipsová v marci 1979 vrátila do oddelenia periodík – na svoje prvé pracovisko v Univerzitnej knižnici – ako jeho vedúca, nová bola nielen jej pozícia, ale značnými zmenami prešlo medzičasom aj samotné pracovisko. Popri rozširovaní jeho základných úloh (budovanie a spracovanie fondu periodík, služby) pribudli aj ďalšie úlohy vyplývajúce z ústredných funkcií knižnice v knižničnej a informačnej sústave.

V okruhu základných úloh venovala vedúca oddelenia M. Kipsová pozornosť predovšetkým skvalitneniu katalógu periodík a rozvoju informačných služieb. Do jednotného čitateľského katalógu sa zlúčili dovtedy oddelené katalógy domácich (československých) periodík a zahraničných periodík, vykonala sa redakcia služobných katalógov, inovovala sa a rozšírila cirkulačná výpožičná služba, zaviedla sa nová služba typu current contents (sprístupňovanie obsahov zahraničných periodík z vybraných odborov s následným poskytovaním kópií článkov), do plánu ústavného výskumu sa zaradilo budovanie fondu periodík na mikronosičoch.

K širšiemu okruhu úloh, ktoré mala M. Kipsová zabezpečovať, patrilo spracúvanie podkladov pre koordináciu dopĺňovania zahraničných periodík v rezortoch kultúry a školstva a údajov pre celoštátnu evidenciu zahraničných periodík a ich súborné katalógy. V oblasti metodickej práce na tomto úseku participovala poradenskou činnosťou, prácou v redakčnej rade časopisu *Zahraničné periodiká v informačnej praxi* a odbornými príspevkami v tomto časopise.

Podobne ako v prípade bibliografie, ani v oblasti práce s periodikami sa aktivity M. Kipsovej neuzatvárajú jej odchodom z Univerzitnej knižnice: v prvej polovici 90. rokov pokračovala v knižnici Krajanského múzea Matice slovenskej, kde pracovala na budovaní fondu zahraničných slovenských periodík a jeho katalogizovaní.

Odborný profil M. Kipsovej dotvára jej publikačná činnosť (prípájame ju na konci príspevku) a prednášková činnosť. Spolupracovala s Katedrou knihovníctva a vedeckých informácií Filozofickej fakulty Univerzity Komenského – jednotlivými prednáškami, inštruktážami, ako konzultantka a oponentka diplomových prác. Systematický charakter nadobudla táto spolupráca v druhej polovici 70. rokov, kedy ako externá lektorka katedry vyučovala predmet metodika retrospektívnej bibliografie (1976 – 1979). Z vystúpení na odborných podujatiach spomenieme aspoň referát *Slovenská retrospektívna bibliografia v Univerzitnej knižnici v Bratislave a možnosti jej využitia pre bibliografický literárnovedný výskum slovanských literatúr na Slovensku*, s ktorým vystúpila na medzinárodnom seminári o retrospektívnej bibliografii literatúr slovanských národov v Moskve (1978).

Súčasťou jej pôsobenia v Univerzitnej knižnici bola práca v poradných a pracovných orgánoch knižnice a po dlhý čas aj v tamojšej odborovej organizácii. Pracovala tiež v celoslovenských orgánoch – v bibliografickej komisii Slovenskej knižničnej rady a vo výbore bibliografickej sekcie Zväzu slovenských knihovníkov a informatikov.

Pre Univerzitnú knižnicu v Bratislave i pre slovenské knihovníctvo a bibliografiu vykonala PhDr. Mária Kipsová veľa záslužnej práce. Za vykonanú prácu sa jej dostalo viacero ocenení: obdržala rezortné vyznamenania Vzorný pracovník kultúry (1974), Zaslúžilý pracovník kultúry (1980) a Medailu Ľ. V. Riznera (2000).

Pri príležitosti významného jubilea našej milej jubilantke blahoželáme a do ďalších rokov želáme dobré zdravie a veľa životnej pohody.

Súpis publikovaných prác PhDr. Márie Kipsovej

Bibliografie

Bratislava – hlavné mesto Slovenska. In *Čitateľ*, roč. 7, č. 5 (1958). Bibliografická príloha *Čo čítať a študovať*. 4 s.

Zoznam prác V. I. Lenina. Bratislava: Univerzitná knižnica, 1958. 132 s. – Spoluautorka Ľudmila Herchlová.

Ref.: Ľ. H. [Herchlová, Ľudmila]. *Zoznam prác V. I. Lenina*. In *Čitateľ*, roč. 8, č. 6 (1959), s. 277.

Bibliografia slovenských a inorečových novín a časopisov z rokov 1919-1938. Martin: Matica slovenská, 1968. 1088 s. – Zost. M. Kipsová a kol. Prehľad nap. Elena Jakešová.

Provizórny súpis poloperiodík za roky 1700 – 1965. Bratislava: Univerzitná knižnica, 1968. 3 zv. 1. časť. *Kalendáre, ročenky, zborníky.* 251 s.; 2. časť. 1. zv. *Výročné správy.* 258 s.; 2. časť. 2. zv. *Výročné správy.* S. 259-490. – Zost. M. Kipsová a kol.

Svetová história v krásnej literatúre: (bibliografia). [1. vyd.] Bratislava: Univerzitná knižnica, 1971. 169 s.

Ref.: ŠIMOVIČ, T.[omáš]. Univerzitná knižnica v Bratislave vydáva bibliografiu Márie Kipsovej: Svetová história v krásnej literatúre. In *Čitateľ*, roč. 21, č. 1 (1972), s. 39. – BROZMANNOVÁ, Ž[elmíra]. História v beletrii. In *Čitateľ*, roč. 21, č. 9 (1972), s. 340.

Svetová história v krásnej literatúre: bibliografia. [2. vyd.] Bratislava: Univerzitná knižnica, 1988. 341 s.

Ref.: PERĎOCHOVÁ, Adela. Svetová história v krásnej literatúre. In *Bulletin Univerzitetnej knižnice v Bratislave*, roč. 1, č. 2 (1990), s. 35.

Bibliografia slovenských a inorečových kalendárov 1701 – 1965. Martin: Matica slovenská, 1984. 823 s. 41 obr. príl. – Zost. M. Kipsová, Tatiana Vančová, Želmíra Gešková.

Ref.: L.Č. [Čelková, Ľudmila]. Bibliografia kalendárov. In *Čitateľ*, roč. 33, č. 11 (1984), s. 413-414. – JANEK, Miroslav. Nad zažltnutými listami kalendárov. In *Večerník*, 4.1.1985, s. 9. – M.R. Bibliografia slovenských a inorečových kalendárov za roky 1701 – 1965. In *Nové knihy*, č. 20 (1984), s. 2.

Bibliografia slovenských a inorečových novín 1971 – 1980 . – Rukopis.

Štúdie a články

Bibliografická čítareň v UK v Bratislave. In *Čitateľ*, roč. 14, č. 10 (1965), s. 367-368.

O budovaní fondu staršej robotníckej a komunistickej tlače. In *Univerzitná knižnica v Bratislave 1961 – 1964.* Bratislava: Univerzitná knižnica, 1965, s. 27.

Národná retrospektívna bibliografia v Univerzitetnej knižnici. In *Univerzitná knižnica v Bratislave 1965-1968.* Bratislava: Obzor, 1970, s. 62-63.

Bibliografická činnosť v Univerzitetnej knižnici v r. 1919 – 1970: činnosť na úseku národnej retrospektívnej bibliografie. In *Informácie a materiály pre potreby JSK na Slovensku.* Č. 62. Martin: Matica slovenská, 1971, s. 35-36.

Správa z recipročnej služobnej cesty v Országos Széchényi könyvtár v Budapešti 20. – 25. 8. 1973. In *Správy zo študijných ciest knihovníkov do zahraničia: výťahy*. 15. Martin: Matica slovenská, 1974, s. 12-13.

Budovanie fondu periodík v Univerzitetnej knižnici. In *Univerzitná knižnica v Bratislave 1969 – 1979: zborník z príležitosti 60. výročia*. Bratislava: Univerzitná knižnica, 1980, s. 69-72.

Kúpa ako forma dopĺňovania fondu zahraničných periodík. In *Zahraničné periodiká v informačnej praxi*, roč. 3, č. 1 (1984), s. 5-10.

Práca so zahraničnými periodikami vo vedeckej knižnici. In *Zahraničné periodiká v informačnej praxi*, roč. 4, č. 2 (1985), s. 104-109.

Niektoré aspekty práce s periodikami. In *Univerzitná knižnica v Bratislave 1980 – 1985: zborník príspevkov*. Bratislava: Univerzitná knižnica, 1986, s. 60-64.

Špecializované formy sprístupňovania periodík. In *Informačná činnosť vedeckých knižníc: zborník zo seminára konaného 27. – 28. 10. 1986 v Banskej Bystrici*. Bratislava: Univerzitná knižnica, 1987, s. 97-103.

O PhDr. Márii Kipsovej

Blahoželáme. In *Osvetová práca*, roč. 24, č. 20 (1974), s. 20. – Udelenie vyznamenania Vzorový pracovník kultúry.

V druhom polroku 1980 sa dožívajú ... In *Zväzový bulletin*, roč. 11, č. 3 (1980), s. 45-46. – Životné jubileum 50 rokov.

V druhom polroku 1985 sa dožívajú títo členovia ZSKI ... In *Zväzový bulletin*, roč. 16, č. 3/4 (1985), s. 57-68. – Životné jubileum 55 rokov.

Kipsová, Mária. In HALIENA, Ján. *Osobnosti knihovníctva na Slovensku 1945 – 1990: heslár k tematickej výskumnej úlohe č. 534-31-17-05 Knihovníctvo na Slovensku 1945 – 1990*. Martin: Matica slovenská, [1990], s. 101-102.

FRATRIČOVÁ, Marta. Jubilantka PhDr. Mária Kipsová. In *Bulletin Univerzitetnej knižnice v Bratislave*, roč. 1, č. 2 (1990), s. 62-64.

FIRCÁKOVÁ, Kamila – GEŠKOVÁ, Želmíra: PhDr. Mária Kipsová jubluje. In *Bibliografický zborník 2000-2001* <online>. – Martin: Slovenská národná knižnica, [2007], s. 237-241. – Dostupné na internete: <http://www.snk.sk/?BZ_2000>.

Mgr. Kamila Fircáková

PODUJATIA USKUTOČNENÉ V UNIVERZITNEJ KNIŽNICI V BRATISLAVE v 2. polroku 2010

J Ú L – A U G U S T

25. 6. – 27. 8. 2010

SOCHA A OBJEKT XV.

Expozície v rámci XV. ročníka medzinárodnej výstavy. Jaildo Marinho (BR) – sochy a objekty. Milan Lukáč (SK) – sochy

Usporiadatelia: Agentúra Artlines, Univerzitná knižnica v Bratislave – Multifunkčné kultúrne centrum, Mestská časť Bratislava-Staré Mesto

6. 7. 2010

ZÁHRADA

Hovory o kultúre a kriku doby

Časť druhá

Téma: Krajiny vnútorné, krajiny vonkajšie. Hostia: Mila Haugová, poetka; Katarína Kuchelová, poetka; Michal Hvorecký, spisovateľ.

Koncepcia a moderovanie: Peter Michalík, Veronika Dianišková.

Hodinová výstava: Michal Černušák, video art.

Usporiadatelia: Univerzitná knižnica v Bratislave – Multifunkčné kultúrne centrum, Umelecká agentúra Slovkoncert

22. 7. 2010

SALÓN U LISZTA

Život s vodou

Tridsiata deviata časť programového cyklu

Hostia: Anton Vavrečka, gastroenterológ; Ján Dzúrik, hydrogeológ; Lucia Tomišová, výkonná riaditeľka Asociácie výrobcov nealkoholických nápojov a minerálnych vôd

Účinkovala: hudobná skupina Business Club Trio

Hostiteľ večera: Stanislav Bachleda, publicista

Usporiadatelia: Univerzitná knižnica v Bratislave – Multifunkčné kultúrne centrum, Umelecká agentúra ABA

23. 7. 2010

GREGORIAN MEDITATIONS

1. ročník medzinárodného hudobného projektu

Tiburtina Ensemble (CZ) – originálny ženský vokálny súbor

Usporiadatelia: Univerzitná knižnica v Bratislave – Multifunkčné kultúrne centrum, Umelecká agentúra Yksa

24. 7. 2010

GREGORIAN MEDITATIONS

1. ročník medzinárodného hudobného projektu.

Gregoriana (SK) – miešaný vokálny súbor z Dómu sv. Alžbety v Košiciach
Usporiadatelia: Univerzitná knižnica v Bratislave – Multifunkčné kultúrne centrum, Umelecká agentúra Yksa

25. 7. 2010

GREGORIAN MEDITATIONS

1. ročník medzinárodného hudobného projektu.

Svatomichalská Gregoriánská Schola (CZ) – zbor mužov z Katedrály sv. Petra a Pavla v Brne

Usporiadatelia: Univerzitná knižnica v Bratislave – Multifunkčné kultúrne centrum, Umelecká agentúra Yksa

30. 7. 2010

LETNÉ LITERÁRNE LÁSKANIE

2. ročník programového projektu.

Daubnerová číta Cocteaua.

Jean Cocteau, jeden z najvýraznejších multitalentov 20. storočia, predstaviteľ surrealizmu a kubizmu, básnik, výtvarník, divadelník, filmár a herec, očami režisérky Slávy Daubnerovej.

Účinkovali: Guillaumarc Froidevaux (F), Zuzana Kakalíková, Emil Píš

Usporiadatelia: Univerzitná knižnica v Bratislave – Multifunkčné kultúrne centrum, Umelecká agentúra ABA

31. 7. 2010

LETNÉ LITERÁRNE LÁSKANIE

2. ročník programového projektu.

Ľudia čítajú Buzássyho.

Poézia významného slovenského básnika očami režiséra Ivana Kováča.

Účinkovali: Dagmar Šelepáková, Zuzanna Vaňová, Kamil Mikulčík, Peter Zemaník.

Usporiadatelia: Univerzitná knižnica v Bratislave – Multifunkčné kultúrne centrum, Umelecká agentúra ABA

1. 8. 2010

LETNÉ LITERÁRNE LÁSKANIE

2. ročník programového projektu.

Gábor číta Xiaolu Guo.

Vreckový slovník pre zaľúbených. Smutné i vtipné reflexie dvoch civilizácií očami režiséra Petra Gábor.

Účinkovali: Helena Krajčiová, Kristína Tóthová, Peter Gábor

Usporiadatelia: Univerzitná knižnica v Bratislave – Multifunkčné kultúrne centrum, Umelecká agentúra ABA

6. 8. 2010

ŠANSON.cz – CHANSON.pl – ŠANSÓN.sk

4. ročník medzinárodného hudobného projektu.

Maria Meyer (PL) – strhujúca ikona poľského muzikálu a hereckej piesne.

Usporiadateľ: Univerzitná knižnica v Bratislave – Multifunkčné kultúrne centrum

7. 8. 2010

ŠANSON.cz – CHANSON.pl – ŠANSÓN.sk

4. ročník medzinárodného hudobného projektu.

Daniel Hevier (SK) – ako sa dá namaľovať pieseň a zaspievať obraz.

Usporiadateľ: Univerzitná knižnica v Bratislave – Multifunkčné kultúrne centrum

8. 8. 2010

ŠANSON.cz – CHANSON.pl – ŠANSÓN.sk

4. ročník medzinárodného hudobného projektu.

Chantal Poullain (F, CZ) – francúzsky šarm v neodolateľnom hereckom a speváckom úsmeve.

Usporiadateľ: Univerzitná knižnica v Bratislave – Multifunkčné kultúrne centrum

10. 8. 2010

ZÁHRADA

Hovory o kultúre a kriku doby.

Časť tretia, téma: Bezočivé reči.

Účinkovali: Tomáš Hudák, stand-up comedy, Bene, rap

Koncepcia a moderovanie: Peter Michalík, Veronika Dianišková

Hodinová výstava: Martina Slováková, video art

Usporiadatelia: Univerzitná knižnica v Bratislave – Multifunkčné kultúrne centrum, Umelecká agentúra Slovkoncert

19. 8. 2010

SALÓN U LISZTA

Za javiskom.

Štyridsiata časť programového cyklu, venovaná 90. výročiu vzniku Slovenského národného divadla.

Účinkovali: Ondrej Šoth, generálny riaditeľ SND; Vladimír Strnisko, riaditeľ Činohry SND; Peter Dvorský, riaditeľ Opery SND; Vlastimil Harapes, riaditeľ Baletu SND

Hostiteľ večera: Stanislav Bachleda, publicista

Usporiadatelia: Univerzitná knižnica v Bratislave – Multifunkčné kultúrne centrum, Umelecká agentúra ABA

SEPTEMBER

2. 9. 2010

MATÚŠ JAKABČIC CZ – SK BIG BAND

Music Gallery Jazzgarden Fest

Účinkovali: Matúš Jakabčic, Radovan Tariška, Rostislav Fraš, Štěpán Markovič, Ondřej Štveráček, Erik Rothenstein, Václav Týfa, Martin Ďurdina, Rastislav Suchan, Přemysl Tomšíček, Svatopluk Košvanec, Michal Motýl, Luboš Šrámek, Štefan Bartuš, Dušan Novakov

Usporiadatelia: Music Gallery, Mestská časť Bratislava-Staré Mesto

Spoluusporiadateľ: Univerzitná knižnica v Bratislave – Multifunkčné kultúrne centrum

6. 9. 2010

ZÁHRADA

Hovory o kultúre a kriku doby

Časť štvrtá, téma: Divadlo od nuly.

So spisovateľom o divadle, s divadelníkmi o písaní.

Hostia: Mariana Ďurčeková, režisérka; Ján Luterán, režisér; Miroslav Dacho, dramaturg; Daniel Hevier, spisovateľ.

Koncepcia a moderovanie: Peter Michalík, Veronika Dianišková

Usporiadatelia: Univerzitná knižnica v Bratislave – Multifunkčné kultúrne centrum, Umelecká agentúra Slovkoncert

20. 9. 2010

STALINOVE VOJNOVÉ PLÁNY 1938–1941 A SKUTOČNÉ PRÍČINY PRVOTNÝCH PORÁŽOK ČERVENEJ ARMÁDY

Prezentácia knihy ruského historika a spisovateľa Marka Solonina.

Usporiadatelia: Univerzitná knižnica v Bratislave – Depozitná knižnica NATO, OZ Centrum bezpečnostných štúdií, Ústav pamäti národa

23. 9. 2010

ARABSKÝ SVET – iná planéta?

Prednáška Emíre Khidayer, autorky rovnomennej knihy, pri príležitosti Medzinárodného roka zbližovania kultúr.

Usporiadatelia: Univerzitná knižnica v Bratislave – Informačné dokumentačné stredisko UNESCO

30. 9. 2010

STOPY V ROSE

Mozaika poézie dvadsiatich troch slovenských básnikov v hindštine

Zostavil Ladislav Volko, preložila Sharda Yadav, vydal Pitambar

Publishing Pvt. Ltd., New Delhi, India

Autori: Dezider Banga, Ján Buzássy, Rudolf Fábry, Ľubomír Feldek, Theo Herkeľ Florin, Erik Groch, Mila Haugová, Daniel Hevier, Jozef Leikert, František Lipka, Jozef Mihalkovič, Kamil Peteraj, Viera Prokešová, Milan Richter, Milan Rúfus, Ján Smrek, Ján Stacho, Štefan Strážay, Ivan Štrpka, Andrian Turan, Viliam Turčány, Miroslav Válek, Ladislav Volko

Účinkovali: Božidara Turzonovová, Štefan Bučko, Akshay Kumar Dixit a viacerí z uvedených autorov

Klasický indický tanec Bharatanatyam: Elis Wolf (A) & P. Senthil Kumar (A)

Usporiadatelia: Univerzitná knižnica v Bratislave – Multifunkčné kultúrne centrum, Literárne informačné centrum, India klub Bratislava, Hostesse Int.

O K T Ó B E R

7. 10. – 28. 10. 2010

EURÓPA HODNÔT A IDEÍ

Reprezentačná výstava osemnástich autorských esejí o českých zemiach a ich vzťahoch k blízkym i vzdialeným susedom.

Výstava je súčasťou Mesiaca českej a slovenskej kultúrnej vzájomnosti
Usporiadatelia: Veľvyslanectvo Českej republiky v Slovenskej republike, České centrum, Univerzitná knižnica v Bratislave

11. 10. 2010

SLOVENSKÉ BEZPEČNOSTNÉ FÓRUM 2010

Konferencia o aktuálnych otázkach zahraničnej a bezpečnostnej politiky Slovenskej republiky

Usporiadatelia: Ministerstvo zahraničných vecí Slovenskej republiky
Univerzitná knižnica v Bratislave – Depozitná knižnica NATO, Euro-atlantické centrum

12. 10. 2010

UZNÁVANIE CESOL CERTIFIKÁTOV ako náhrady maturitnej skúšky

Seminár pre riaditeľov stredných škôl.

Usporiadatelia: Univerzitná knižnica v Bratislave, British Council

13. 10. 2010

AKO BYŤ ŠŤASTNÝ

Prednáška Vladimíra Červenáka o etikoterapii pri príležitosti Svetového dňa duševného zdravia.

Usporiadatelia: Univerzitná knižnica v Bratislave – Informačné a dokumentačné stredisko UNESCO, Advaita, s.r.o.

14. 10. 2010

GIUSEPPE VERDI: DON CARLOS

DVD prezentácia opery pre členov Klubu priateľov opery SND

Usporiadatelia: Univerzitná knižnica v Bratislave – Multifunkčné kultúrne centrum, Klub priateľov opery Slovenského národného divadla, člen Medzinárodnej asociácie operných klubov FEDORA

14. 10. 2010

SALÓN U LISZTA

Všetci máme svoje noty

Štyridsiata prvá časť programového cyklu.

Učinkovali: Miroslav Dudík, huslista, hudobný skladateľ; Pavol Bley, akademický maliar; Igor Riečanský, kardiológ; Milan Hvoždara, geofyzik
Hostiteľ večera: Stanislav Bachleda, publicista

Usporiadatelia: Univerzitná knižnica v Bratislave – Multifunkčné kultúrne centrum, Umelecká agentúra ABA

19. 10. – 30. 10. 2010

ČESKOSLOVENSKÉ LÉGIE 1914 – 1920

Výstava fotografií o bojoch československých legionárov počas 1. svetovej vojny vo Francúzsku, Taliansku a Rusku.

Usporiadatelia: Československá obec legionárska, Praha, Veľvyslanectvo Českej republiky v Slovenskej republike, Univerzitná knižnica v Bratislave – Depozitná knižnica NATO, Vojenský historický ústav

19. 10. 2010

ČESKOSLOVENSKÉ LÉGIE 1914 – 1920

Prednáška Michala Kšíňana o bojoch československých legionárov počas 1. svetovej vojny vo Francúzsku, Taliansku a Rusku

Usporiadateľ: Univerzitná knižnica v Bratislave – Depozitná knižnica NATO

20. 10. 2010

SPRÁVNOU STRAVOU K ŠTÍHLEJ LÍNII

Prednáška Petra Minárika pri príležitosti Svetového dňa stravy

Usporiadateľ: Univerzitná knižnica v Bratislave – Informačné a dokumentačné stredisko UNESCO

27. 10. 2010

HISTÓRIA, KULTÚRA A SÚČASNOSŤ KRAJÍN STREDNEJ ÁZIE

Prednáška Zuzany Jezerskej pri príležitosti Medzinárodného roka zbližovania kultúr.

Usporiadatelia: Univerzitná knižnica v Bratislave – Informačné dokumentačné stredisko UNESCO, Slovenské centrum pre komunikáciu a rozvoj

27. 10. 2010

CESTY K SEBE

Česi v československom demokratickom a komunistickom odboji
na Slovensku v rokoch 1939 – 1943.

Prezentácia knihy Zlatice Zudovej–Leškovej

Usporiadatelia: Univerzitná knižnica v Bratislave, Ministerstvo kultúry
Českej republiky, České centrum v Bratislave, Historický ústav Akadémie
vied Českej republiky

N O V E M B E R

4. 11. – 26. 11. 2010

V TIENI TRETEJ RÍŠE – IN THE SHADOW OF THE THIRD REICH

Oficiálne fotografie Slovenského štátu

Official Photographs of The Slovak State (1939 – 1945)

Výstava fotografií v rámci 20. ročníka Mesiaca fotografie

Kurátorka: Bohunka Koklesová

Usporiadatelia: Občianske združenie FoToFo, Univerzitná knižnica
v Bratislave – Multifunkčné kultúrne centrum, Slovenský národný archív

Podujatie bolo súčasťou Európskeho Mesiaca fotografie (Paríž, Viedeň,
Berlín, Rím, Moskva, Luxemburg, Bratislava)

9. 11. 2010

ZÁHRADA

Hovory o kultúre a kriku doby

Časť štvrtá, téma: V znamení gýča.

Jozef Kovalčík, teoretik umenia, kurátor, pedagóg; Miroslav Tížik,
sociológ; Martin Piaček, sochár, pedagóg

Koncepcia a moderovanie: Peter Michalík, Veronika Dianišková

Usporiadatelia: Univerzitná knižnica v Bratislave – Multifunkčné kultúrne
centrum, Umelecká agentúra Slovkoncert

11. 11. 2010

ALMICARE PONCHIELLI: LA GIOCONDA (1. časť)

DVD prezentácia opery pre členov Klubu priateľov opery SND

Usporiadatelia: Univerzitná knižnica v Bratislave – Multifunkčné kultúrne
centrum, Klub priateľov opery Slovenského národného divadla,
člen Medzinárodnej asociácie operných klubov FEDORA

11. 11. 2010

SLOVO KU KNIHE

Prezentácia monografie Martina Homzu „Uhorsko-poľská kronika“. Zaznávaný a nedocenený prameň dejín Slovenska a strednej Európy
Usporiadatelia: Univerzitná knižnica v Bratislave, Vydavateľstvo Post scriptum

15. 11. 2010

ČESKOSLOVENSKÉ LÉGIE 1914 – 1920

Prednáška Michala Kšíňana o bojoch československých legionárov počas I. svetovej vojny vo Francúzsku, Taliansku a Rusku
Usporiadateľ: Univerzitná knižnica v Bratislave – Depozitná knižnica NATO

24. 11. 2010

PRIESKUMY SPOKOJNOSTI POUŽÍVATEĽOV SO SLUŽBAMI KNIŽNÍC

Seminár pre knihovníkov.
Usporiadateľ: Univerzitná knižnica v Bratislave

25. 11. 2010

NOMEN OMEN

2. časť programového projektu

Ticho po anjelovi

Spomienka na Daniela Tupého pri príležitosti piateho výročia jeho smrti. Účinkovali: Dušana Nágelová, Alexander Bachnár – tí, ktorí prežili holokaust; Ivan Šimko, spolužiak Daniela Tupého; Hommage à Daniel Tupý – výtvarno-divadelné performance: Helena Škovierová, Mirnof, Ján Gonščák, Barbora Kiczková; Martin Geišberg, pesničkár
Konceptia večera, interpretácia textov a sprievodné slovo: Daniel Hevier
Usporiadatelia: Univerzitná knižnica v Bratislave – Multifunkčné kultúrne centrum, Umelecká agentúra Slovkoncert

26. 11. 2010

INFORMAČNÉ STRATÉGIE – stavanie mostov do digitálneho veku

Metodologický seminár a prezentácia publikácie

Usporiadatelia: Filozofická fakulta Univerzity Komenského

– Katedra knižničnej a informačnej vedy, Univerzitná knižnica v Bratislave

29. 11. 2010

KLARINETOVÉ SOIRÉE

Eliška Macháčková a František Orem – klarinet; Xénia Ljubimová – klavír

Program: Carl Reinecke, Jean Françaix, Johannes Brahms, Charles–
Camille Saint–Saëns, Gioachino Antonio Rossini

Usporiadatelia: Akadémia umení v Banskej Bystrici, Univerzitná knižnica
v Bratislave – hudobný kabinet

D E C E M B E R

7. 12. – 8. 12. 2010

KONFERENCIA PRIDRUŽENÝCH ŠKÔL UNESCO V SLOVENSKEJ REPUBLIKE

Výročné stretnutie s odborným programom

Usporiadateľ: Univerzitná knižnica v Bratislave – Informačné a doku-
mentačné stredisko UNESCO

7. 12. 2010

MONGOLSKO V TIENI DŽINGISCHÁNA

Projekcia filmu Pavla Barabáša pri príležitosti Medzinárodného roka
zblížovania kultúr 2010

Usporiadatelia: Univerzitná knižnica v Bratislave – Informačné a doku-
mentačné stredisko UNESCO, K2 Studio, spol. s r.o.

8. 12. 2010

LINGVISTIKA A JAZYKOVÁ KULTÚRA

Seminár venovaný poprednému slovenskému jazykovedcovi Vincentovi
Blanárovi pri príležitosti jeho významného životného jubilea

Usporiadateľ: Univerzitná knižnica v Bratislave

9. 12. 2010

ALMICARE PONCHIELLI: LA GIOCONDA (2. časť)

DVD prezentácia opery pre členov Klubu priateľov opery SND

Usporiadatelia: Univerzitná knižnica v Bratislave – Multifunkčné kultúrne
centrum, Klub priateľov opery Slovenského národného divadla,
člen Medzinárodnej asociácie operných klubov FEDORA

9. 12. 2010

SALÓN U LISZTA

Pomoc je nádej

Štyridsiata druhá časť programového cyklu

Učinkovali: Eva Siracká, prezidentka Ligy proti rakovine; Ladislav Munk, filmový režisér Ady Hajdu, herec;

Hostiteľ večera: Stanislav Bachleda, publicista

Usporiadatelia: Univerzitná knižnica v Bratislave – Multifunkčné kultúrne centrum, Umelecká agentúra ABA

13. 12. 2010

KONCERT DIVÝCH MAKOV

Učinkovali: Karol Daniš – sedemnásťročný husľový virtuóz, prvý slovenský víťaz Medzinárodnej súťaže Louisa Spohra vo Weimare; Norbert Daniš – deväťnásťročný klavirista, úspešný reprezentant svojej školy i krajiny na medzinárodných súťažiach.

Mladé rómske talenty z programu Divé maky sa predstavili pri príležitosti Medzinárodného dňa ľudskej solidarity.

Usporiadatelia: Univerzitná knižnica v Bratislave – Informačné a dokumentačné stredisko UNESCO, Občianske združenie Divé maky

15. 12. 2010

PREDVIANOČNÉ STRETNUTIE BRATISLAVSKEJ POBOČKY SLOVENSKÉHO SPOLKU KNIHOVNÍKOV

Usporiadatelia: Bratislavská pobočka Slovenského spolku knihovníkov
Univerzitná knižnica v Bratislave

16. 12. 2010

VIANOCE S HUDBOU

Koncertné vystúpenie žiakov Základnej umeleckej školy
na Exnárovej ul. č. 6

Usporiadateľ: Základná umelecká škola, Exnárova 6, Bratislava

Názov: **BULLETIN UNIVERZITNEJ KNIŽNICE
V BRATISLAVE č. 2/2010**

Vydala: Univerzitná knižnica v Bratislave

Zodpovedný redaktor: Mgr. Tatiana Popová

Redakčná rada: Mgr. Mária Džavíková, Mgr. Kamila Fircáková,
PhDr. Dagmar Kleinová, Mgr. Tatiana Popová,
PhDr. Lýdia Sedláčková

Jazykový redaktor: PhDr. Júlia Dvorská

Rok vydania: 2010

Tlač: Univerzitná knižnica v Bratislave